

Hulûlü ile Müşerref Olduğumuz Harâm
Aylarımızı Tebrîk Eder, Cenâb-ı Mevlâ'dan
Hürmetlerini Muhâfazaya Muvaffakiyetler Niyâz Ederiz!

Lâlegül

Lâlegül Dergisi Yıl: 8 Sayı: 88 Şevvâl - Zülka'de 1441 HAZİRAN 2020 Fiyatı: 15 TL

ÖZBEKİSTAN ZİYÂRETLERİ -6-
Emir Külâl Hazretleri'nin Hulefâsından
Ârif Dîkgerânî (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri ve Silsile-i Aliyye
Pîrânımızdan Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri
Ahmet Mahmut ÜNLÜ s.04

Kur'ân-ı Azîmüştân'ın Fesâhat ve Belâğatini
Anlamayanlar, Yüce Kitâb'ın Mûcize
Oluşunu da İdrâk Edemezler

Resul BÖLÜKBAŞ s.16

Ankara İlâhiyat Dekanı İsmail Hakkı Ünal'ın
Fazlurrahmançı Fikirlerinden Bir Kesit

Dr. Ahmet GELİŞGEN s.22

Devlet-i Aliyye'nin 28. Şeyhulislâmı,
Zekeriyyâzâde Yahyâ Efendi -2-

Hasan KUDUOĞLU s.28

Anne-Babanın Sâlih Olmasının
Çocuğa Tesiri

Ömer Faruk KORKMAZ s.36

Filî ve Kavî Duâ

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER s.44

Şî'a Gerçeği ya da İran Şî'a Cumhûriyeti
ile İslâm Birliği Mümkün mü?! -2-

Dr. İhsan ŞENOCAK s.54

Molla Aliyyü'l-Kârî'nin Sarık Risâlesi -1-

Hüseyn Avni KANSIZOĞLU s.64

Silsile-i Aliyye Pîrânımızdan Ubeydullâh
Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin
Merkad-i Şerîfleri

ŞEVVÂL AYINDA KILINACAK UTEKÂ (ÂZATLILAR) NAMAZI s.70

ALTI GÜNLER ORUCU s.70-71

ZÜLKA'DE AYININ NAMAZLARI s.73

ERKEK ÇOCUK SÂHİBİ OLMAK İÇİN YAPILACAK DUÂ s.74

BİR KERE OKUMAK YÜZ BİN SALÂTA DENK GELEN BİR SALEVÂT-I ŞERÎFE s.75

«الْجَوَادُ» İSM-İ ŞERÎFİ, HAVÂSSİ VE DUÂLARI s.75-80

EDİTÖRDEN

Tüm dünyayı kasıp kavuran koronavirüs salgınının etkileri hala devam ediyor. Ama bu pandemi elbette bitecek. Zira bir bela ve musibet Ümmeti Muhammedin üzerinde devamlı sürüp gitmez, sünnetullah böyledir.

Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz zorlukla beraber, bir kolaylık vardır. Gerçekten zorlukla beraber bir kolaylık vardır.” (İnşirah: 5, 6)

Bu âyetler nâzil olunca, her zorluğun yanında mutlaka bir kolaylığın da bulunacağını te’kidle vurgulanıp, iki defa art arda zikredilmesinden hareketle, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Müjdeler olsun! Size kolaylık geldi; artık bir zorluk iki kolaylığa asla galip gelemez!”

(Muvatta, Cihad 6)

Koronavirüsten Sonra...

Salgın hastalık sebebiyle yaşadığımız karantina günleri, birçoğumuzun günlük hayatını da önemli ölçüde değiştirdi. Tabi bu vesileyle; “tedbirli olmak, temizlik konusunda hassasiyet, yediğimiz gıdaların helal ve temiz olmasına dikkat etmek, ölümü sıkça hatırlamak” gibi bazı güzel hasletler de kazanmadık değil. İşte karantina günlerinde elde ettiğimiz bir takım güzel hasletleri, koronavirüsten sonra da terk etmeyelim.

Koronavirüs salgınından önce caddelerde, parklarda sarmaş dolaş gezenlere; yollarda, hatta metrobüslerde âşikâre öpüşenlere rastlamak mümkündü. Ama koronavirüsten sonra boşver sarmaş dolaş olmayı, kimse kimseyle tokalaşmıyor bile, hatta herkes birbiriyle uzaktan selamlaşıp ister istemez sosyal mesafeyi muhafaza etmeye çalışıyor.

Sağlığımız için tedbir mâhiyetindeki bu tür alışkanlıklarımızı sürdürüelim. Özellikle nâ-mahremle tokalaşmamaya, sarmaş dolaş olmamaya, kızılı-erkekli karmakarışık ortamlarda bulunmamaya İslâmî hassasiyeti de gözeterek dikkat edelim.

Koronavirüs sebebiyle gece kulüplerine, meyhanelere, bar ve diskoteklere kimse gitmiyor, gidemiyordu. Niçin?.. Sağlık tedbirleri kapsamında devletin aldığı yasaklama kararından dolayı..

Demek ki, haram işlenen mekânlarla gitmeden de olabiliyormuş. Bundan böyle, bizi günaha sürükleyecek olan o

tür mekânlardan mümkün merteye uzak durmaya devam edelim. Ama koronavirüs korkusundan dolayı değil, Allah-u Teala’dan korktuğumuz için o yanlış adreslere gitmeyelim.

Karantina günlerinde “ölüm”ü sıkça hatırlıyorduk. Çünkü haber bültenlerinden her gün “kaç kişi hasta oldu, kaç kişi öldü?” şeklinde listeler yayımlandığından, ister istemez ölümü hatırlıyor hatta hiç unutmuyorduk.

Aslında ölümü hatırlamak o kadar da kötü bir şey değil. Zira Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’in bu konuda bize şöyle bir tavsiyesi vardır:

“Lezzetleri kesen ölümü çokça hatırlayın!”

Çünkü ölümü hatırlamak insanı yumuşatır, arzu ve istekleri törpüler. İhtirasları gemler, azgınlık ve taşkınlıkları yok eder. Ve insanın bir an önce tevbe etmesine vesile olur.

Koronavirüsten sonra da, Peygamber Efendimiz’in bu tavsiyesine uyalım ve lezzetleri kesen ölümü sıkça hatırlayalım. Bu vesileyle azgınlık ve taşkınlıklardan uzak, meşrû olmayan arzu ve isteklerimize gem vurmuş, her an ölüme hazırlıklı bir hayat sürmeye gayret edelim.

Karantina günlerinde camiler kapalı olduğu için herkeste garip bir hüznün, hasret ve özlem vardı. Camiî’de saf tutup namaz kılmak adeta gözümüzde tütüyor, sohbet meclisleri aklımıza gelince burnumuzun direği sızlıyordu. Ve bunun için belki birçoğumuz çok defa gizli gizli ağlayıp gözyaşı döktü.

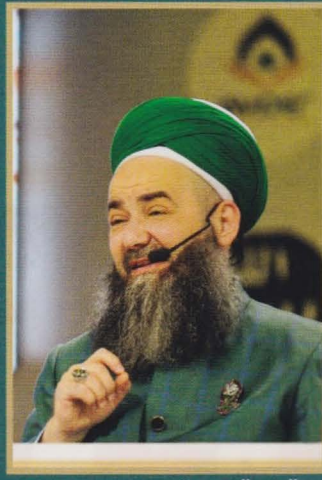
Koronavirüsten sonra da ağlayalım camiî ve sohbet meclisleri için! Ve bundan sonra hiç boş bırakmayalım camiîleri bir daha ağlamamak için...

Bu **“İlâhî ikaz”**dan gerekli dersleri almayı Allah-u Teala hepimize nasip eylesin.

Virüs bulaşmasın diye maddî temizliğimize nasıl dikkat ediyorsak, günah virüslerini de tevbe ve istiğfarla dezenfekte ederek mânevî kirlerden temizlenmeye Rabbim cümlemizi muvaffak eylesin. Amin..

Fi emanillah!

Mustafa Özşimşekler

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM
reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ
Matsis Matbaa Hizmetleri - Tefikbey Mah.
Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
180 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
200 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN
BANKA HESAP BİLGİLERİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

VAKIF KATILIM TL HESABI
İBAN: TR77 0021 0000 0000 8388 9000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI
İBAN: TR66 0021 0000 0000 8388 9001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI
İBAN: TR93 0021 0000 0000 8388 9001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
14851995

ABONE DAĞITIM
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ
0212 435 10 58

BİLGİ
www.laleguldergisi.com

ADRES
Tuana Basın Yayın - Çınar Mah. Osman Gazi Cad.
No: 50/A Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların
sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

- 34 YESEVİ YOLU
51 SÜNNET - HADİS-İ ŞERİFLER
62 HİKEMİYYÂT

DUÂLAR, ZİKİRLER VE FAZİLETLİ AMELLER

- 70 ŞEVVÂL AYINDA KILINACAK ÇOK MÜHİM BİR NAMAZ OLAN UTEKÂ
(ÂZATLILAR) NAMAZI
70 Şevvâl Ayı -Altı Günler- Orucu
71 Şevvâl Ayının Son On Gününde 50 Fâtiha Okumak
71 HARAM AYLARDA GÜNAHLARIN KATLANACAĞI
72 HARAM AY ORUCU
73 ZÜLKÂ'DE AYININ NAMAZLARI
73 MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ'DEN FAYDALI İLİMLER
73 Pire (Gibi Zararlı Haşere)yi Uzaklaştırmak İçin Yapılacaklar
74 Erkek Çocuk Sâhibi Olmak İçin Yapılacak Duâ
75 BİR KERE OKUMAK YÜZ BİN SALÂTA DENK GELEN BİR SALEVÂT-I ŞERİFE
75 MEŞHUR HADİS-İ ŞERİFTE BİLDİRİLEN 99 İSM-İ ŞERİF DIŞINDA, KUR'ÂN-I
KERİM'DE VE HADİS-İ ŞERİFLERDE ZİKREDİLEN 100 İSM-İ ŞERİFTEN ON
BİRİNCİSİ «الْجَوَادُ» İSM-İ ŞERİFİ
77 «الْجَوَادُ» İSM-İ ŞERİFİNİN HAVÂSSİ

KUR'ÂN-I AZİMÜŞŞÂN'IN FESÂHAT VE BELÂĞATINDEN ANLAMAYAN SÖZDE ÂLİM FAKAT HAKİKATTE CÂHİL OLANLAR, YÜCE KİTÂB'IN MÛCİZE OLUŞUNU DA İDRÂK EDEMEZLER

■ RESUL BÖLÜKBAŞ
▶16

EFENDİ HAZRETLERİ'NİN KİYMETLİ KELÂMLARINDAN

▶20

ANKARA İLÂHİYAT DEKANI İSMÂİL HAKKI ÜNAL'IN FAZLURRAHMANCI FİKİRLERİNDEN BİR KESİT

■ Dr. AHMET GELİŞGEN
▶22

DEVLET-İ ALİYYE'NİN YİRMİ SEKİZİNCİ ŞEYHULİSLÂMİ, ÜÇ DEFÂ ŞEYHULİSLÂMLIK MAKÂMINA OTURAN, SEKSEN YAŞINDAN SONRA 4.MURÂD İLE BAĞDAT SEFERİNE KATILAN, NAZMIN EN BÜYÜK ÜSTADLARINDAN ŞEYHULİSLÂM ZEKERİYYÂZÂDE YAHYÂ EFENDİ (Rahimehullâh) -2-

■ HASAN KUDUOĞLU
▶28

ANNE-BABANIN SÂLİH OLMASININ ÇOCUĞA TESİRİ

■ ÖMER FARUK KORKMAZ
▶36

ORUÇ HAKKINDA İKİ FİKHÎ MESELE

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU
▶40

FiİLÎ ve KAVLÎ DUÂ

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶44

HAZRETİ MEYMÛNE BİNTİ HARİS (Radiyallâhü Anhâ)

-1. Bölüm-
■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶48

ŞÎ'A GERÇEĞİ YA DA İRAN ŞÎ'A CUMHÛRİYETİ İLE İSLÂM BİRLİĞİ MÜMKÜN MÜ?! -2-

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK
▶54

MOLLA ALİYYÜ'L-KÂRÎ'NİN SARIK RİSÂLESİ -1-

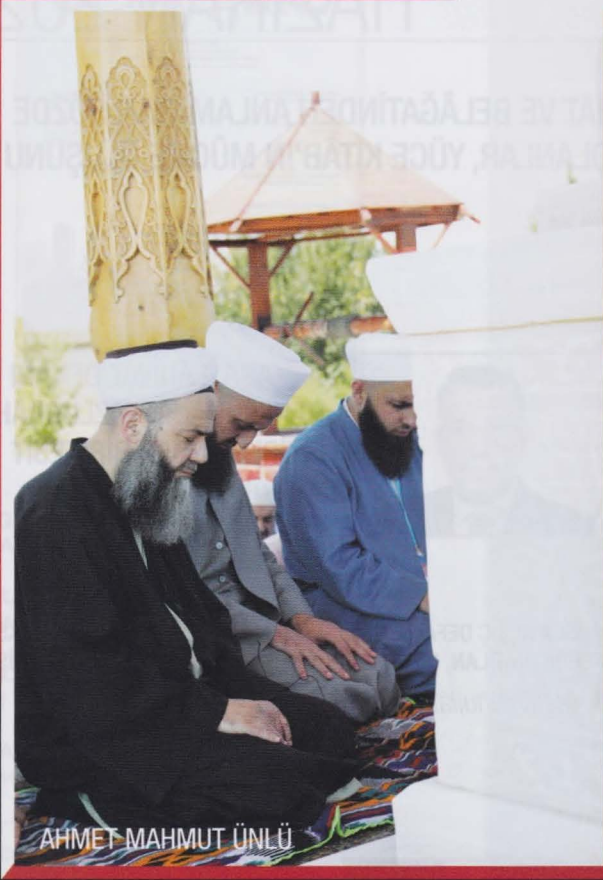
■ HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU
▶64

Lâlegöl

FREKANS

Uydu adı	Türksat 4A
Lokasyon	Doğu
Frekans	12423
Polarizasyon	Yatay (H)
Sembol Oranı	30000
FEC	3/4

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

ÖZBEKİSTAN ZİYÂRETLERİ

- 6 -

yolunda sülûk eden ve insanları da bu yola dâvet eden meşâyih-i izâm hazarâtının üzerine olsun. Âmîn!

Bizlere bir kere daha uzak mesâfele-ri sağ-sâlim olarak kat ettirip Özbekistan topraklarına giderek silsile-i aliyyemizin yüce ricâlini ve sâir meşâyih-i ziyâret etmeyi nasîb eden **Rabbimiz**'e hamd ettikten sonra **Yüce Mevlâmız**'dan niyâzımız bütün sevenlerimizi, okurlarımızı ve bizleri bu mübârek zatların şefâatlerine nâil kılmasıdır. Âmîn!

Geçtiğimiz iki ayda sizlere, Özbekistan'da kabri şerîflerini ziyâretle şerefyâb olduğumuz sahâbe-i kirâm hazarâtından **Kusem ibni Abbâs** (*Radiyallâhu Anhümâ*), "**el-Câmi'u's-sahîh**" müellifi **İmâm-ı Buhârî** (*Rahimehullâh*), îtikatta imâmımız olan **İmâm-ı Mâtürîdî Hazretleri**, Şâfi'î fakîhi **Kaffâl Şâşi Hazretleri**, **Ebu'l-Leys es-Semerkindî Hazretleri**, muhaddis **Deylemî Hazretleri**, Silsile-i Aliyye'den **Abdülhâlık el-Ğucdûvânî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**, büyük fakîh **Mergînânî Hazretleri**, Silsile-i Aliyye'den **Ârif-i Rîvgerî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**, **Ahmet Yesevî Hazretleri**'nin halîfesi **Zengi Atâ Hazretleri**, **Necmüddîn-i Kübrâ Hazretleri**'nin halîfelerinden **Seyyid Seyfüddîn Bâharzî Hazretleri**, Silsile-i Aliyye'den **Mahmûd İncirfağnevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**,

Bütün hamd-ü senâlar ve şükr-ü evfâlar:

﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

"Âgâh olun! Şüphesiz Allâh'ın velîleri ki (insanlar korkuya kapıldığı zaman) onlar üzerine (istenmedik) hiçbir (şeyle karşılaşma) korku(su) yoktur ve (insanlar umduklarını bulamadıkları için üzüldüklerinde) ancak onlar mahzun olmayacaklardır." (*Yûnus Sûresi:62*) buyuran **Allâh-u Te'âlâ**'ya mahsustur.

Nâmütenâhî (sonsuz) salât-ü selâmlar:

«هُمُ الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذُكِرَ اللَّهُ.»

"Evliyâullâh (Allâh dostları) o kimselerdir ki, görüldükleri zaman Allâh hatırlanır." (*en-Nesâî, es-Sünen, et-Tefsîr:180, rakam:11235, 6/362; et-Taberî, Câmi'u'l-beyân, rakam:17723-17726, 6/575; el-Hakîmü't-Tirmizî, Nevâdiru'l-usûl, sh:140; el-Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, 10/78*) buyuran **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)'in, onun güzîde âl-i ashâbının ve kıyâmete kadar onların

yine Silsile-i Aliyye'den **Hâce Alî Râ-mitenî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**, kezâ Silsile-i Aliyye'den **Muhammed Baba Semmâsî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ve **Hâce Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin dedelerinden olan **Şeyh Hâvend Tâhûr Hazretleri**'nden, Silsile-i Aliyye pîrânımızdan **Seyyid Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nden, **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin vâlidesi **Bîbî Ârife Hâtun**'dan ve Silsile-i Aliyye pîrânımızın efendisi ve Nakşî tarîkatımızın müessisi **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin terceme-i hâllerinden bir miktar yazmışım.

Bu ay da ziyâret ettiğimiz diğer bâzı zevât-ı kirâmın terceme-i ahvâlinden sizlere bir nebze olsun bâzı mâlûmâtı arz etmek istiyorum.

19) EMİR KÜLÂL (*KUDDİSE SİRRUHÛ*) HAZRETLERİ'NİN HULEFÂSINDAN ÂRİF DİKGERÂNÎ HAZRETLERİ

On dördüncü yüzyılda Buhârâ'da yetişen velîlerden olup **Seyyid Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin dört halîfesinden ikincisidir. İsmi **Ârif**'dir. Buhârâ civârındaki Dîkgerân köyünde doğduğu için "**Dîkgerânî**" nisbesiyle meşhûr olmuştur. Doğum ve vefât târihleri bilinmemektedir. Dîkgerân'da vefât etmiştir.

- **Seyyid Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin Mürîdi Oluşu -

Küçük yaşta ilim tahsîline başlayan **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**, bâzı velîlerin sohbetinde bulundu. Tasavvufa karşı alâka duydu. Zamânının en büyük velîsi **Seyyid Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin huzûruna varıp sohbetleriyle şereflendi.

Uzun müddet hizmetinde bulunup madî-mânevî pek çok ihsânlara kavuştu.

Tasavvuf yolunda ilerleyip **Seyyid Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin önde gelen mürîdlerinden oldu.

Seyyid Emîr Külâl (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** onun hakkında: "Benim yakınlarım arasında iki kimseden daha üstünü yoktur. Bunlar **Bahâüddîn Buhârî** ve **Ârif Dîkgerânî**'dir. Bunlar akranlarından çok ileri geçtiler." buyurmuştur.

Seyyid Emîr Külâl (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** zâhirî ve bâtinî ilimlerde yükselen **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'ne talebe yetiştirmek ve insanlara İslâmiyet'in emîr ve yasaklarını anlatmak husûsunda icâzet ve hilâfet verdi.

Seyyid Emîr Külâl (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ölüm hastalığında iken, mürîdlerini toplayıp vasiyetini bildirdi. Sonra yanında bulunan oğullarından **Emîr Burhân**'ı yetiştirilmesi için **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'ne, **Emîr Hamza**'yı **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'ne, **Emîr Şâh**'ı **Şeyh Yâdigâr**'a, **Emîr Ömer**'i de **Mevlânâ Celâlüddîn Dehkesânî**'ye havâle etti. (*Kaddesallâhu Esrârahum*)

Sonra oğullarına dönerek: "Hanginiz **Al-lâh-u Te'âlâ**'nın kullarına hizmet etmek husûsunda benim vekîlim olur?" buyurdu. Oğulları: "Ey yakîn yolunun rehberi! Biz buna nasıl güç yetirebiliriz?! Fakat bu işi kim kabûl ederse biz onun hizmetinde bulunuruz." dediler.

Oğullarının bu sözü üzerine başını eğip bir miktar murâkabeye dalan **Seyyid Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** bir müddet sonra başını kaldırdı ve: "Büyüklerin rûhâniyeti **Emîr Hamza**'nın bu işi kabûl etmesini işâret buyurdular." dedi.

Yetiştirilmesi **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'ne emânet edilmiş olan **Emîr Hamza** bunu kabullenmeyeceğini arz etti ise de **Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**:

“Bunu kabûl etmekten başka çâre göremiyorum. Kabûl edeceksin. Bu iş bizim elimizde değildir. Sen de biliyorsun.” buyurdu.

Bundan sonra **Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** müridlerinden ve oğullarından ayrılıp husûsî odasına geçti. Üç gün üç gece dışarı çıkmadı. Sonra dışarı çıktı. Meclisinde toplananlar neden üç gündür dışarı çıkmadığını sordular.

Bunun üzerine **Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**: “Üç geceden beri ‘Benim ve müridlerimin hâli nasıl olur?’ diye düşünüyordum. Gâibden kulağıma: ‘Ey **Emîr Külâl!** Kıyâmet gününde seni, senin müridlerini, dostlarını, sizin mutfağınızdan uçan bir sineğin üzerine konduğu kimseleri bile affettim.’ diye bir nidâ geldi. **Allâh-u Te‘âlâ** fazl-u kereminden böyle ihsân etti.” buyurdu ve bu müjdeyi verdiği perşembe günü sabaha doğru vefât etti.

Ârif Dîkgerânî Hazretleri, Seyyid Emîr Külâl (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin vefâtından sonra insanlara İslâm dîninin emîr ve yasaklarını anlatarak onların kurtuluşlarına vesîle olmaya çalıştı.

- Şâh-ı Nakşibend Buhârî

(*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin

Üstâdı Oluşu -

Şâh-ı Nakşibend Buhârî (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**, hocası **Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin **Ârif Dîkgerânî** hakkındaki: “Bizim yakınlarımızdan iki kimseden daha üstünü yoktur.” işâretine uyararak ona büyük saygı ve hürmet gösterdi.

Şâh-ı Nakşibend Buhârî (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** tam on yıl **Ârif Dîkgerânî**

Ârif Dîkgerânî Hazretleri'nin kabr-i şerîfi

Hazretleri’nin sohbetlerine devâm etti. Ona öylesine saygı gösterdi ki, su kenarında abdest alsalar, onun üstüne geçmemeye ve altında abdest almaya dikkat ederdi. Yolda birlikte giderlerken de ileriye geçmemeye dikkat ederdi. Çünkü **Mevlânâ Ârif Dîkgerânî Hazretleri, Seyyid Emîr Külâl** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin hizmetine kendilerinden evvel girmiş olması cihetinden daha kıdemliydi.

Hac ibâdetini yerine getirmek üzere iki defâ Mekke-i Mükerrreme’ye giden **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**’nin bu yolculukları sırasında yanında **Şâh-ı Nakşibend Buhârî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** de vardı.

Ârif Dîkgerânî Hazretleri’ne karşı saygıda kusur etmeyen **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** bu berâberlikleri hakkında şunları anlattı: “Gizli zikirle meşgûl olurken içimizde sırlı bir mârifet meydana geldi. O sırrı anlamak istedik. Otuz yıl boyunca **Mevlânâ Ârif** ile bu yolda birlikte ilerledik. İki kere Hicaz seferine çıktık. Pek çok **Allâh** adamıyla karşılaştık. Köşe, bucak, zâviye, dergâh dolaştık. Eğer mânâ âleminde **Mevlânâ Ârif** kadar yüksek veyâ onun kavuştuğu esrâr (mânevî sırlar)dan bir zerreye sâhib olan bir kimse görmüş olsaydım, (ona bağlanır) buralara dönmezdim.”

Hac yolculuklarından dönüş sırasında **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** Merv'de inerek bir müddet orada kaldı. Sevenleri ve bağlıları da etraftan ve Mâverâünnehr'den gelip Merv şehrinde toplandılar. Sohbetlerinde bulunup engin mânâ denizinden inciler topladılar.

Ârif Dîkgerânî Hazretleri ise memleketine dönerek sohbetleriyle insanlara hak yolu gösterdi. Pek çok insan onun sohbetinde bulunup istifâde etti. Bu sohbetleri sırasında sevenlerinden biri bir hediye getirip takdîm etti.

Ârif Dîkgerânî Hazretleri özür beyân ederek bu hediyeyi kabûl etmedi ve: "Hediye kabûl etmek o insana yaraşır ki, onun duâsı bereketiyle hediye getiren kişi murâdına ersin. Bizde ise öyle bir özellik yoktur. Hediyenizi kabûl edemeyiz." buyurdu. Böylece yüksek derece sâhibi olduğunu gizleyerek tevâzu gösterdi.

- Hikmetli Sözlerinden -

- Bir sohbeti sırasında talebelerine yemek ikrâm ettikten sonra: "Bir insan yemek yerken her uzvu ayrı ayrı bir işle meşgûldür. Ya kalbi ne ile meşguldür?" diye sordu. Talebeleri: "**Allâh-u Te'âlâ**'nın zikriyle meşgul olur." dediler.

Bunun üzerine **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**: "Zikir, bu yerde kelimeyle değildir. Sebep müsebbibe gitmek, nîmetten nîmet vericiye intikâl etmek sûretiyle (bu yemeğin rengini, tadını, kokusunu ve nelerden sofraya geldiğini düşünerek ibret almakla meydana gelmektedir.)" buyurdu.

- Bir başka sohbeti sırasında da: "Kendi tedbirine güvenenin yeri cehennemdir. Tedbirini aldıktan sonra **Allâh-u Te'âlâ**'nın takdîrine bağlananın ise yeri cennettir." buyurdular.

Yüksek ilim, fazîlet ve güzel ahlâk sâhibi olup emr-i bi'l-mârûf ve nehy-i

ani'l-münker vazîfesini bir an bile ihmâl etmeyen **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'nden birçok kerâmetler zuhûr etmiştir.

- Bâzı Kerâmetleri -

- Bir gün Dîkgerân köyünde şiddetli yağın yağışlar netîcesinde büyük bir sel felâketi baş gösterdi. Köy halkı, bütün köyün silinip süpürüleceği korkusuyla feryâd etmeye başladı. Sanki bir ana-baba günü idi. Sesleri işiten **Ârif Dîkgerânî Hazretleri** mescidden dışarı çıkarak durumu gördü. Bu âfetten Dîkgerân köyünü koruması için **Allâh-u Te'âlâ**'ya duâ etti. Sonra da sel sularına seslenerek: "Eğer beni alıp götürebilirsen hiç durma, al götür." buyurdu. Sel suları bir anda yumuşayıp sindi. Köy ve köy halkı da bu âfetten kurtuldu.

- **Mevlânâ Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'ne karşı çıkan, üstelik kendisinin tasavvuf erbâbı olduğunu söyleyip cehrî (sesli) zikir yapan biri vardı. **Ârif Dîkgerânî Hazretleri** o kimsenin yanına kadar gidip sesli zikri bırakmasını, **Allâh-u Te'âlâ**'nın ismini gizlice zikretmesini istedi.

Fakat o bu nasihati dinlemeyerek cehrî (sesli) zikre devâm edeceğini bildirdi. **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**: "Eğer nasihatimi kabûl etmezsen tarlanı sürdüğün hayvanlardan her gün birinin öldüğünü görürsün." buyurdu.

O kimse söz dinlemedi, inatla açık zikre devâm etti. Ertesi gün çift sürdüğü öküzlerinden biri öldü. Bunun üzerine kapı kapı dolaşmaya, dergâh dergâh gezip bâzı şeyhlerden imdâd istemeye çalışan o kimsenin ikinci öküzü de öldü.

Bu hâl karşısında perişan olan ve şaşkınlık içinde kalan o kimse yaptığına pişmân oldu. **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'nin huzûruna gelerek tevbe ettiğini bildirdi ve mürîdlerinden oldu.

- Hâce Muhammed Pârisâ Hazretleri'ni, Şâh-ı Nakşibend Hazretleri'ne Vasiyet ve Emânet Etmesi -

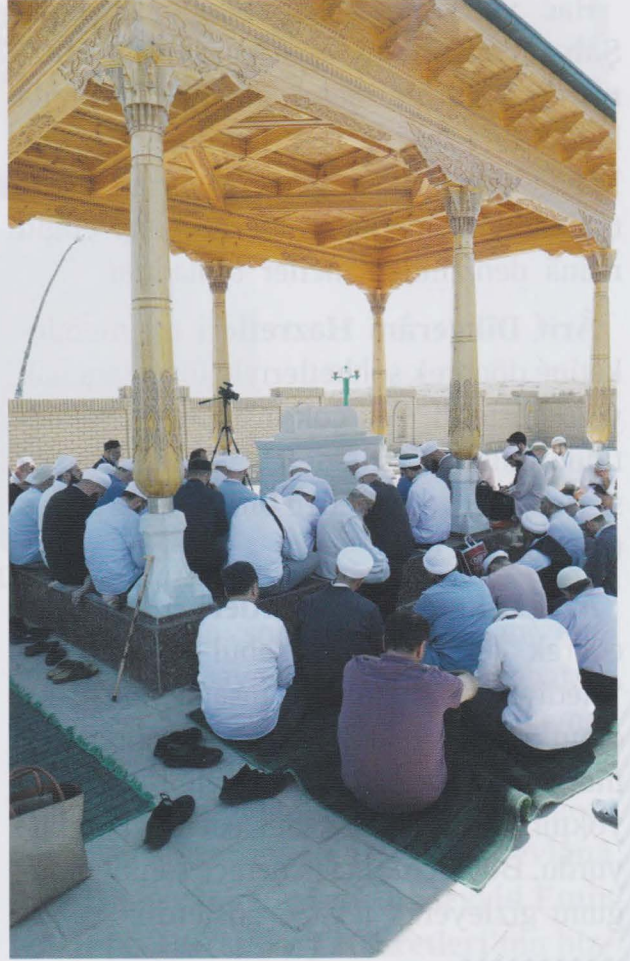
• **Ârif Dîkgerânî Hazretleri** ömrünün son günlerinde hac dönüşünde Merv'de kalan ve insanları irşâd edip onlara doğru yolu gösteren **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'ne haberci göndererek: "Çabucak yetişiniz. Âhirete göç etmemiz yakınlaştı. Size vasiyetlerim var." buyurdu.

Haberi alır almaz Merv'den ayrılan **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** süratle Buhârâ yolunu tuttu. Dîkgerân köyüne geldiğinde, **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'nin yanında yakınlarından ve müridlerinden bir topluluk bulunuyordu. **Mevlânâ Ârif Hazretleri, Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'ni saygıyla karşıladı.

Yanıdaki topluluğa kendilerini baş başa bırakmalarını istedi ve: "**Hâce Bahâüddîn** ile aramızda bir sır var. Bu sırrı görüşmek için ikimiz tenhâ bir yere gideceğiz, yoksa siz buradan çekilmeyi tercih eder misiniz?" buyurdu.

Topluluk uzaklaşınca **Şâh-ı Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'ne dönerek: "Aramızda mânâ âleminde büyük birlik ve berâberlik hâsıl oldu. Şimdi de bu birlik ve berâberlik üzereyiz. İşte vakit sona erişti. Kendi yakınlarıma ve sizinkilere nazar ettim. Bu tarîkatta ehliyeti ve fenâ (yokluk; benliğinden geçme) sıfatını en ziyâde **Hâce Muhammed Pârisâ**'da buldum. Tarîkatta elime geçen her lütfu ihsânî ve mânevî hâlleri ona havâle ettim. Yakınlarıma ona bağlanmalarını emrettim. Sizin de bu hususta yardımınızı esirgemeyeceğinizden emin olmak isterim.

Zâten **Muhammed Pârisâ** sizin de müntesiblerinizdendir (bağlılarınızdadır). Şim-

Ârif Dîkgerânî Hazretleri'nin kabri şerîfnde cemâatle duâ ederken

di sizden isteğim kendi elinizle su kaplarını yıkayın, iki diziniz üzerine oturup elinizle ateş yakın ve suyumu ısıtın. Techîz ve tekfîn (defin işleri ve kefenlenmesi) için lâzım olan şeyleri yerine getirin. Vefâtımdan üç gün sonra da yerinize dönün." buyurdu.

Böylece yüce velî Ârif-i Billâh **Dîkgerânî Hazretleri** yakınları ve talebeleriyle görüşüp helâlleştikten sonra Dîkgerân köyünde vefât etti. **Ârif Dîkgerânî Hazretleri**'nin cenâzesini onun vasiyeti üzerine **Şâh-ı Nakşibend Buhârî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** yıkadı ve namazını kıldırdı. Onu defnettikten sonra tekrar Merv'e döndü.

(İbnü Muhammed Şerîf el-'Abbâsî, *Reşehât Tecemesi*, sh:72-75; 'Abdülmecîd el-Hânî, *el-Kevâkibü'd-dürriyye 'ale'l-hadâiki'l-verdiyye fî ecil-lâi's-sâdeti'n-Nakşibendiyye*, sh:388-389)

20) SİLSİLE-İ ALİYYE PİRÂNİMİZDAN UBEYDULLÂH

AHRÂR (KUDDİSE SİRRUHÛ) HAZRETLERİ

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** 806'da (1404) Taşkent'in Bâğıstan köyünde doğdu. Adı **Ubeydullâh ibni Mahmûd ibni Şihâbüddîn**'dir. Nakşibendîler arasında "**Hâce-i Ahrâr**" diye tanınır.

- Gençliği ve Mânevî Terakkîsi -

Babası, o zamânın büyük âlimlerinden olan velî bir zât idi. Annesi ise **Hazreti Ömer** (*Radiyallâhu Anh*)'ın soyundandır. Çocukluğunda hem medreseye devâm etti hem de zirâatla uğraşan babasına yardımcı oldu.

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** gençliğinde yaşadığı bir hâdiseyi şöyle anlatmıştır: "Medreseye gider gelirdim. Gönlüm dâimâ **Allâh-u Te'âlâ** ile birlikteydi. Bir an O'nu unutmaz, bir an O'ndan gâfil olmazdım. Herkesi de kendim gibi sanırdım. Soğuk bir kış günü, kırılık bir yerden geçerken ayağım çamura battı. Kurtulmaya çalışırken ayakkabım düştü. O sırada bana bir gaflet ârız oldu. Bu işle uğraşırken **Allâh-u Te'âlâ**'yı anmaktan uzaklaştığım hissine kapıldım.

O sırada karşıda köylü bir genç çift sürüyordu. Kendi kendime: 'Bak, şu genç bunca eziyet içinde **Allâh-u Te'âlâ**'yı düşünüyor da, sen ayağını çamurdan kurtarmak gibi küçük bir uğraş yüzünden O'nu nasıl unutursun?!' diyerek hüngür hüngür ağlamaya başladım.

Ben o zaman herkesi kendim gibi her an **Allâh-u Te'âlâ**'yı hatırlıyor zannediyordum. Bülûğ yaşına erişinceye kadar, **Allâh-u Te'âlâ**'dan gâfil olanlar bulunduğunu anlayamamıştım.

Zannediyordum ki **Allâh-u Te'âlâ** herkesi Yüce Zâtı'nı düşünmek, hatırlamak ve unutmamak için yaratmıştır.

Sonradan anladım ki **Allâh-u Te'âlâ**'dan gâfil olmamak yalnız bâzı kullara mahsûs İlâhî bir inâyetmiş. Ancak riyâzât (açlık, susuzluk ve uykusuzluk gibi çileler çekmek sûretiyle) ve nefis mücâdelesiyile elde edilebilir, hattâ bâzılarına göre bununla bile elde edilemez bir keyfiyetmiş."

Yirmi iki yaşına geldiğinde dayısı **Hâce İbrâhîm** onu ilim tahsîli için Semerkand'e götürdü. Burada bir süre Mevlânâ Kutbüddin Sadr Medresesi'ne devâm ettiyse de tasavvufa duyduğu meyil sebebiyle medrese eğitimini sürdürmedi.

Bu dönemde tanıştığı Nakşibendî şeyhi **Sa'deddîn-i Kâşgarî Hazretleri** ile birlikte **Nizâmüddîn Hâmûş** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin sohbetlerine katıldı. Semerkand'de iki yıllık ikâmetinin ilk yılında Mâverâünnehr'in muhtelif şehirlerini dolaşıp Nakşibendiyye tarîkatının önde gelen şeyhlerini ziyâret etti.

Daha sonra Semerkand'den ayrılıp Herat'a gitti. Herat'ta Kübrevî şeyhi **Bahâüddin Ömer, Sa'deddîn-i Kâşgarî Hazretleri** ve Zeyniyye tarîkatının pîri **Zeynüddîn el-Hâfî Hazretleri** gibi sûfîlerin sohbetlerine katıldı.

- Şeyhi Ya'kûb-i Çerhî (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri'ne Kavuşması -**

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin sohbetinde bulunduğu zatlardan biri de **Bahâüddîn Ömer Hazretleri**'dir. Bu zât hakkında: "Bana Horasan şeyhlerinden **Bahâüddîn Ömer**'in tavırları gâyet hoş gelirdi. Ekseriyetle oturup sohbet eder, gelenlerin hâline münâsib muâmele eder, hiçbir sûretle kendini halktan üstün tutmazdı." demiştir.

Hâce Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** Herat'taki ikâmetinin dördüncü yılında (834/1431) Çağâniyân taraftaki Hülgatû köyüne gidip Nakşibendî şeyhi **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'ne intisâb etti. Üç ay kadar **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin sohbetlerinde bulundu ve şeyhinden hilâfet alarak Herat'a döndü.

Hâce Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** şeyhi ile tanışmasını şöyle anlatmıştır:

Hâce Ubeydullâh Ahrâr Hazretleri'nin kabri şerîfini ziyâret

“(Irak'ta Kûfe yakınında bulunan) Hîre'ye gittiğim zaman güzel yüzlü ve hoş kılıklı bir tâcir ile tanıştım. Hâcegân yolunda olduğu anlaşılıyordu. Bu nisbeti kimden aldığını sordum. **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nden aldığını söyledi. Bana **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin büyüklüğünü ve üstün hâllerini anlattı.

Bunun üzerine **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin sohbetine kavuşmak için ikâmet ettiği yer olan Helfetû'ya gitmek üzere yola çıktım. Çağâniyân'a varınca hastalandım. Yirmi gün orada kaldım. Bu sırada **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** hakkında menfî (olum-

suz) sözler işittim. Seyâhatime devâm edip etmeme husûsunda tereddüde düştüm.

Fakat bu kadar yol aldıktan sonra geri dönülmeyeceğini düşünerek yola devâm ettim. **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin huzûruna kavuşunca, bana büyük iltifât gösterdi. Bundan sonra bir başka gün tekrar ziyâretine gittiğimde, bu sefer sert ve haşmetli davrandı.

Bunun sebebini ‘Yolda iken aleyhinde bulunanların sözlerine bakarak huzûruna gidip gitmemek husûsunda tereddüde düşmüş olmamdan dolayıdır.’ diye düşündüm.

Aradan bir saat geçmeden bana tekrar çok lütuf ve iltifatta bulundu. **Şâh-ı Nakşibend Bahâüddîn Buhârî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ile buluşmasını, sohbetine kavuşmasını ve münâsebetlerini anlattı. Mübârek ellerini tuttum.

Bana, vukûf-u adedî (tek sayı) üzere nefy ve isbât ile ‘Lâ ilâhe illâllâh’ zikrini tâlim etti. Sonra: ‘Bize şeyhimizden gelen usûl budur. Eğer siz tâlibleri cezbe yoluyla terbiye etmek isterseniz edebilirsiniz.’ buyurdu.”

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**, **Ya'kûb-i Çerhî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin sohbetinde üç ay kaldı. Ondand feyz alıp, tasavvuf hâllerinde yükseldi. Ondand icâzet aldı. İnsanları irşâd etmek (yetiştirmek) üzere vedâlaşıp ayrılırken şeyhi ona râbîta şartını anlattı ve: “Bu yolu tâlim ederken dehşet hissi vermeme dikkat et. Emâneti isteklilere ve istîdâdı olanlara ulaştır.” buyurdu.

- Malını Medrese ve Tekkelere Vakfetmişti -

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ertesi yıl Taşkent'te irşâd faaliyetine başladı, bir yandan da zirâat ve ticâretle meşgul oluyordu. Hicrî 855'te (1451) Semerkand'ı ele geçirip başşehir yapan Timurlular'dan **Ebû Sa'îd Mirza Hân**'ın dâveti üzerine yirmi yıldır ikâmet ettiği Taşkent'ten ayrılarak Semerkand'a yerleşti. Burada da zirâat ve ticâretle uğraşmayı sürdürdü.

Mâverâünnehir'in Semerkant, Buhârâ, Taşkent, Karşı gibi şehirlerinde çok sayıda dükkân, bahçe, köy, mezra'a ve sulama kanalı satın aldı, bunların bir kısmını câmi, medrese ve tekkelere vakfetti.

Halka bizzât yardım eden **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** gençliğinde Semerkant'ta bâzı hastalara bizzât hizmet etmiştir. Ayrıca insanın çalışıp kazanmasına çok önem verir, kimseden hediye kabûl etmezdi.

- Sulhu Tesis Etmişti -

Hâce Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** Halkı sultanların zulmünden korumak için sultanlarla iyi ilişkiler kurmuş, savaşın eşiğine gelen yöneticileri barıştırarak halkı katliamlardan korumuş, bir hükümdârın yanında bulunup onun dîne aykırı davranışlarını ve zulümlerini engellemenin, bir mazlumun gönlünü hoş etmenin nâfile ibâdetlerden daha üstün sayıldığını söylemiştir.

Sultan **Ebû Sa'îd**'in yerine geçen oğlu **Sultân Ahmed Mirza** ile Taşkent yakınlarında Şâhruhiye'de gayr-i müslim Moğol ve Özbek askeri arasındaki savaşı önledi ve barış yapılmasını sağladı (890/1485). Bu arada birçok kişinin İslâm'ı seçmesine vesîle oldu.

- Âilesi ve Hulefâsı -

Hâce Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** iki oğlu ve iki kızı olmuş, geride birçok vakıf eseri ve mürîd bırakmıştır. Oğulları **Muhammed Yahyâ** ve **Muhammed Abdullâh** ile **Mîr Abdülevvel**, **Fahrüddîn Safî**, **Mevlânâ Şeyh Ahmed**, **Seyyid Alî Kürdî Maktûl**, **İsmâ'îl Şirvânî**, **Mevlânâzâde Otrârî**, **Îsâ-yı Fâzıl Buhârî**, **Şeyh Ahta**, **Abdullâh-ı İlâhî**, **Muhammed Kâdî-i Semerkandî** ve Silsile-i Aliyye'de kendisinden sonra sayılan **Muhammed Zâhid Vahşivârî Hazretleri** önde gelen halîfeleridir.

Halîfesi **Simavlı Abdullâh Âşık İlâhî** (*Kuddise Sirruhû*) İstanbul'da **Emîr Ahmed el-Buhârî Hazretleri** ile birlikte irşâd vazîfesini yürütmüştür. **Emîr Buhârî Hazretleri** de kendisine intisâb etmiştir.

2.Bâyezîd'in teklif ettiği yerleri kabûl etmeyip **Âşık İlâhî Hazretleri** harap hâlde bulunan Zeyrek Câmii'nin medresesine yerleşmiştir.

- İbretli Bir Kelâmı -

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin şu hikmetli kelâmı gerçekten çok ibretlidir: "Mürîd olmak isteyenler gerçekten azdır. Büyük şeyhlerden birisi kendisi gibi büyük bir şeyh olan birine: 'Eğer bir mürîd biliyorsanız bana gönderiniz.' yazmış. O zât da cevâben: 'Bizim yanımızda mürîd yok. Şeyh istersen dilediğin kadar göndereyim.' yazmış."

- Bâzı Kerâmetleri -

• Mürîdlerinden **Şeyh İyân** şöyle anlatmıştır: "**Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ile bir bahar mevsiminde yola çıkmıştık. Yolumuz sel sularıyla dolup taşarak akan bir dereye rastladı. Karşıya geçmemiz îcâb etti. Talebeler karşıya geçmek üzere saz ve kamışlardan sal yapıp birer birer sudan geçtiler.

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** de karşıya geçmek için sallardan birine bindi. Beni de yanına aldı. Hareketten biraz sonra derenin ortasında suyun büyük bir hızla aktığı noktaya gelmiştik ki birden bindiğimiz salın kamışları çözülmeğe başladı. Salımızın bağları gevşediğinden dolayı ırmağın suyu kamışları ve sazları sökerek salı dağıtmaya başladı.

Hâliyle ben çok korktum. Karşı sâhile bir ok atımı kadar mesâfe vardı. Suyun şiddetle aktığı yeri aşip karşıya ulaşmamız mümkün değildi. **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** bu hâle hiç al-dırmadan oturuyordu. Kamışlar her an biraz daha çözülüp dağılıyor, ben ise korkudan âdetâ titriyordum. Böylece şeyhimin yanında, onun rûhâniyyetine ve tasarrufuna sığınıp tevekkülle bekledim.

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** bu durum karşısında birdenbire ‘**Allâh!**’ diye bağırdı. Derin bir ürperti geçirerek netîceyi bekledim. Bindiğimiz sal, suyun en şiddetli aktığı noktayı geçti. Sazlardan ve kamışlardan artık hiçbiri çözülmeyen sal karşı kıyıya ulaştı.

Kıyıya gelince şeyhim bana ‘Kalk.’ buyurdu. Ben de kalkıp sal üzerinden kıyıya atladım. Kendisi de kıyıya indi. Mübârek ayaklarını yere basar basmaz su üzerindeki sal birdenbire bir çöp yığını hâline gelip su üzerinde dağılıverdi.”

• **“Reşehât”** müellifi şöyle anlatmıştır: **“Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** o zamânın sultânı **Ebû Sa’îd Mirzâ**’ya: ‘Düşmanla karşılaştığınız zaman, ardınızdan bir karga sürüsü gelinceye kadar hücum etmeyiniz. Karga sürüsü gelir gelmez hücum ediniz.’ buyurdu.

Ebû Sa’îd Mirzâ’nın ordusu **Mirzâ Abdullâh**’ın ordusu ile karşı karşıya gelince ilk hücum karşı taraftan geldi. **Ebû Sa’îd**

Mirzâ’nın ordusunun sol tarafını çökerttiler. Sağ taraftan da aynı şekilde hücum etmek üzere hazırlandıkları sırada **Ebû Sa’îd Mirzâ**’nın ordusunun arkasından bir karga sürüsü görüldü ve düşman üzerine doğru uçtu.

Sultan ve askerleri **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin: ‘Arkanızdan bir karga sürüsü gelmeyince hücum etmeyiniz.’ buyurduğunu hatırlayıp kerâmetini görünce kalpleri kuvvet ve cesâretle doldu ve hep birden düşman üzerine hücumla geçtiler. İlk hamlede düşman saflarını yarıp dağıttılar. **Mirzâ Abdullâh** da atından düşüp çamura battı. Atların ayakları altında ezildi. Sonra da başi kesilerek öldürüldü.”

- **Hâce Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin **Tayy-ı Mekân Kerâmeti ile İstanbul Fethine Katılıp Hazreti Fâti’h’e Yardımı** -

• **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin torunu **Hâce Muhammed Kâsim**’den şöyle nakledilmiştir: **“Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** bir perşembe günü öğleden sonra âniden atının hazırlanmasını istedi. Atı hazırlanınca atına binip Semerkand’dan süratle çıktı. Mürîdlerinden bir kısmı da ona tâbî olup tâkip ettiler.

Biraz yol aldıktan sonra Semerkand’ın dışında bir yerde talebelerine: ‘Siz burada durunuz.’ buyurdu. Sonra atını Abbâs Sahrâsı denilen sahrâya doğru sürdü. Talebeleri arasında **Mevlânâ Şeyh** adıyla tanınmış bir mürîdi bir müddet daha peşinden gidip tâkip etmişti.

Bu mürîdi (Mevlânâ Şeyh) şöyle anlatmıştır: **“Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ile sahrâya vardığımızda atını sağa sola sürmeye başladı. Sonra birdenbire gözden kayboldu.’

Hâce Ubeydullâh Ahrâr Hazretleri'nin kabri-şerîfinde duâ

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** daha sonra evine döndüğünde talebeleri nereye ve niçin gittiğini sorduklarında: “Türk Sultânı **Sultân Mehmed Hân** (Fâtih Sultân) kâfirlerle harbediyordu, benden yardım istedi. Ona yardım etmeye gittim. **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle gâlib geldi ve zafer kazanıldı.’ buyurdu.”

Bu hâdiseyi nakleden ve **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin torunu olan **Hâce Muhammed Kâsim** babası **Hâce Abdülhâdî**’nin şöyle anlattığını nakletmiştir:

“Bilâd-ı Rûm’a (İstanbul’a) gittiğimde **Sultan Mehmed Fâtih Hân**’ın oğlu **Sultân Bâyezîd Hân** bana, babam **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin şeklini ve şemâilini târif etti ve: ‘O zâtın beyaz bir atı var mıydı?’ diye sordu. Ben de târif ettiği bu zâtın, babam **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** olduğunu ve beyaz bir atı mevcut olup bâzen ona bindiğini söyledim.

Bunun üzerine **Sultân Bâyezîd Hân** bana: ‘Babam **Sultân Mehmed Fâtih**

Hân bana şöyle anlattı: ‘İstanbul’u fetih etmek üzere savaştığım sırada harbin en şiddetli bir ânında **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin imdâdına yetişmesini istedim ve beyaz bir at üzerinde bir zât yanıma gelerek ‘Korkma.’ buyurdu. Ben de ‘Nasıl endişelenmeyeyim?! Küffâr çok.’ dedim.

Ben böyle söyleyince elbisesinin yeninden bakmamı söyledi. Baktım ve büyük bir ordu gördüm. ‘İşte bu ordu ile sana yardıma geldim. Şimdi sen felan tepenin üzerine çık, üç defâ kös vur ve orduna hücûm emri ver.’ buyurdu. Emirlerini aynen yerine getirdim. O da bana gösterdiği ordusuyla hücûma geçti. Böylece düşman hezîmete uğradı ve İstanbul’un kutlu fethi gerçekleşti.’ diye anlattı.” (*Lâmiî Çelebî, Nefehât Tercemesi, sh:454*)

- Vefâtı -

895 (1490) senesi Rebûlevvel ayının sonunda bir cumâ günü **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin hastalığı ağırlaştı. Tam o sırada Semerkand’da büyük bir zelzele oldu. O sırada câmide olan halk:

“**Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’ne bir şey oldu.” diyerek cumâ namazından sonra herkes Semerkand’dan Kemânkerân köyüne doğru yola çıktı.

Vefât ettiği gün akşam vakti hastalığı pek şiddetlenmişti. “Akşam namazının vakti girdi mi?” diye sordu. “Evet girdi.” dediler. Akşam namazını îmâ ile kıldı. Yatsı vakti girdiği sıralarda son nefeslerini veriyordu.

Vefâtı sırasında huzûrunda bulunan müridlerinden **Hâce Muhammed Yahyâ** şöyle anlatmıştır: “**Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin mübârek nefeslerinin kesilmesi yaklaştığı sırada akşam ile yatsı arasında bir vakitti. Bulunduğu odada birkaç lamba yaktılar. Ev son derece aydınlık olmuştu. Bu sırada **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin iki kaşı arasından birdenbire şimşek gibi bir nur çıkıp öyle parladı ki evde yanmakta olan lambalar, o nur arasında sönük kaldı. Herkes bu nûru gördü. Bu nur parladıktan sonra **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** 29 Rebûlevvel 895’te (20 Şubat 1490) Semerkant’ta son nefesini verip ebedî âleme irtihâl eyledi ve orada defnedildi. Vefât ettiği sırada da şiddetli bir zelzele oldu.

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin oğulları, kabri üzerine bir kubbe ve yanına bir imârethâne yapturdılar.

- Eserleri -

1) “*Fıkarât*” isimli eseri:

Tevhîd, fenâ, kurb, tecellî, zikir, vukûf-ı kalbî gibi konulara dâir Farsça bir eserdir. Bâzı küçük makâlelerden oluştuğu için bu adla anılan eser muhtemelen 890 (1485) yılında veyâ daha sonra kaleme alınmıştır. Makâlelerden bir kısmının müridlere yazılmış mektup parçaları olduğu anlaşılmaktadır.

Hâce Ubeydullâh Ahrâr Hazretleri'nin mezar kitâbesi

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin vefât ettiği 895 (1490) yılında Semerkant’ta istinsâh edilen bir nüshası İstanbul’da Süleymaniye Kütüphânesi’nde kayıtlıdır (Ayasofya, rakam:2143, vr:16b-158b).

Eser Taşkent’te (Taşkent 1910) ve Hindistan Haydarâbâd’da Matbaa-i Âyîn-i Dekken’de târihsiz olarak yayımlanmış, Osmanlı döneminde **Hızır Bey** ve **Mustafa ibni Huseyn Sâdikî Nakşibendî** tarafından iki defâ Türkçe’ye, **Muhammed Murâd Remzî Minzelevî** tarafından da Arapça’ya çevrilmiştir.

2) “*Risâle-i Havrâiyye* (*Şerh-i Havrâiyye*)” isimli eseri:

Ebû Sa’îd Ebu’l-Hayr Hazretleri’nin “Havrâ (hûriler)” kelimesiyle başlayan Farsça rubâîsinin şerhidir.

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** rubâînin bâzı hastaları iyileştirdiğini duymuş, mânâlarını araştırmaya başlamış, bu şiirin hastaya ölümü ve âhireti hatırlattığını, gönlünde **Allâh** sevgisi bulunan ve **Allâh**'ın cemâlini ancak öldükten sonra müşâhede edebileceğini bilen insanların ölümü hatırlayınca büyük sevinç duyduklarını ve bu ruhsal rahatlamanın hastalığın iyileşmesine yardım ettiğini anlamıştır.

Çeşitli baskıları olan bu eseri Osmanlı döneminde **Hızır Bey** Türkçe'ye çevirmiştir (Süleymaniye Ktp., Bağdatlı Vehbi Efendi, rakam:2047, vr:155a-158b).

3) “Risâle-i Vâliyye.”

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** bu küçük eseri, babasının kendisinden yüksek mânevî makamlara ulaşmaya vesîle olacak hususları yazmasını istemesi üzerine kaleme almıştır. İbâdet, mârifetullâh, **Rasûlullâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e ittibâ (uymak), zikir ve **Allâh** sevgisi gibi konuların ele alındığı risâleyi **Ârif Nevşâhî** neşretmiştir.

“*Risâle-i Vâliyye*”yi **Bâbür Şâh** 935'te (1528) manzûm olarak Çağatay Türkçesi'ne, **Hızır Bey**, **Mehmed Emîn Tokâdî**, **Mehmed Rifat Kâdirî** ve **Harputlu Beyzâde Alî Efendi** Türkçe'ye, adı bilinmeyen bir müellif de “*el-'Urvetü'l-vüskâ li-erbâbi'l-irtikâ*” adıyla Arapça'ya çevirmiştir.

4) “Ruka'ât (Mürâselât).”

Ubeydullâh Ahrâr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin dostlarına yazdığı mektuplar bir araya getirilip iki ayrı mecmûa oluşturulmuştur. Bunlardan biri, **Sultân Ebû Sa'îd Mirza Hân**'a yazdığı on dört mektubu ihtivâ eden adı geçen mecmûa olup bir nüshası İstanbul'da Süleymani-

ye Kütüphanesi'ndedir (Esad Efendi, rakam:1688, vr:121b-128a).

Bu mektuplar **Ârif Nevşâhî**'nin “*Ahvâl ve Sühanân-ı Hâce 'Ubeydullâh Ahrâr*” adlı eseri içinde neşredilmiştir (Tahran 1380/2002).

Çoğu **Ali Şîr Nevâî**'ye gönderilen mektupları ihtivâ eden diğer mecmûanın (“*Mecmû'a-i Mürâselât*”) yazma nüshası Taşkent'tedir (Özbekistan Fenler Akademisi Bîrûnî Şarkiyat Enstitüsü Ktp., rakam:2178).

Ali Şîr Nevâî tarafından derlendiği kabûl edilen bu mecmûadaki mektuplardan 134 ya da 128'i **Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'ne âittir. Mektuplar genelde kısa mesajlar şeklinde olup dönemin siyâsal ve ictimâ'î (sosyal) konularına dâir bâzı düşünceleri ve dînî-ahlâkî tavsiyeleri içerir. Eser İngilizce tercümesiyle birlikte yayımlanmıştır (“*The Letters of Khwāja 'Ubayd Allâh Ahrâr and his Associates*”, Nşr.:Jo-Ann Gross, Asom Urunbaev, Leiden 2002).

Allâh-u Te'âlâ cümlemizi, özellikle bu yazımızı okumaya vakit ayıran sizin gibi evliyâ muhiblerini bu yazıda min gayri haddin kendilerini târife sa'yettiğimiz **Ârif Dîkgerânî** (*Kuddise Sirruhû*) ve **Hâce Ubeydullâh Ahrâr** (*Kuddise Sirruhû*) hazarâtının dünyâda himmetlerine, âhirette de şefâatlerine mazhar eylesin. Âmîn!

(*Necdet Tosun, Tdv İslam Ansiklopedisi, 42/19-20; 'Ubeydullâh Ahrâr, Fıkarât, Süleymaniye Ktp., Ayasofya, rakam:2143, vr:16b-158b; Muhammed ibnû Burhâniddîn Kâdî-i Semerkandî, Silsiletü'l-'ârifîn ve tezkiretü's-siddîkîn, (Nşr.: İhsânullah Şük-rullâhî), Tahran 1388; Mîr 'Abdülevvel Nîşâbûrî, Melfûzât-ı Ahrâr (Ahvâl ve Sühanân-i Hâce 'Ubeydullâh Ahrâr içinde, Nşr.: Ârif Nevşâhî), Tahran 1380, sh:141-324; Fahrüddîn 'Alî Safî, Reşehât-ı 'Aynü'l-hayât, sh:229; Necdet Tosun, Bahâeddîn Nakşbend: Hayatı, Görüşleri, Tarîkatı, İstanbul 2002, sh:155-188)*

RESUL BÖLÜKBAŞ
0532 321 43 78

Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın Fesâhat ve Belâğatinden Anlamayan Sözde Âlim Fakat Hakîkatte Câhil Olanlar, Yüce Kitâb'ın Mûcize Oluşunu da İdrâk Edemezler

İnsan bilmediğinin düşmanıdır, cehalet ve şirk öz kardeşidir. Cahil olduğu halde ilim sahasında yer aldığı zannedenler yüce kitabımızın ne fesahatini ne belâğatini ve ne de edebi yönünü anlayamazlar ve anlayamadıkları için de mûciz olan kitabı alelade bir kitap kabul ederler.

Yüce peygamberimizin en büyük mucizelerinden olan yüce kitabımızın eleştirilmesini dahî caiz görecektense kadar alçalırlar. Adeta önder kabul ettikleri kimselerin itikadını bilerek veya bilmeyerek paylaşırlar. Yüce Allah yüce kitabımızın Tîn Suresi'nde şöyle buyurmaktadır:

Tîn Sûresi (1-5)

وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾

”Tîn'e ve zeytûne andolsun .Sinâ Dağı'na andolsun .Bu güvenli şehre (Mekke'ye) andolsun ki, Biz gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık. Sonra onu, aşağıların aşağısına indirdik.”

Yüce Allah tîne, zeytûne ve Tûr-i Sînâ'ya yemin ettikten sonra insanın tarifini yaparken ne de güzel isabetli tarif etmektedir.

“And olsun ki biz insanı her yönüyle mükemmel ve Ah-sen'i takvim ile yarattık” şeklindeki buyruğunun peşinde daha sonra “esfel-i safilin”e indirdiğini beyan etmekle insanın “kün-h-ü zatını” ne güzel tayin ve tarif ediyor.

İnsanda var olan akıl ve melekânî hasletinden dolayı mahlûkatın efendisi Cenab-ı Hakk'ın halifesi olma şerefine nail olarak "E'lâ-i illiyine" çıkmak suretiyle melekleri geçmekte olduğu halde akıl ve melekânî vasfını kaybedip hayvanlaşmakta, hayvan olarak kalmayarak hayvandan daha aşağı "esfel-i safiline" inmektedir. İnsan, bundan daha güzel tarif edilemez.

Yine Cenab-ı Hak yüce kitabında; A'râf Suresi 179. âyetinde şöyle buyurmaktadır:

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أذانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

"Andolsun biz ,cinler ve insanlardan, kalpleri olup da bunlarla anlamayan, gözleri olup da bunlarla görmeyen ,kulakları olup da bunlarla işitmeyen birçoklarını cehennem için var ettik .İşte bunlar hayvanlar gibi ,hatta daha da aşağıdadırlar .İşte bunlar gafillerin ta kendileridir(179) " .

Burada da Tin Suresi'nde olduğu gibi insanoğlu melekânî vasıfları kaybedip hayvânî vasıflara itibar ettiği zaman düşünen akılları düşünmez, gören gözleri görmez, işiten kulakları işitmez olduğunu ve bunların dört ayaklı hayvan gibi oldukları hatta hayvanlardan bile aşağı olup gaflet içinde dünyayı geçirdikleri beyan edilmektedir.

Bu ayetler mucize değil de nedir?! Birtakım "hoca müsveddeleri" bütün peygamberlerin mucizelerine itiraz etmezken peygamberlerin hatemi olan hazreti Muhammed Mustafa'nın (Sallallahu aleyhi

ve sellem) mucizesinin olmadığını utanmadan söylerler.

Hadis-i şerifleri reddetmenin getirdiği "bela ve hezeyan" işte böyle olur. Kaldı ki Kur'an-ı Azîmüşşân'da mevcut olan diğer peygamberlerin mucizelerini yüce kitabımızın olduğu gibi beyan etmesi "okumayan yazmayan" bir peygamberin bunları anlatması ve anlattığı gibi "gerçeklere uygun" olması başlı başına mucize değil midir?!!

Daha ileri gidip utanmasalar peygamberimizi bir "meczip" ilan edecekler zira iblisle başlayan ve günümüze kadar gelen önderleri aynı şeyi söylemektedirler.

Yüce Allah Kamer Suresi'nin 1.ve 2. âyetlerinde şöyle buyurur:

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَاَنْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ وَاِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾

"Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı .Onlar bir mucize görseler yüz çevirirler ve 'Süregelen bir sihirdir 'derler".

Burada yüce Allah peygamberimize mucize olmak üzere Ay'ı ikiye bölerek bir parçasını safa tepesinin üstünde diğer parçasını da kaykuan tepesinin üstünde tezahür ettirdi.

Hadise şöyle cereyan etti .Müşrikler yüce peygamberimize" apaçık mucize gösterirsen peygamberliğine inanacağız "dediler .Buhari ve Müslim'in rivayetine göre ay ikiye bölündü peygamber)aleyhisalatu vesselam" (şahit olun ,şahit olun "diye iki defa insanları şahadete davet etti .Mekke'nin azgın kâfirleri bu mucizeyi inkâr edemediler .Ancak" sihri müstemir "dediler yani devam eden bir sihir dediler.

”Muhammed bizim gözlerimizi bü-yüledi “dediler .Ebu cehil ise” şu anda yanımızda olmayan ve seferden gelen kafileye sorun onlarda aynı hadiseyi gör-düyseler mucizedir “dedi.

Uzaktan gelen kafilelere sordular ve al-dıkları cevap” evet biz de gördük ay iki-ye bölünmüştü “dediklerinde müşrikler çok korktular .Dünyada olağan üstü bir hadise olacağını zannettiler.

Ebu Cehil ise” bu öyle bir sihirdir ki yanımızda olmayan bütün insanlara ya-pılmıştır “demek suretiyle bu büyük ha-diseyi sihir diye nitelemiştir.

Şimdi gelelim asıl mevzumuz; son za-manda sayın Diyanet işleri başkanının “zina ve iğrenç ilişkilerin” dinimizde ha-ram olduğunu beyan etmesinden doğan tartışmalar ve insanların bu hususta ikiye bölünüp bir kısım insanların sayın baş-kanın yanında yer alırken diğer bir kısım azınlığın da sayın diyanet işleri başkanı-na itirazları olmuştur. Öyle kimseler di-yanetin aleyhinde bulundular ki insanın inanası gelmiyor.

Gerek zina ve gerekse Lut aleyhisse-lam’ın kavminin batmasına sebep olan iğrenç fiili müdafaa edenlere rastla-maktayız ne kadar ayıp bir şey.. Bazı-ları bunları yasaklayan ayetlerin tarihsel olduğunu beyan ederken hiç de utanıp hayâ etmiyorlar.

Geçmiş tarihten günümüze kadar gelen zaman zarfında insanın fıtrata mı değişti. Tenasül uzvu mu değişti. Cenab-ı Hak celle celaluhu zinayı haram kılmıştır. Zira zina aile mefhumunu tarumar eden kötü bir haslettir. Kişinin babasının, de-desinin, amcasının, dayısının, halasının, teyzesinin, kardeşinin, yeğenin hulasa

aile bireylerinin tamamen ortadan kalk-masına sebep olan ve Cenab-ı Hakk’ın gazabını müstelzim olan iğrenç bir fiildir.

Diğeri yani livata ise tamamen “tabia-ta ters fıtrata aykırı” insanın yaratılışına isyan etmenin ta kendisidir. Koca koca adamların bu iğrenç ve adını söylemek-ten bile hayâ ettiğimiz pisliliği savunma-ları ne garip bir şeydir.

Yüce kitabımızın A’raf Suresi’nin 80-84. âyetlerinde şöyle buyurulmaktadır;

وَلَوْ طَأَّ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ ﴿٨١﴾ وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ فَانجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾

”Lût’u da Peygamber olarak gönder-dik .Hani o kavmine şöyle demişti’ :Siz-den önce âlemlerden hiçbir kimsenin yapmadığı çirkin işi mi yapıyorsunuz? Hakikaten siz kadınları bırakıp ,şehvet-le erkeklere yaklaşıyorsunuz .Hayır ,siz haddi aşan bir toplumsunuz’.

Kavminin cevabı ise sadece’ :Çıkarın bunları memleketinizden !Güya onlar kendilerini fazla temiz tutan insanlar’ demek oldu.

Bunun üzerine biz de onu ve karısı dı-şında aile fertlerini kurtardık. Karısı ise azab içinde kalanlardan oldu. Onların üstüne bir azap yağmuru yağdırdık. Bak, suçluların akıbeti nasıl oldu.”

Zikredilen ayetler bu fiili lanetlemektedir ve Lut aleyhisselam'ın kavminin helakına sebep olan en büyük cürümlerden biridir. Bu necip milletin torunlarından bazısının bu iğrenç fiili savunmaları ne kadar iğrençtir. Hiçbir hayvanın hiçbir canlıının yapmayacağı bu iğrenç fiilden anlıyoruz ki insan ayetin ifade ettiği gibi “dört ayaklı hayvandan hatta sürüngenlerden bile alçak olduğu” ortadadır. Hayvanların bazılarının soyları çok azaldığından bir hayvan dışisini bulabilmek için haftalar aylar gezmekte fakat hiçbir şekilde eşcinsine varmayı asla kabul etmemektedir. Dağdaki çakal, havadaki kuş, yerde sürünen sürüngen hulasa hiçbir hayvan bu alçaklığa düşmemekte illa da karşı cins aramakta bulamadığı takdirde de kendi başına kalmayı tercih etmekte iken bu “ekmeli mahlûk” olan insan nasıl oluyor da karşı cinsten “ic-tinâb” ederek hem cinsine varmayı kendine layık görüyor.

Burada da Cenab-ı Hakk'ın ah-sen-i takvim olarak yarattığı insanı tarif ederken hayvandan daha aşağı olduğunu beyan eden ayetler elbette insanlığı tarif etmekte mucizedir.

Yüce Allah Hucurat Suresi'nde şöyle buyurmaktadır;

Hucurât Sûresi (13)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى
وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

”Ey insanlar !Şüphe yok ki ,biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarat-tık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık .Allah katında en değerli olanınız ,O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır .Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir ,hakkıyla haberdâr olandır“.

İşte bu ayette de Cenab-ı Hak insanlığı tarif ediyor .İnsanların tenasülü ve çoğalması ancak karşı cinsle mümkün olabildiğini bunun dışında hiçbir ilişkinin akla mantığa uygun olmadığı gibi fıtrata yaratılış hikmetine aykırı bir davranış olduğunu beyan etmektedir.

Kesinlikle bu eşcinselliği tasvip edenlerin insan fıtratıyla tarif edilmeleri mümkün değildir.

Cenab-ı Hakk'ın haram kıldığı bütün fiiller zararlı ve insan tabiatına aykırıdır .Bir yanda korona virüsüyle mücadele ederken öbür yandan böyle iğrenç fiilleri savunmak elbette ki Cenab-ı Hakk'ın lanetini celb etmektedir .Cenabı Hak bu akılsızların davranışlarıyla bizi cezalandırmasın duasını yapmaktan başka bir şey elimizden gelmiyor.

Bu hususta yetkili insanların mesûliyeti muhakkaktır. Yüce peygamberimiz “siz bir münkeri gördüğünüzde elinizle buna mani olun, buna gücünüz yetmiyorsa dilinizle, buna da gücünüz yetmiyorsa kalbinizle mani olun bu ise imanın en zayıfıdır” buyurmuştur. Bu hususta söz söyleme hakkına sahip olanların çekinmeden beyanlarına devam etmeleri vacip ve elzemdir. Vesselam..

Mahmud Efendi Hazretleri'nin KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

- İnsan kapalı bir kutudur. Kimin ne olduğu bilinmez, ancak **Allâh-u Teâlâ** bilir.
- Kalp acayip bir şeydir. Anlaşılacak gibi değil. “Kalp” de, orada dur. Onun hünerleri çoktur.
- Mâsivâyâ taalluk etmek (Allâh-u Teâlâ’dan gayrine bağlanıp kalmak) sâlike büyük bir perdedir.
- Aklın ötesinde manevi âlem başlar, dünya aklı en ileri olan bir adamın aklı dahî bu mâneviyâtın inceliklerini anlayamaz.
- Terk eden, terk olunur.
- Devam ettiğin şey senin malın olur.
- Ecel-i müsemmâ gelmeden önce (mânevî) ölüme kavuşmak lazımdır.

• Ölüm gelmeden evvel (nefsini öldürmek) ölmeyen kimseyi dertli bilmelidir. Ona “Geçmiş olsun” demelidir.

• Devâm mutlaka şart, devam etmek lazım. Yâ **Rabbi!** Bizi ehli devâm eyle.

• **Mevlâ**’ya ulaşmadıkça, vahdetin sırrına eremez insan.

• Letâifler iki kısma ayrılır; ruh ve beden letâifleri. Ruh letâiflerinin fenâsı var, bekâsı var. Beden letâiflerinin îtidâli, orta olması var. Eğer beden letâiflerinin (bedeni ayakta tutan su-hava-toprak ve ateş unsurlarının) fenâ ve bekâsı olsaydı, izmihlal olurdu, yok olurdu, öyle olunca da dünya ve âhiret işinden anlamazdı.

• İstikâmet, kerâmetten evlâdır.

• İnsanın eli işte, gönlü eşte olacak.

• Tevhîd kovasıyla kalbi boşaltacağız.

• Uyanalım, uyanalım. **Hakk**’ın kapısına dayanalım.

• Devâm, devâm, devâm! Sonunda kalmazsın avâm.

• Sana içinden (nasihat eden) vaazcı yoksa dışarıdan verilen vaazlar fayda vermez.

• Yatsıdan sonra uykun gelmiyorsa, zikirle meşgul ol. Dersimi yaptım deyip başka şeyle meşgul olmayın, zarardır bu. (Yarının dersine başlayın.)

• Tarîkat derslerine iyi çalışsak, vazifelerimizi iyi yapsak şeytan pek aldatamaz bizi.

• Bir sâlik yirmi sene oyalansa, yarım saat işi ciddiye alsın, o boşluğu doldurur.

• Bu (İsmet Garîbullâh (*Kuddise Sirruhû*)ya âit) “**Risâle-i Kudsiyye**” kitabını okuduğun zaman zevk alır gidersin. Derslerimiz yarı yuru gidiyor! Neden? Bir sayfa açıp okumuyorsun “**Risâle-i Kudsiyye**”yi? Yarım sayfa okursun kalbinin pası gider, zevk alırsın.

• Bu hatm-i şerifle ne kadar belâlar defoluyor.

• Üç emrim var; emr-i bi’l-mâruf yapacaksınız, talebe yetiştireceksiniz, ihvânlarla hizmet edeceksiniz.

• İnsanlara sabırla vaaz edilecek. Mesela bir adamı namaza davet ettin, o da: “Kılamam, benim çoluğum var, çocuğum var, çalışıyorum, geçim derdi felan” dedi.

Bırakıp gitme onu hemen, misal ver ve: “Kardeşim! **Cenâb-ı Hakk** sana gökten yağmur yağdırmasa, yerden bitirmese, senin çalışman sana ne fayda eder?! Sen kabiliyetli adamsın, iyi adamsın” de.

Halbuki iyi de değil. “Bak, Müslüman anadan, babadan doğdun” de. İşte böyle güzel mücâdele et. “Sen kâfirsin, sen cehennemliksin” deme sakın! “Yâhu sen kılarсан **Allâh** (*Celle Celâlühû*) kabul edecek, kazâlarını da kıl, kabul edecek” de. Karşı tarafı ümitsizliğe düşürme.

ANKARA İLÂHİYAT DEKANI İSMAİL HAKKI ÜNAL'IN FAZLURRAHMANCI FİKİRLERİNDEN BİR KESİT

DR. AHMET GELİŞGEN Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Ankara İlahiyat Fakültesi'nin iki dönemdir dekanlığını yürüten ve öğretim görevliliği sırasında iki dönem olmak üzere 12 (7+5) yıl da Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliği görevi ifa etmiş olan Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal'ın Fazlurrahmancı fikirlerini aydınlatmak bağlamında birkaç örnek sunmak istiyoruz:

1) İsmail Hakkı Ünal'a Göre Sünnet, Günün Şartlarına Uygun Şekilde Serbestçe Yorumlanmalıdır

İsmail Hakkı Ünal, “Fazlurrahman’ın Sünnet Anlayışı ve ‘Yaşayan Sünnet’ Kavramı Üzerine” adlı makalesinin sonuç bölümünde şöyle demektedir.¹

“Makalemizi Fazlur Rahman’ın bu konudaki görüşlerin özünü teşkil eden şu cümlesiyle bitiriyor ve onun buradaki temennisine içtenlikle katılıyoruz: ‘İlk Müslüman nesillerin yaşayan sünneti o dönem için Kur’an’ın ve Nebevi faaliyetin gerçek ve başarılı bir yorumu olarak bize birçok ders vermektedir. Şüphesiz toplumlar ve onların yapıları söz konusu olduğu zaman o günkü yaşayan sünnetin bugün için aynen tekrarı mümkün değildir. Ama o dönemden tekrarı mümkün bir şey var. O nesiller nasıl ki Kur’an ve Sünnet’i kendi dönemlerinde kendi şartlarına uygun biçimde serbestçe yorumlamışlarsa, biz de aynen, kendi gayretimizle, kendi çağdaş tarihimizde aynı şeyi yapmak zorundayız. (Fazlurrahman, Metodoloji, sayfa, 178).”²

İsmail Hakkı Bey, makalesinin sonunda Fazlurrahman’dan bu alıntıyı getirerek, onun fikrine içtenlikle katıldığını belirtiyor ki bu satırlar, makalenin ana fikri mahiyetindedir.

Fazlurrahman’dan aktarılan yukarıdaki metni basitçe özetleyecek olursak, şu iki hüküm ortaya çıkar:

a- Hazreti Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in o gün ortaya koyduğu sünnetin, günümüzde aynısının uygulanması mümkün değildir (!).

b-Günümüzde Hazreti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in sünnetini, kendi şartlarımıza göre serbestçe yorumlamak zorundayız (!).

Kısaca söylemek gerekirse, bu ifadelerden anlaşılın, özgün şekliyle bildiğimiz “sünnet”in bugün geçerli olmadığıdır (!). İsmail Hakkı Ünal Bey bu düşüncüyü, Fazlurrahman’ın dilinden, kendi düşüncesi olarak aktarmaktadır.

Fazlurrahman ve onu izleyen modernistlere göre bu iddianın gerekçesi “*tarihsellik*”tir. Bilindiği gibi “*tarihsellik*”, Asr-ı Saadet’teki dini hükümlerin o döneme mahsus olduğu ve bugün geçerli olmayacağı tezidir. Fazlurrahman, ortaya attığı bu düşüncüyü, “*yaşayan sünnet*” kavramıyla ifade eder. “*Yaşayan sünnet*” kavramının, bizim bildiğimiz veya İslam alimlerinin sözünü ettiği “sünnet”le uzaktan yakından bir alakası yoktur. Aksine, bu kavram bildiğimiz “sünnet”i ortadan

kaldıran bir anlayıştır. Açık ifadeyle “*yaşayan sünnet*”, sünnetin her devirde toplumun kabul ve uygulamasına uygun şekilde hür fikirle yorumlanabilmesi ya da toplumun yaşadığı hayattır. Bunun adı da sözde, “*din*”dir!

Fazlurrahman’ın ve İsmail Hakkı Bey’in bu görüşünün, Mehmet Görmez, M. Emin Özafşar, Bünyamin Erul ve Yavuz Ünal gibi Ankara Okulu/İslamiyat Dergisi’nin diğer müntesiplerinde de mevcut olduğunu, Diyanet ve Görmez’le ilgili yazılarımızda sıkça dile getirmiştik. Hatta mezkur isimlerden bazılarının bu konudaki görüşlerinin daha sert olduğu da söylenebilir. Örneğin Görmez, toplum tarafından uygulanmayan ve toplumun kabul etmediği hadislerin dini bir geçerliliğinin olmadığını ileri sürmektedir. Temel kriter olarak kabul ettiği “sünnet”i de “*yaşayan sünnet*” anlamına tanımlamaktadır.³

2) İmam Hatip Lisesi Hadis Dersleri Kitabında da Delil Olarak Gösterilen Bazı Görüşleri

İsmail Hakkı Ünal, “*Seçmecî ve Eleştirel Yaklaşım veya Hazreti Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)i Anlamak*” başlıklı makalesinde hadisleri anlama yöntemiyle ilgili olarak çok sayıda öneri getirmektedir. Bu önerilerden birkaçı şöyledir:

a- “*Hazreti Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)i Kur’an-ı Kerim’in tanıttığı ölçüler içinde tanımalı ve onu anlatan ve tanıtan rivayetlerden bu ölçülere muhalif olanları reddedilmiştir.*”⁴

Bu ifade bize, Hazreti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in özellikleri konusunda sahih de olsa, mütevâtir de olsa, bizim kendi değerlendirmemiz neticesinde Kur’an’a uymadığı kanaatine vardığımız hadislerin reddedilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Bu düşüncenin son derece yanlış olduğu ortadadır. Zira Kur’an-ı Kerim’de Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in şemâilî tanımlanmamıştır. Kur’an, o kadar geniş bir kitap da değildir. Bu takdirde Rasûlülâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in sıfatları hakkında sahabeden nakledilen bütün haberlerin inkârı kaçınılmaz olur.

İsmail Hakkı Bey’in bu kriteri, burada her ne kadar belli konudaki hadisler için ileri

sürülmüşse de biz modernistlerin/Fazlurrahmanlıların, bu kriteri diğer tüm hadisler için de geçerli kabul ettiklerini biliyoruz.

Bu takdirde, sözde, Kur’an’a uymayan tüm hadislerin reddedilmesi gerekir ki, o zaman ortada din de iman da kalmaz. Halbuki ulemamız, muteber hadis mecmularımızın “*sahih*” ve “*hasen*” olarak rivayet ettiği hadisleri bağlayıcı olarak kabul etmişlerdir. Çok zayıf olmayan hadisleri de terğib ve teşvik bildiren ya da amellerin faziletiyle ilgili konularda amel edilebilir kabul etmişlerdir. Bu kural dışlandığı takdirde, dinin ikinci temel kaynağı olan “sünnet”i belirlemede şahsilik ve keyfiliğin ortaya çıkacağı aşikardır.

b- “Özellikle fiten, melâhim, kıyamet alametleri, fezâil, zühd ve râik, menâkib gibi doğrudan itikad, ibâdât ve muamelâtla ilgili olmayan konularda vârid olan haberlerden zihinlerde tereddüt uyandıranlarının Hazreti Peygamber’e isnadından kaçınılmalı, bunlardan Hazreti Peygamber’den sonraki gelişmelere uyanların, o dönemlerin ürünü olduğu kabul edilmelidir.”⁵

Burada da hadisleri kabul veya reddetmedeki temel kriterin insan aklı olduğunu görüyoruz. Halbuki, fiten, melâhim, kıyamet alametleri gibi konular, çoğu kere akılla kavranamayacak konulardır. Allah Rasûlü (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*) bu konularla ilgili hadislerinde, gelecekle ilgili bazı kötü hadiseleri ve işlenecek fiilleri haber verir. Gelecekte vuku bulacak bu hadise ve fiiller, “vahy-i gayri metlûv” olarak Allah Teâla tarafından bildirilir. Kur’an-ı Kerim, Allah’ın hoşnut olduğu resullerine de gaybı bildirebileceğini haber vermiştir (Cin, 72/27). Nitekim bu konularda, Buhari ve Müslim’de müttefekun aleyh olarak zikredilen pek çok

hadisi şerifin yanında, bu kaynaklarda tek tek ya da diğer kaynaklarda da sahih olarak haber verilen çok sayıda hadis-i şerif mevcuttur. Örneğin, “Deccâl” hadisi ve “Eşrati’s-Sâah” hadisi, müttefekun aleyh’tir.

Müttefekun aleyh olan Cibril hadisinin sonunda kıyamet alametlerinden de söz edilmektedir. Hadis uleması, Buhari ve Müslim’in rivayet ettikleri hadisleri, “sıhhati kesin” hadisler olarak nitelemişlerdir.⁶ İsmail Hakkı Bey’in söz konusu kriteri baz alınacak olursa, bütün bu hadisleri uydurma kabul etmek, başka bir deyişle inkâr etmek gerekecektir, hâşâ!

İsmail Hakkı bey’in ileri sürdüğüne göre, fiten, melâhim veya kıyamet alametleriyle ilgili olup da zihinde tereddüt uyandıran haberlerin reddedilmesi gerekiyorsa şayet, Kıyamet alameti olarak Kur’an-ı Kerim’de haber verilen “Ye’cüc ve Me’cüc”,⁷ “Dâbbetü’l-Arz”⁸ ve “Duhan”⁹ gibi hakikatleri ne yapacağız? Akla uymuyor diye hâşâ, bu ayetleri de mi inkâr edeceğiz? Kaldı ki aklın belli bir ölçüsü yoktur, kişiden kişiye de farklılık arz eder. Hatta bazen, akılı kıt olan bir insan, kendini çok akıllı da zannedebilir.

Öte yandan, kıyamet alametleri, kaynaklarda açıkça zikredilmese de fiten ve melâhim gibi dini konuları, ahiret ahvalinde olduğu gibi, “sem’iyyât” grubu içerisinde değerlendirmek de mümkündür. Dinde “sem’iyyât” alanında ise akıl yürütülemez. Bu konular sadece nakille bilinir.¹⁰

İsmail Hakkı Ünal, sıraladığı 11 öneriden 7.’sinde hadisi anlamak için yeni yöntemler (metodoloji) geliştirilmesi gerektiğini dile getirmektedir. Mehmet Görmez, M. Emin Özafşar ve Yavuz Ünal’da da aynı görüşlere rastlıyoruz. Bu öneri ve isteğin sebebi şudur: Hadis ulemamızın 12 asırdır belirlediği Hadis Usulü kuralları ortadan kaldırılmazsa, bu türden öneri ve düşüncelerin hepsi suya düşecektir. Zira yukarıda belirttiğimiz gibi, “bu hadis sahihtir, hasendir, müttefekun aleyhtir, vs.” dendiğinde bundan öte bir yol olmayacak ve bu husustaki keyfi yorumların önü kesilecektir. Usul ilimleri ve akaid/kelemler başta olmak üzere, İslami ilimlerin ortadan kaldırılması düşüncesini ilk ortaya atanların, Fazlurrahman’ın yanı sıra Batılı oryantalistler

olduğunu biliyoruz.¹¹ Aynı görüşleri Diyanet’in “Hadislerle İslam” çalışmasında da görüyoruz.¹²

İsmail Hakkı Ünal’ın, yukarıda sayılan konularda zihne uymayan hadislerin reddedilmesi gerektiğini ifade ettiği satırların, ne yazık ki “İmam Hatip Liselerinin Hadis kitabı”nda da özel çerçeve içerisinde kaynak bilgi olarak verildiğini görüyoruz. Hadis Ders Kitabı hâlen değiştirildi mi bilmiyoruz.¹³

3) İsmail Hakkı Ünal’ın, Diyanet Kitabında Yer Alan Bir Makalesinde Dile Getirdiği Bazı Sakıncalı Görüşleri

İsmail Hakkı Ünal’ın, “Sünnet: Çağlar Üstü Örneklik” başlıklı bir makalesi de, Diyanet’in, “İslam’a Giriş ANA KONULARA YENİ YAKLAŞIMLAR” adlı kitabında yer almıştır. İsmail Hakkı Ünal’ın bu makalesinde de bazı sakıncalı fikirler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

a- İsmail Hakkı Ünal, bazı alimlerin görüşü olarak Mehmet Görmez'den aktarılan, “*senedi sağlam da olsa, içeriği, Kur’an, akıl ve icma’ya aykırı rivayetlerin reddedilmesi gerektiği*” görüşünü savunmaktadır.¹⁴

Halbuki, hadisçilerin sahih olarak tespit ettikleri hadislerin, iddia edildiği üzere “*Kur’an’a veya akla uymadığı gerekisiyle reddedilmesi*” gerektiği varsayımında temel kriter, akıldır, insan düşüncesidir. Bir hadisin, sahih olması demek, onun metninin veya manasının Hazreti Peygamber (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*)e ait olması demektir. Bu da “*vahy-i gayri metlûv*”dür. “*Vahy-i gayri metlûv*” (sünnet) de Kur’an (*vahy-i metlûv*) gibi, Cenab-ı Hakk tarafından korunması tekeffül edilmiş vahiydir. Şu kadar var ki biz, modernistlerin, “*vahy-i gayri metlûv*” kavramını da kabul etmediklerini biliyoruz.¹⁵

Kur’an’a ya da akla uymadığı gerekçesiyle Hazreti Peygamber’e ait bir hadisi reddetmek, bir bakıma akılı ve hevâyı ilah edinme anlamına gelir. Zayıf veya uydurma hadisleri tespit, Kur’an’a uygunluk veya mantığa aykırılığın göz önünde bulundurulması ayrı bir şeydir, bu mutlak değildir. Görmez'den nakille, Gazzali, Ebu Yusuf ve Cessas gibi alimlere bu görüşün nispet edilmesinin ne derece isabetli olduğu da ayrı bir konudur.

b- Hazreti Peygamber (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*)’in söz ve eylemlerinin, dini ve dünyevi olmak üzere 2’ye ayrıldığından bahisle, dünyevi tutum ve davranışlarının bağlayıcı kabul edilmediğini belirtmektedir. Ünal, bu görüşü, İslam bilginlerine nispet etse de devam eden açıklamalarında, “*Hazreti Muhammed’in söz ve eylemlerinin bağlayıcılık yönü, onun peygamberlik görevi ve ahlaki kişiliğiyle sınırlı olmaktadır*” ifadesiyle, bu görüşe katıldığını ortaya koymaktadır.¹⁶

c- Aynı makalesinde Ünal, hadislerin/sünnetin bağlayıcılığı konusunda, “*yerellik*” (*mahallilik*) unsuruna da dikkat edilmesi gerektiğine, o günkü toplumun kültürüne göre varit olmuş rivayetlerin günümüze taşınamayacağına parmak basmaktadır.¹⁷

Bu ifadeler, tarihselliğin gereğine işaret eden

ifadelerdir. Tarihselliğin ne olduğuna yukarıda temas etmiştik. “*Mahallilik/yerellik*” ise, dini hükümlerin, sadece bazı coğrafi bölge veya mahaller için geçerli olduğu tezini savunan modernist görüştür. Bu anlamda mahallilik, tarihsellikten daha dar, dolayısıyla dini ahkâmın iptalinde tarihsellikten daha keskindir.

Bu hususta Ünal’ın “*elle yemek yeme*” ile ilgili getirdiği örnek, tarihsellik hakkında verilebilecek bir örnek değildir. Yani ileri sürdükleri tarihsellik/yerellik konusunun, elle yemek yeme meselesiyle ilgili değildir. Çünkü, bugünün şartlarında hiç kimse ve hiçbir alim, kaşıkla yemek yemek sünnete aykırıdır, demez artık.

Tarihsellik veya mahalliliğin asıl ilgilendiği alan, dini haramlık ya da gereklilik bildiren nasslar ve dini hükümlerdir. Bu da top yekün sünneti ve Kur’an’ı kapsamaktadır. Modernistler/tarihselciler, ileri sürdükleri sakat bir görüşü muhataba kabul ettirebilmek için, asıl kastettikleri mesele farklı olduğu halde, diğer alimlerin de ittifak ettiği basit örneklerle iddialarını ispat yoluna gitmektedirler. Verilen bu örnekler, esasen bağlayıcı teklifi bir hüküm bile içermez. Bağlayıcı teklifi hüküm içermeyen bir örneğin tarihsellik veya yerellik konusunda örnek verilmesi, abesle iştigal ve bir yanıltmacadır. Nitekim bu devirde elle yemek yemenin sünnet olduğunu söyleyen hiçbir alim yoktur. O zaman neden “*elle yemek yeme*” örneği veriliyor? Topluma haklı bir iddiada bulunduğunu ispatlamak için... Bunun içerisinde tepki çekmeme amacı da vardır. Zira, bir tarihselci, doğrudan, “*aile hukuku, miras hukuku, cezai hükümler tarihseldir, bugün bir geçerliliği yoktur*” dediğinde tepki çekecektir. Bu yüzden ilgisiz örneklerin verildiğini düşünüyoruz.

Halbuki tarihsellikte asıl kastedilenler, bağlayıcı dini hükümlerdir. Dolayısıyla muamelatla ilgili veya ceza hukukuyla ilgili hükümlerin, aile hukukuyla ilgili hükümler, tarihselliğin asıl ilgili olduğu alandır. Kısaca modernist/tarihselci düşünce, ithamdan kurtulmak ve muhatabı ürkütmemek için, kanatimizce, konuya ilişkin asıl verilmesi gereken örneklerden özellikle kaçınmaktadır.

d- İ. Hakkı Ünal, “*hadislerin, meşhur bir hadis mecmuasında yer alıyor olmasının, Hazreti Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e aidiyetinin garantisini olamayacağını*” ileri sürmektedir. Bu ifade, bazı hadis mecmuaları için doğru olsa da “*sahih hadislerin toplandığı*” dâvâsı ile hazırlanan eserler hakkında asla doğru değildir. Aksi halde, muhaddislerin bugüne kadar yaptığı pek çok kıymetli çalışma çöpe atılmış olur. Örneğin, Buhari ve Müslim’in “sahih”leri heder edilmiş olur.

“*Sahih hadislerin toplandığı*” iddiasıyla hazırlanan eserlerin başında, Buhari’nin “*Sahih*”i, ardından da Müslim’in “*Sahih*”i gelir. Buhari’de gelen hadisler, ulema tarafından ittifakla sahih kabul edilmiştir. Müslim’de gelenler de buna yakındır. Bunların dışın da “*sahih*” olduğu iddiasıyla vücuda getirilmiş eserler de mevcuttur. Bu tür kaynaklarda yer alan hadislerin de büyük çoğunluğu, hükmü bağlayıcı sahih hadislerdir.

Fakat, “*sahih hadislerin derlendiği*” iddiasıyla vücuda getirilmemiş diğer hadis eserler için aynı şeyi söyleyemeyiz. Örneğin, Ebu Davud’da veya Tirmizi’de zayıf hadis bulunabilir. Bu eserlerde yer alan bazı hadislerin zayıf olduğunu, çoğu kere eser sahipleri kendileri belirtmişlerdir. Uydurma olmadığı sürece “*sahih*” ve “*hasen*” kadar olmasa da zayıf hadisin de dinde bir değeri vardır. Zayıf bir rivayet, aynı konularda başka kanallardan gelen diğer zayıf rivayetlerle “*hasen*” seviyesine yükselebilir. Hasen hadis ise, dinde bağlayıcılık belirten makbul hadistir.

e- Ünal, “*bir ilahiyatçının veya bir bilim adamının; geçmiş birikim, Kur’an, akıl, tarihi veriler ışığında ve modern bilimin sunduğu imkanlarla, sahih sünnetin tespiti ve rivayetlerin değerlendirmesini yapmasını, zihinlerde tereddüt uyandıran rivayetlerin tahlil ve tenkidini yapmasını*” istemektedir.¹⁸

Bu teklifin, bir ayıklama talebi olduğu ve bu işlemin tüm hadisleri kapsadığı hususu, açık ifade ile söylenirse de bu çalışmadan elde edilecek sonuç, “*ayıklama*”dır. Bu durumda, tarih boyunca hadis ulamasının yaptığı tüm çalışmaların ve bu çalışmalar sonucunda elde edilen tasnif, sil baştan incelenecek demektir. Böyle bir işlem, günümüz şartlarına göre hadislerin ayıklanması anlamına gelir. Muhaddislerimizin 1200 yıldır, tüm hayatlarını vakfederek sahih,

hasen, zayıf, çok zayıf veya uydurma şeklinde büyük bir özveri ve titizlikle ortaya koydukları tasnifi kökünden silmek ve yeni bir tasnife girişmek ne tarihen, ne aklen, ne de kültür olarak mümkündür!

Geçmişte yapılan ve ale’l- ekser kabul edilen tasnifi yok sayıp, yeni bir tasnife girişmek, geçmiş birikime ve geçmiş ulemaya karşı da başlı başına saygısızlıktır. Öneride, hadisleri tespit kriterleri olarak önerilenler arasında “*geçmiş birikim*”in de zikredilmesi, racon ve görüntü gereğidir. “*Ara sıra geçmiş birikime de müracaat ettik*” demekle bu saygısızlık bertaraf edilmiş olmaz.

Düşünün ki hangi ilim, geçmişi yok sayılarak bugün yeniden yazılabilir ki? Tıp mı, tarih mi, matematik mi, hendese mi? Ortak akılla 12 asır boyunca her dönemde üzerine bir tuğla konarak oluşturulmuş tarihin bir kenara atılarak, bir devre veya bir ömre sığdırılacak bir çalışmanın hacmi ve geçerliliği ne olabilir ki? En önemlisi hangi seviyeye sahip ideolojik kafa ve hangi hayat tarzını benimsemiş bir şahsiyet bu çalışmayı yapacak da güya zayıf ve uydurma hadisleri ayıklayacaktır?.. Bir de bu faciyanın, dünyevi ilimlerin alanında değil de insanın ebedi hayatıyla ilgili olarak, Allah ve Rasülü adına işlenmiş olacağını düşünün!..

Böyle bir çalışma, din adına, Allah adına, Hazreti Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) adına, gelip geçen tüm İslam alimleri adına ve top yekün ümmet adına, özellikle bundan sonra gelecek nesil adına hesabı verilemez bir cinayet olur!

Bu konuda çok basit bir misal verelim: İslami ilimlerin günümüz şartlarına göre yenilenmesini isteyen ve bu hususlarda makaleler yazan modernistlerin, -işlerine gelen yerde, makbul hadisleri iptal etme yolunda “*kıl*” kavilleri seçerek o hadisin senedinde

geçen herhangi bir râviyi cerh etmek amacıyla rical kaynaklarında raviler hakkında yer alan olumsuz bilgileri cımbızlayarak kullanabilmektedirler. Bu tür sığ başvurular dışında modernistlerin/tarihselcilerin, hadis tetkikinin en temel taşlarından olan “*rical*” kaynaklarını kabul etmediklerini, bu kaynaklara hikâye ve masal gözüyle baktıklarını pekala biliyoruz. Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu misali...

Bu durumda siz, 21. asırda hadis tetkiki yaparken, 10-12 asır önce yaşamış bir râvinin kim ve nasıl olduğunu, hadis rivayeti için gerekli şartları taşıyıp taşımadığını nereden bileceksiniz de o râvinin rivayet ettiği hadisin geçerli olup olmadığına karar verebileceksiniz?... El-Cevap: “akıl, akıl, akıl!” O zaman mestin de üstünü değil, altını mesh etmelisiniz(!). Meşhur rivayetlerle sabit olan “*mest üzerine mesh*”i kabul ederseniz şayet! Çünkü

Kur’an’da “mest üzerine mesh” de yok!

Çalışılmamış veya yeterince aydınlanmamış rivayetler üzerinde, ittifakla kabul edilen veya çoğunluk tarafından kabul edilen değerlendirmelere dokunmadan, itikadı düzgün, iyi niyetli, sâlih amel sahibi, ihlaslı ve liyakatli ilim ehlinin çalışması ve bu muhadisin, ele aldığı hadisler hakkında bir değerlendirme yapması, bu endişemizin dışındadır. Yani, böyle bir çalışma yapılabilir.

Rabbimiz, “Ümmet-i Muhammed”i dini ve kültürel felaketten korusun! Hepimize iz’an ve basiret versin. Kötü niyetlilere fırsat vermesin! Unutmayalım ki, manevi değerlerinin erozyonu, toplumu yıkıma götürebilecek en tehlikeli erozyondur!

Bu makale www.ahmetgelisgen.com adresinden alınmıştır.

Dipnotlar:

1 <http://www.islamiarastirmalar.com/upload/pdf/acce7cbd57e244e.pdf?sid=0c97c65e978b953767a-06132e777aacd>

2 İsmail Hakkı Ünal, “*Fazlur Rahman’ın’ın Sünnet Anlayışı ve ‘Yaşayan Sünnet’ Kavramı Üzerine*”, İslami Araştırmalar Dergisi, C. IV, 1990, sayı: 4, s. 294. Makalenin yayınlandığı yıl ve sayı ile ilgili internetteki yazıda verilen bilgi, “*İslami Araştırmalar Cilt: 4, Sayı: 4, Ekim 1990*” şeklindedir.

3 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 231, 233, 234, 240; Yavuz Ünal, Hadisin Doğuş ve Gelişim Tarihine Yeniden Bakış, Pasifik Ofset (Ensar Neşriyat), 2013, İstanbul, s. 197-205, vd.; Bünyamin Erul, Sahabenin Sünnet Anlayışı, TDV Yayınları, 2014, Ankara, s. 41, 42, 165, 183, 184, 241, 265.

4 İ. Hakkı Ünal, “*Seçmecî ve Eleştirel Yaklaşım veya Hz. Peygamber (s.a.v.)’i Anlamak*”, İslami Araştırmalar, Cilt: 10; Sayı: 1-2-3, 1997, s. 55.

5 İ. Hakkı Ünal, “*Seçmecî ve Eleştirel Yaklaşım veya Hz. Peygamber (s.a.v.)’i Anlamak*”, İslami Araştırma-

lar, Cilt: 10; Sayı: 1-2-3, 1997, s. 55.

6 Abdullah Sirâcüddîn, Şerhu’l-Manzûmeti’l-Beykûniyye, Mek-tebetü’l-Bâz, Mekke, 1976, s. 47.

7 Kehf, 18/93-99.

8 Neml, 27/82.

9 Duhân, 44/10. Bkz. İbn Kesir, Tefsir, Beyrut, 1980, IV/137.

10 Sem’iyyât İçin bkz. Nurettin Sâbûnî, el-Bidaye fî Usûli’-d-Dîn, Menşûrâtü’l-Cemel, s. 183.

11 Bkz. Mehmet Görmez, “*Hadislerde Delalet Sorunu*”, DİB Güncel Dini Meseleler I. İstişare Toplantısı, s. 225-240; Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 138-162, 317; “*Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu ve Yeni Bir Metodoloji İçin Atılması Gereken Adımlar*”, İslami Araştırmalar Dergisi, Cilt, 10, Sayı, 1,2,3, 1997, s. 31-41; M. Emin Özafşar, Hadisi Yeniden Düşünmek, s. 338 vd.; Yavuz Ünal, Hadisin Doğuş ve Gelişim Tarihine Yeniden Bakış, s. 400, 404, 405, 414; “*Cumhuriyet Döneminde Hadis Usulü ya da Usul Tarihçiliği Üzerine*”, Din Bilimleri Akademik Araştırma

Dergisi, VI, 2006, sayı: 2, s. 286, 287 vd..

12 Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslâm, I/45, 46, 54, 56, 58-60, 70-74, 129 vd.

13 Bkz. MEB, *İmam Hatip Liseleri Hadis*, MEB, 2012, Ankara, s. 114.

14 DİB, *İslam’a Giriş ANA KONUSULARA YENİ YAKLAŞIMLAR*, Ankara, 2006, s. 73.

15 Örnek olarak bkz. Görmez, www.mehmetgormez.com, “*Sünnet’in Kaynak Değerini Temellendirme Sorunu*”, s. 5, 6. Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılmasında Metodoloji Sorunu, s. 317; Bünyamin Erul, Sahabenin Sünnet Anlayışı, s. 218 (Bünyamin Erul, bütün sünnetlerin Cibril tarafından indirildiğinin, öğretilmediğini söylemenin mümkün olmadığını, ayrıca sahabenin de bu kanaatte olduğunu söylemektedir).

16 DİB, *İslam’a Giriş ANA KONUSULARA YENİ YAKLAŞIMLAR*, s. 75.

17 DİB, *İslam’a Giriş ANA KONUSULARA YENİ YAKLAŞIMLAR*, s. 77.

18 DİB, *İslam’a Giriş ANA KONUSULARA YENİ YAKLAŞIMLAR*, s. 79.

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN YİRMİ SEKİZİNCİ ŞEYHULİSLÂMI. ÜÇ DEFÂ ŞEYHULİSLÂMLIK MAKAMINA OTURAN, SEKSEN YAŞINDAN SONRA 4.MURÂD İLE BAĞDAT SEFERİNE KATILAN, NAZMIN EN BÜYÜK ÜSTADLARINDAN ŞEYHULİSLÂM

ZEKERİYÂZÂDE YAHYÂ EFENDİ

(Rahimehûllâh)

Vilâdet târihi: 960 / 1553 - Vefât târihi: 1053 / 1644

Şeyhulislâmlık târihi: 3 kere bu makâma getirilmiştir

İlk meşîhati: 10 Receb 1031 - 21 Mayıs 1622 / 9 Zülhicce 1032 - 4 Ekim 1623

İkinci meşîhati: 14 Şa'bân 1034 - 22 Mayıs 1625 / 19 Receb 1041 - 10 Şubat 1632

Üçüncü meşîhati: 7 Receb 1043 - 7 Ocak 1634 / 17-18 Zülhicce 1053 - 26-27 Şubat 1644

Şeyhulislâmlık müddeti: Toplam 18 yıl, 2 ay, 24 gün - İlk meşîhati: 1 yıl, 4 ay, 14 gün

İkinci meşîhati: 6 yıl, 8 ay, 19 gün - Üçüncü meşîhati: 10 yıl, 1 ay, 21 gün

Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 28.Şeyhulislâm

Meşîhat makâmındaki sırası: 34, 36, 38

Meşîhat dönemindeki pâdişahlar: 1.Mustafâ, 4.Murad ve Sultan İbrâhîm

- 2. BÖLÜM -

- İlmî Hayâtı ve Vazîfeleri -

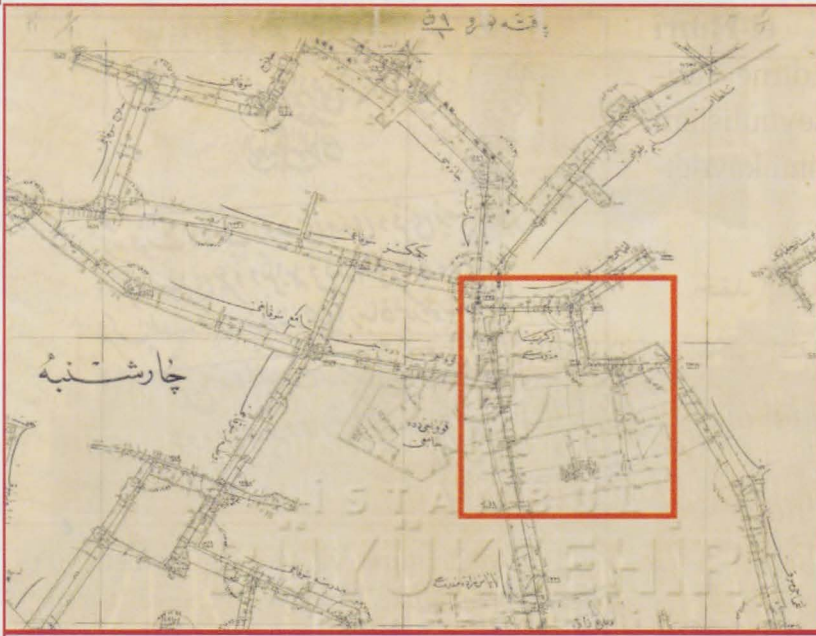
Yahyâ Efendi (Rahimehullâh) 20 Zülhicce 1012'de (20 Mayıs 1604) İstanbul kadılığına getirildiyse de yaklaşık dört ay sonra **Hocazâde Abdülazîz Efendi**'nin etkisiyle azledildi. 1013 yılı Şa'bân ortalarında (Ocak 1605) önce Anadolu, beş ay sonra da Rumeli kazaskeri oldu. Ancak **Derviş Paşa**'nın yaptığı bir haksızlığa îtirâz ettiğinden dolayı onun yüzünden 1606'da bu görevinden uzaklaştırıldı.

1609-1610'da ikinci defâ Rumeli kazaskerliğine getirildi. Bir yıl süren bu

görevinden sonra 1026'da (1617) üçüncü defâ Rumeli kazaskerliğine tâyin edildi.

- Şeyhulislâm Olması (İlk Meşîhati) -

İki yıl süren bu görevin ardından tekrar köşesine çekilen **Yahyâ Efendi** (Rahimehullâh) altmış dokuz yaşlarındayken, 10 Mayıs 1622'de **Genç Osman** (2.Osman)ın yenîçeriler tarafından katledilmesinden sonra 10 Receb 1031'de (21 Mayıs 1622), **Hoca Sa'düddîn Efendi**'nin oğlu **Hocazâde Mehmed Es'ad Efendi**'nin yerine şeyhulislâm oldu. (Bkz.: Resim-1)

2- Osmanlı dönemi haritalarında Fâtih Çarşamba'daki Kovacı Dede Câmii'nin karşısında yer alan ve bugün yerinde park olan, Şeyhulislâm Zekeriyâ Efendi Medresesi'nin mahalli

Şeyhulislâm iken **4.Murad**'ın sevgi ve saygısını kazanan, seksen yaşını aşmış olduğu hâlde onunla birlikte Revan ve Bağdat seferlerine katılan **Yahyâ Efendi** bu dönemde hayâtının en rahat günlerini yaşadı.

Fakat "**Cinci Hoca**" diye mâruf **Hoca Hüseyin Efendi** o sırada tahtta bulunan **Sultân İbrâhîm**'in yakınları ve çok îtimâd ettikleri arasında bulunuyordu. **Yahyâ Efendi** hiçbir ilmî değeri olmayan bu hocaya pâdişah tarafından kıymet verilmesini uygun bulmuyordu. Bunu sezen **Cinci Hoca, Yahyâ Efendi**'ye gücendi ve **Sultân İbrâhîm**'e onu çekiştirmeye başladı ve daha başka bâzı hâdiseler de araya karıştı.

- Âilesi -

Yahyâ Efendi'nin çocukları konusunda pek bilgimiz yoktur. Yalnız erkek çocuğu olmadığı, kız evlatlarının bulunduğu ve onlardan torun sâhibi olduğu kaynaklarda belirtilmiştir.

Fakat bunların isimleri, kimlerle evlendikleri, torunlarının adları şimdilik meçhûlümüzdür.

Amcası **Lütfullâh Efendi**'nin ölümünden sonra yedi yaşında yetim kalan oğlu **Muhammed**'i yanına almış, ona evlâdı gibi bakmış, tahsil ve terbiyesinde azamî dikkati göstererek yüksek mevkilere çıkmasını sağlamıştır.

Hepsinin ilmî ve idârî kadrolarda görev aldığını gördüğümüz Bayramzâdeler âilesini, siyâsî târihimizde Köprülüler, ilim târihimizde Dürriyâdeler, Kınalızâdeler, Pîrîzâdeler, Arapzâdeler gibi âileler arasında saymak lâzımdır.

- Vefâtı -

Sultân İbrâhîm devrinde uğradığı iftirâ ve ithamlar yüzünden sağlığı bozuldu ve doksan bir yaşlarında iken 18 Zülhicce 1053'te (27 Şubat 1644) vefât etti.

Vefâtında bütün İstanbul halkı dükkânlarını kapayarak cenâzesine iştirâk etti ki Fâtih Câmii'nde kılınan cenâze namazının ardından, kalabalıktan sebep naaşı parmak üzerinde taşındı.

Mübârek cenâzesini taşıyıp bereketlendiler. Fâtih Sultan Mehmed Hân Câmii'nde cenaze namazı kılınıp, babasının Çarşamba'daki türbesine defnolundu.

Vefatı üzerine pek çok tarih düşülmüştür. Bunlardan bâzıları şöyledir:

قَبْرُ يَحْيَى أَوْلَهُ يَا رَبِّ نُورٌ

"Kabr-i Yahyâ ola yâ Rab pür-nûr."
(1053)

"Yahyâ Efendi'nin kabri nurlarla dolu olsun yâ Rabbi!"

أَيُّ رِضَا هَ تَأْسَفَلَهُ أَنْكَ تَارِيخِي
كَيْتَدَى كَلْزَارِ جِنَانَهُ رُوحُ يَحْيَى دِيدَلَرُ

“Ey **Rızâ!** Âh teessüfle ânın târîhini,
‘Gitti gülzâr-ı cinâna rûhu **Yahyâ**
dediler.” (1053)

“Ey **Rızâ!** Çok hüznü onun
vefât târihini,
‘**Yahyâ**’nın rûhu cennetlerin gül
bahçesine gitti.’ diye söylediler.”

**Abdurrahmân el-Hibrî “Enîsü’l-
müsâmirîn”**de **Yahyâ Efendi**’nin
vefâtı için düşürülen şu târih beytlerini
zikretmektedir:

كَيْدِي أَوْلَ يَحْيَايَ عَادِلٌ صَاحِبِ فَضْلٍ وَ عَمَلٌ
حَضْرَتِكَدْنُ يَا إِلَهِي عَفْوٌ وَ رَحْمَتٌ يَا أَوْلَهُ

“Gitti ol **Yahyâ**-yı âdil sâhib-i
fazl-u amel,
Hazretinden yâ îlâhî afv-u
rahmet yâr ola.” (1053)

“O adâletli ve sâlih amel sâhibi **Yahyâ
Efendi** âhirete gitti.
Yâ **Rabbi!** Senin Zâtın’dan dilerim ki
rahmetin ve affın ona yâr olsun.”

كُوشِ إِيدِنَجَهَ بِالْبَدَاهَهَ دِيدِلَزْ تَارِيخِنِي
مَنْزِلِ يَحْيَايَ أَفْنَدِي جَنْتِ كَلَزَا أَوْلَهُ

“Güş edince bi’l-bedâhe dediler târihini,
Menzil-i **Yahyâ Efendi** cennet-i
gülezâr ola.” (1053)

“Birdenbire ölüm haberini işitince,
vefât târihi olarak:
‘**Yahyâ Efendi**’nin makâmı cennette
gül bahçesi olsun.’ dediler.”

Yine aynı eserde **Edirneli Âzerî Çelebî**’nin, **Yahyâ Efendi**’nin vefâtı üzerine yazdığı beş beyitlik nazmın târih beyti şöyledir:

يُوزُ بِيكَ تَأْسُفْلَهَ أَنْكَ نَاجَازَ تَارِيخِنِ دِيدِمِ
يَحْيَايَ عَادِلٌ أَيَدِكَ مُلْكٌ بَقَايَهَ اِرْتِحَالِ

“Yüz bin teessüfle ânın
nâçar târihin dedim,

Yahyâ-yı âdil eyledin
mülk-ü bekâya irtihâl.” (1053)

“Yüz bin teessüfle çâresizde onun
vefâtına târih olarak dedim,
Yahyâ-yı âdil eyledin
mülk-ü bekâya irtihâl.”

Ergeneli **Rızâ Çelebî** de şu târihi düşürmüştür:

مُفْتِي عَالَمٍ كِهَ اِيْتَدِي عَاقِبَتِ دَهْرَهَ وَ دَاعِ
رُكْنُ دِينِ وَ دَوْلَتِ اِيْدِي كَيْتَدِي حَيْفًا دِيدِلَزْ

“Müfti-i âlem ki itdî âkıbet dehre vedâ,
Rukn u dînü devlet idi gitdi
‘Hayfâ’ dediler.” (1053)

“Dînin müftüsü idi ama sonunda
dünyâya vedâ etti,
Dînin ve devletin direği, dünyâdan
gittiği için ‘Çok yazık’ dediler.”

- Kabir Yeri Hakkındaki Mahzûn Hâl -

Maalesef bu kadar yüce bir zât olan **Yahyâ Efendi**’nin kabri bugün mevcut değildir. Vaktiyle babası **Şeyhulislâm Zekeriyâ Efendi** (*Rahimehullâh*) bugün Fatih Çarşamba’daki Kovacı Dede Câmîi’nin karşısındaki park ve Fatih Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi’nin bulunduğu yerde bir medrese binâsı, dâru’l-hadîs ve dâru’l-kurrâ yaptırmıştı. (Bkz.: *Resim-2*)

Vakfiyede orada bir dâru’l-kurrâ olduğundan bahsedilmektedir. Fakir talebeler için yapılmış dâru’l-kurrâ, medresenin hemen yanında, dâru’l-hadîs bünyesinde inşâ olunmuş bir odadan ibâret idi. Vakfiyenin bir yerinde, **Zekeriyâ Efendi**’nin dâru’l-kurrânın içine defnedildiğinden bahsolunmaktadır.

Bu durumda **Zekeriyâ Efendi**’nin vefâtından sonra dâru’l-kurrânın türbe hâline dönüştüğü söylenebilir.

3- Kovacı Dede Mescidi'nin eski hâli

Zâten vakfiyede de bu ifâdeyi bulmaktayız. (M.Asım Yediyıldız, Bayramzâde Zekeriyâ Efendi'nin Vakfı, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 12/1, sh:153-157)

İşte Fâtiḥ Câmii'nden gelip Çarşamba'ya giden cadde, Kovacı Dede kabristanlığı ile şeyhulislâmın gömülü bulunduğu (bugün park olan) etrâfı duvarla çevrili mezarlığı birbirinden ayırır idi. Bilâhare yolu genişletmek için **Zekeriyâ Efendi** ile **Yahyâ Efendi'nin** mezarları yıkılıp yola çevrildi.

Halk şeyhulislâmın mezarlarından çıkan kemik parçalarını hürmetle toplayıp, yolun karşı tarafındaki Kovacı Dede'nin mezarının yanı başına defnettiler.

(Bkz.: Resim-3 ve 4)

4- Şeyhulislâm Yahyâ Efendi ve babası Şeyhulislâm Zekeriyâ Efendi'nin kemiklerinin, baş ucuna gömüldüğü Kovacı Dede'nin kabri

Bu sebeple her iki şeyhulislâmın mezarlarından bugün iz dahî kalmamıştır. Kovacı Dede kabristanlığı da, **Fâtiḥ Sultan Mehmed Hân**'ın kovacıbaşısı medfun olduğu için bu isimle anıldı. Mezarlık vaktiyle çok geniştir.

Yahyâ Efendi'nin "Dîvân"ının ilk neşri, İstanbul'da 1334'te (1916'da) **İbnü'l-Emin Mahmud Kemal** başkanlığındaki bir heyet tarafından gerçekleştirilmiş, baş tarafına **İbnü'l-Emin, Yahya Efendi'nin** hayâtına âit kapsamlı bir giriş yazmıştır.

Bu eserde **Mahmud Kemal Bey, Şeyhulislâm Yahyâ Efendi'nin** bulunduğu kabristana girdiğini ve buranın çöplerle dolu olduğunu çok acıklı bir şekilde şöyle ifâde etmektedir:

"Birçok devlet erkânı, belki İstanbul halkının çoğu cenâze namazını kıldılar. Aşırı izdihamdan dolayı omuzlar üzerinde taşınmadığından, tabutu parmaklar üzerine kaldırılarak Sultan Selim (Câmii) civârında Kovacı Dede Türbesi civârında peder-i muhtereminin inşâ ettiği medrese hazîresine defnolundu.

Yahyâ Efendi'nin taş mezarı, pederinin taşı gibi sıradan, yuvarlak, kavuksuz bir sütundan ibârettir. Sülüs hattıyla yazılı olan kitâbesi şöyledir: 'Sâbıkan üç defâ şeyhulislâm olup sadr-ı fetvâda iken vefât eden merhum ve mağfûrun leh **Yahyâ Efendi**. Rûhu için el-Fâtiha. Sene 1053.'

Hazîrede medfun olanlar: **Zekeriyyâ Efendi** (Yahyâ Efendi'nin babası), halîlesi **Rukiyye Hanım** (vefâtı: h.1003), **İzzetî Şeyh Muhammed Efendi**, **Şeyhülislâm Debbâğzâde Muhammed Efendi Kerîmesi Râbi'a Hanım**, Kuzattan (kadınlardan) **Huseyn Râsim Efendi**, Üsküdar Kadısı **Debbâğzâde Feyzullâh Efendi**, **Niyâzî Hâtun** (hüviyyeti yazılı değildir), Kuzattan (kadınlardan) **Mustafa Efendi Kerîmesi Şerîfe Emetullâh Penbe Hâtun**.

Medresenin diğer cihetinde (medfun olanlar): **Debbâğzâde Ahmed Efendi**, Kerîmesi (kızı) **Züleyhâ Hanım**, Rumeli Kazaskerlerinden **Kethudâzâde Muhammed Sâdık Efendi**, **Molla Zekeriyyâ** (hüviyyeti yazılı değildir).

Fezâil-i müsellemleri ile (herkes tarafından kabûl edilen fazîletleriyle) milletin medâr-ı iftihârı (övünme vesîlesi) olmak lâzım gelen **Zekeriyyâ** ve **Yahyâ** efendiler gibi iki müfti-yi ma'rûfun hâbgâh-ı ebedîleri (ebedî istirahatgâhları) olan şu kabristanı görüp de müteessir olmamak (üzülmemek) gayr-ı kâbilidir. O kabristan değil, âdetâ mezbeledir (çöplüktür). Taş, toprak ve süprüntü kütleleri kabirleri nâbedîd (görünmez) etmiştir.

Taşları tathîr (temizlemek) ile kitâbeleri okumaya çalıştığım sırada **Yahyâ**'nın bir tebessüm-ü hazîn ile bana serzenişler ettiğini hisseder gibi oldum, utandım. Bîçâre şâir:

'Reh-güzâr-ı yârdan cem eylesünler
lutf idüp,
Üstüme **Yahyâ** ne dem kim toprağım
yârân atar.'

(‘Üzerime atılacak toprağı lütfe-dip de yârin -dostların- geçtiği yerden toplasınlar -da kabre girince onu üzerime koysunlar-. Üzülmeye gerek yok Yahyâ! Üzerine toprağını dostlar atar.’) temennisinde bulunmuş!

Hakîkatte temenni-yi muhal (gerçekleşmesi imkânsız bir temennî) etmiştir. Zîrâ üstüne atılan şey; hâk-i pâ-yı yâr (dost ayağının bastığı yer) değil, agyârın basmaktan istikrâh ettikleri (başkalarının da basmayı kerîh gördükleri) müzahrafattır (çer-çöptür).

Yahyâ, ahlâfın (kendisinden sonra gelecek neslin) bu derece kadir nâşinâs (kadir kıymet bilmeyen) olacağını takdîr etseydi, yalnız kabrinin değil hattâ nâmının (adının) da unutulmasını kemâl-i minnetle (son derece isteyerek) vasiyet ederdi.

Faziletmendân eslâfa (geçmişlerinden fazîletli insanlara) lâyıık oldukları derecede hürmet etmeyenler, nefislerini (kendilerini) hürmete lâyıık görmeyenlerdir.” (İbnü'l-Emin Mahmud Kemal, *Divân-ı Yahyâ*, sh:21-23)

Devâm edecek inşâallâh...

İletişim adresi:

hasan.kudu@hotmail.com

ANNE-BABANIN SÂLİH OLMASININ ÇOCUĞA TESİRİ

Anne babanın sâlih insan olmalarının çocuğun müstakim bir hayat sürmesindeki etkisi gerçekten büyüktür. Tıpkı anne-babanın kötü insanlar olmasının onun hayatındaki olumsuz etkisi gibi. Diğer bir açıdan bakıldığında anne-babası sâlih olan insan hayatı boyunca böyle bir ebeveynden dünyaya gelmiş olmanın sürûrunu yaşar. Kötü bir anne-babanın oğlu olan kişi ise -velev ki kendisi onlar gibi olmasa dahi- bunun zilletini her daim üzerinde hisseder.

Bu sebeple anne-baba, yaşadığı hayatta sadece kendi sorumluluklarını değil istikbalde nesilleri tarafından nasıl anılacakları istifhamını da büyük bir mesuliyet telakki ederek yaşamalıdır. Bu yüzden olmalı ki İbrahim عليه السلام bir duasında¹ Cenab-ı Hak'tan, sonraki nesiller içerisinde güzel bir şekilde; övgüyle bahsedilerek anılmayı istemiştir.²

Bu isteğindeki sadâkatin bir göstergesi olarak da kavminin tapınıp durdukları putlardan teberrî etmiştir.

C e n a b - ı

Hak onun haktan yana koyduğu bu tavrı bize

şöyle hikâye buyurmaktadır: “Nihayet İbrahim onlardan ve Allah'tan başka taptıkları şeylerden uzaklaşıp bir tarafa çekildiği zaman biz ona İshak ve Ya'kub'u bağışladık ve her birini peygamber yaptık. Onlara rahmetimizden bağışta bulunduk; hepsine de dillerde güzel ve yüksek bir övgü verdik.”³ Dikkat edilirse bu âyetlerde Allah Teâlâ ismi geçen peygamberlere ileriki nesillerde güzel anılacak olmalarını bir nimet olarak bahşettiğine vurgu yapmaktadır.⁴

Zikri geçen ayetlerden de anladığımız üzere ebeveyn konumunda olanlar bir yandan İbrahim عليه السلام gibi nesilleri içerisinde güzel anılmayı sürekli talep etmeli öte yandan da bu taleplerinde sâdik olduklarının bir göstergesi olarak yine onun gibi Allah yolunda fedakârlık yapmalıdırlar.

ÖMER FARUK KORKMAZ

İşte o zaman Cenâb-ı Hak İbrahim عليه السلام ve diğer peygamberlere nimet olarak bahsettiğini buyurduğu “övgü ile bahsedilme” hususiyetini onlara da verecektir. Bu da anne-babanın Allah yolunda fedâkârlık yapan sâlih kişiler olmasının nesilleri açısından ne denli önemli olduğunu ortaya koyan bir noktadır.

Ey Nuh عليه السلام'un Zürriyeti!

Ecdadın ehl-i iman kişiler olmasına vurgu sadedinde Kur'an-ı Kerim'de yer alan bazı ayetler mühim işaretler ihtiva etmektedirler. Nitekim Cenab-ı Hak, Benî İsrâil'e hitap ederken, Nuh عليه السلام döneminde iman ve İslam yolunda fedâkârlık yapanlara atıfta bulunmaktadır. İlgili ayet-i kerime şöyledir: “*Ey Nuh'la beraber gemiye taşıyarak kurtardığımız kimselerin soyundan olanlar! Doğrusu o çok şükredici bir kuldu.*”⁵ Bu ayet-i celilede, neslinden gelen insanlara Nuh عليه السلام'un takvası ve şükredici bir kul ol-

duğu örnek olarak gösterilerek ona uymaları istenmektedir.⁶

Bu hitabın bir benzeri de Kur'an-ı Kerim'de sıkça karşılaştığımız “Yâ benî İsrail/ Ey İsrailoğulları” ifade-i celilesidir. Mâlum olduğu üzere bu ayetlerde İsrail diye bahsedilen zat Yakub عليه السلام'dır. Bu hitapla başlayan bir ayet-i kerimede⁷ Allah عز وجل onları iman etmeye davet ederken yine “Ey İsrailoğulları” diyerek hitap etmiş ve bununla onlara “Yakub عليه السلام'un nesli olduğunuz için hakka tabi olmakta onun gibi olun” buyurmak istemiştir.⁸

Bu iki misal bizlere salih bir anne-babanın sadece kendi çocukları değil, çocuklarının çocukları da dahil olmak üzere asırlar ötesine intikal edecek derecede bir örneklik teşkil ettiğini ve onların iyi bir kul olmalarının kıyamete dek devam edecek nesillerinde tesirlerinin olacağını göstermektedir.

Baban Kötü Biri Değildi, Annen de İffetsiz Değildi

Aile içerisinde anne-baba müstakil birer medresedirler. Çocuğun, hayatının ilk evrelerinde hayata dair kendilerinden çok şey öğrendiği koca bir medrese. Bu yüzden çocuğun hayatında tahakkuk eden iyi veya kötü olaylar hep akıllara yettiği aileyi getirir. Çocuğun başarılı bir insan olup, cemiyete faydalı bir nefer olması ailesinin takdir edilmesini aksi de ayıplanmasını gerektirir. Zira çocuğun başarısı ilk medresesi olan ailenin ona verdiği eğitimin kalite ve başarısını resmeder. Başarısızlığı ise yettiği ailenin kalitesizliğini. Çok cüzî de olsa bu durumun bazı istisnalarından bahsedilebilirse de bu döngünün yaşadığımız hayat içerisinde genel geçer bir tecrübî sonuç olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bu noktayı izâhen Kur'an-ı Kerim'de yer alan bir vurguya değinmekte fayda vardır. Nitekim, Meryem (aleyhesselam) İsa عليه السلام'yı mucizevi olarak babasız bir şekilde doğurduğunda kavminin yanına gelmiştir. Bu durumu anlamaktan âciz

kalan kavmi, onun (hâşâ ve kellâ) yanlış bir iş yaptığı zannına kapıldığı için ona şöyle hitap etmiştir: “*Ey Harun'un kızkardeşi! Senin baban kötü bir adam değildi, annen de iffetsiz bir kadın değildi.*”⁹

Bu ifadeyle kavim, kendi zanlarınca kötü bir iş yaptığına inandıkları Meryem (aleyhesselam)'ın, iyi bir anne babadan dünyaya geldiğini ve böyle bir anne-babanın evladının nasıl olur da böyle bir günaha düşmüş olabileceğine dair şaşkınlıklarını dile getirmişlerdir.¹⁰

Bu ifadenin manası şudur: Senin gibi tertemiz bir ocakta neşv u nema bulmuş, sâlihliği, ibadet ve zühdüyle tanınmış bir aileye mensup birinden nasıl bu fiil sadır olmuş olabilir?¹¹

Nihâî olarak Meryem validemizin böyle bir ocakta, bu denli sâlih bir anne-babandan doğmuş olması iffetini koruyan tertemiz bir kadın olmasını sağlamıştır. Bu ayetlerde kavmin olayın mucizevi olan boyutunu anlamamaları yüzünden kapıldıkları vesvese neticesinde aile ile kızları arasında bir bağ kuramamalarının anlatılması konumuz açısından mühimdir. Zira Cenab-ı Hak kavmin bu ifadesi üzerinden bize, anne-babanın sâlih insanlar olmasının çocuklarının salâhi için ne denli mühim olduğunu anlatmaktadır.

Nesline Bereketi Miras Bırak!

Kişinin sâlih bir insan olması, nesline büyük bir bereketi miras bırakması anlamına da gelmektedir. Kur'an'da anlatılan Musa (عليه السلام) ve Hızır (عليه السلام) kıssasında bu noktayı tavsîh eden önemli bir ayet vardır. Bilindiği üzere Musa (عليه السلام) Hızır (عليه السلام)'a Allah tarafından yönlendirilmiş ve onda olan ilimden istifade etmesi talep edilmiştir.

Hızır (عليه السلام), kendisine bu maksatla gelmiş olan Musa (عليه السلام)'ya, bu isteğini ancak ve ancak yaptığı işlerin hikmetini sormaması şartıyla kabul edeceğini ifade etmiştir.

Kıssanın konumuzla taalluk eden yönü ayet-i celilede şöyle anlatılmaktadır: *“Bunun üzerine yine yürüdüler. Nihayet bir köy halkına varıp onlardan yemek istediler. Ancak köy halkı onları misafir etmekten kaçındılar. Derken orada yıkılmak üzere olan bir duvar buldular. Hızır hemen onu doğrulttu. Musa: ‘İsteydin elbet buna karşı bir ücret alırdın’ dedi.”*¹²

Hızır (عليه السلام), üçüncü kez de yaptığı işin hikmetini soran Musa (عليه السلام)'ya *“İşte bu, seninle benim aramızın ayrılmasıdır. Şimdi sana o sabredemediğin şeylerin içyüzünü haber vereceğim.”*¹³ Ve yukarıda zikrettiğimiz ayette yer alan “yıkılmak üzere olan duvarı doğrultma” fiilinin hikmetini şöyle beyan etmiştir: *“Duvar ise, o şehirde iki yetim oğlana ait idi. Duvarın altında onların bir hazinesi vardı. Babaları da iyi bir kimse idi. Onun için Rabbin istedi ki o iki çocuk erginlik çağlarına ersinler ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarsınlar.”*¹⁴

Ne kadar ibretlik değil mi? Cenab-ı Hak sâlih olduğu için bir babanın yetim neslini, onun iyi bir kul olması hürmetine mâlik oldukları hazineden mahrum bırakmamış ve onlar adına bu hazineyi muhafaza etmeyi bizatihi tekeffül etmiştir. Sâlih babanın bereketi -velev ki bu dar-ı dünyadan göçmüş olsa da- nesline sirayet etmiş ve Allah (عجل) Hızır (عليه السلام)'ı göndererek yıkılmak üzere olan duvarı düzelttirerek mallarını koruma altına almıştır.

Bu kıssa, kendi diliyle babalara hitap eder: Ey babalar! Sizler de bu sâlih baba gibi olun ki kıyamete dek nesliniz sâlih bir kişi oluşunuzun maddî-manevî bereketinden müstefid olsun.

Yetimleri Korumak ve Neslin İhya Olsun!

İyi bir nesle sâhip olmak isteyen anne-babalar gerçekçi olmak istiyorlarsa her şeyden önce kendileri sâlih olma gayretinde olmalıdırlar. Bu yüzden bir anne-baba, kendi çocuğuna nasıl muamele yapılmasını istiyorsa başkalarının çocuklarına da öyle davranmalıdır. Bu, aynı zamanda mümin olmanın da bir gereğidir. Bu durum Rabbimizin şu ayet-i celilesinde çok enfes bir vecihle dile getirilmektedir:

*“Kendileri, geriye zayıf çocuklar bıraktıkları takdirde, onların geleceğinden endişe duyacak olanlar, (yetimler hakkında da aynı) endişeyi duysunlar, Allah’tan sakınsınlar ve doğru söz söylesinler”*¹⁵

Ayet, anne babalara kendilerini her zaman başkalarının yerine koyarak inşaf, vicdanla düşünmeyi ve kendi neslinin başına gelmesinden korktuğu durumlara mâruz kalmış insanlara güzel muâmele yapmayı emretmektedir. Husûsen yetimlerin mallarına el uzatmaktan sakıncaları gerektiğine vurgu yapan ayetin

bağlamında, ebeveynler Allah ﷻ’tan korkmaya ve doğruyu söylemeye davet edilmektedir.¹⁶

Çocukların her türlü istismara mâruz kalabildiği, yüz kızartıcı çocuk tecavüzlerinin ve cinayetlerinin hayli çoğaldığı zamanımıza ne kadar büyük bir ahlâkî düsturu öğretiyor bu ayet-i kerime. Öyle değil mi? Düşünün, bu ayetin ruh aşladığı bir insan, bu ayetin manevi terbiyesiyle donanmış bir mümin anne ve baba bir başkasının çocuğuna herhangi bir kötülüğü reva görebilir mi?!

Ez cümle, neslimizin sâlih insanlar olması bizim sâlih olmamızdan ve kendi neslimiz kadar tüm müminlerin çocukları adına dertlenip çalışmamızdan geçmektedir. Kur’an ve sünnet bu doğrultuda bizlere yön veren birçok numunelerle doludur.

Rabbimiz Allah ve Resülü ﷺ’nün gösterdiği istikamette yön tutarak sâlih bir insan olabilmeyi ve neslimizi de bu minvalde yetiştirebilmeyi nasip eylesin.

Âmîn! Yâ Mücîbe’s-Sâilîn!

Dipnotlar:

1 Şu‘arâ, 84

2 İbn Ebî Hâtim er-Râzî, *Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm*, Mektebetu Nizar Mustafa el-Bâz, 1419, Baskı: III, VIII/2781

3 Meryem, 49-50

4 İbn Cerîr et-Taberî, *Câmi‘u’l-Beyân fî Te’vîli’l-Kur’ân*, Müessesetu’r-Risâle, 1420, Baskı: I, XVIII, 208

5 İsrâ, 3

6 İbrahim b. Ömer el-Bikâ‘î, *Nazmu’d-Dürer fî Tenâsubi’l-Âyâtî ve’s-Süver*, Daru’l-Kitâbi’l-İslâmî, Kahire, XI/302

7 Bakara, 40-41

8 İbn Kesîr, Ebu’l-Fidâ İsmail b. Ömer, *Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm*, Daru Tayba, 1420, Baskı: II, I/241

9 Meryem, 28

10 Ebû Muzaffer es-Sem‘ânî, *Tefsîru’s-Sem‘ânî*, Daru’l-Vatan, Riyâd, 1418, Baskı: I, III/289

11 İbn Kesir, *Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm*, V/226

12 Kehf, 77

13 Kehf, 78

14 Kehf, 82

15 Nisâ, 9

16 Mustafa el-Adevî, *Fıkhu Terbiyeti’l-Ebnâ’ ve Tâifetun min Nesâihi’l-Etubbâ’*, Daru Mâcîd Asîrî, 1419, Baskı: I, s. 21

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKİH KURULU

ORUÇ HAKKINDA İKİ FIKHÎ MESELE

Allah Teâlâ'ya hamd, Resulü'ne ve Resulü'nün ailesine, ashabına ve izinden giden tüm Müslümanlara salât-u selâm olsun.

1) Oruçluyken İhtilam Olan Kişi

Kişinin, rüyasında kendisini cimâ yaparken görmesine ihtilam denir. Böyle bir durumda kadın-erkek ister boşalmış olsun ister boşalmış olmasın orucu bozulmaz. Zira hadis-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثٌ لَا يُفْطِرُنَ الصَّائِمَ: الْحِجَامَةُ وَالْقَيْءُ وَالِإِحْتِلَامُ.

“Ebu Said el-Hudri'den rivayete göre Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **Üç şey oruçlunun orucunu bozmaz;**

- Kan aldirmek
- Kusmak
- Rüyalanmak.”¹

İhtilam olmak, sadece erkeklere mahsus olan bir şey değildir. Kadınlar da ihtilam olabilir. Şu kadar var ki; kadınların ihtilam olması erkekler kadar yaygın değildir.

عَنْ زَيْنَبِ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهَا قَالَتْ جَاءَتْ أُمُّ سَلِيمٍ امْرَأَةَ أَبِي طَلْحَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ هَلْ عَلَى الْمَرْأَةِ مِنْ غُسْلِ إِذَا هِيَ اخْتَلَمَتْ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعَمْ إِذَا رَأَتْ الْمَاءَ .

Ebu Seleme'nin kızı Zeynep'ten rivayete göre müminlerin annesi Ümmü Seleme şöyle demiştir: Ebu Talha'nın hanımı Ümmü Süleym, Allah Resulüne (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) gelip şöyle demiştir: **Ey Allah'ın Resulü! Allah, hakkı beyan etmekten hayâ etmez. Kadın ihtilam olduğunda gusül etmesi gerekir mi? Bunun üzerine Allah Resulü (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: Evet, ıslaklık hissettiğinde.**²

Rüya görüp de boşalan kişinin gusletmesi gerekeceğinden oruçlu olan bu kişinin de yıkanması gerekecektir. Şu kadar var ki; ağız ve burnuna su verirken normal zamanlarda yaptığı gibi aşırı davranmamalıdır.

2) Oruç Fidyesi Vermeye Maddi İmkânı Olmayan Kişi

Gelelim ikinci başlığımıza. Çok yaşlı olması ya da müzmin hasta olması gibi bir nedenle oruç tutamayan kişi fidye vermesi gerekir. Ancak bu kişi fidye verecek maddi imkana da sahip olmasa ne yapmalıdır?

Allah Teâlâ Hazretleri, Bakara Suresi'nin son ayet-i kerimesinde şöyle buyurmuştur:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِضْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“Allah, bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararındır. (Şöyle diyerek dua ediniz) Ey Rabbimiz! Unutur veya yanılırsak bizi sorumlu tutma. Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yüklem. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme, bizi affet, bizi bağışla, bize acı sen bizim Mevlâ'mız-sın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.”³

Buhari'nin rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile Arabî arasında şu konuşma geçer:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ فَقَالَ هَلَكْتُ قَالَ وَلِمَ قَالَ وَقَعْتُ عَلَى أَهْلِي فِي رَمَضَانَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ أَعْتِقْ رَقَبَةً قَالَ لَيْسَ عِنْدِي قَالَ فَصُمْ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ قَالَ لَا أَسْتَطِيعُ قَالَ فَاطْعِمِ سِتِّينَ مِسْكِينًا قَالَ لَا أَجِدُ فَاتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَرَقٍ فِيهِ تَمْرٌ فَقَالَ أَيْنَ السَّائِلُ قَالَ هَا أَنَا ذَا قَالَ تَصَدَّقْ بِهَذَا قَالَ عَلَى أَحْوَجَ مِنَّا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَوَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا أَهْلٌ يَبْتَئِ أَحْوَجَ مِنَّا فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ أَنْيَابُهُ قَالَ فَانْتَمِ إِذَا

Ebu Hureyre'den rivayete göre adamın biri Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e gelip;

-**"Helak oldum"** demiş. Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem);

-**"Neden helak oldun"** dediğinde Adam;

-**"Ramazanda oruçluyken hanımımınla cinsi münasebette bulundum"** diye cevap vermiş. Bunun üzerine Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem);

-**"Kefaret olarak bir köle azat et"** buyurmuş. Adam;

-**"Azat edecek kölem yoktur"** deyince, Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem);

-**"O takdirde peş peşe iki ay oruç tut"** buyurmuş. Adam;

-**"Ben bu oruca güç yetiremem"** deyince, Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem);

-**"Atmış fakiri yedir"** buyurmuş. Adam;

-**"Ben o kadar insanı doyuracak şeyi bulamam"** demiş. O esnada Efendimize (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) hurma dolusu bir sepet getirilmiş. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem);

-**"O soran kişi nerededir?"** buyurmuş. Adam;

-**"İşte benim, buradayım"** deyince, Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem);

-**"Bu hurmaları al da yoksullara sadaka olarak ver"** diye buyurmuş. Adam;

-**"Benden daha fakir birine mi vereceğim ey Allah'ın Resulü?! Seni hak olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, Medine'nin kara taşlı iki tarafı arasında benim ailemden daha muhtaç bir aile yoktur"** deyince Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), dişleri gözükmünceye kadar gülmüş ve şöyle buyurmuş:

-**" O takdirde siz bunu ailenize verin"⁴**

Yukarıda mezkûr olan ayet-i kerime ve hadis-i şeriften de anlaşılacağı üzere dinimizde "güç yetirilemeyen şeyde teklif olmaz" kuralı bir asıldır. Bu sebeple, üzerine bir şekilde kefâret gereken herhangi bir kişi bunları yerine getirmekten âcizse imkân bulduğunda yapmak kaydıyla tövbe ve istiğfardan başka bir şey yapmakla sorumlu tutulmaz.⁵

Dipnotlar:

1 Sünenu't-Tirmizî; kitabı>s-savm babı>s-saimu yezre>uhu el-kay

2 El-Buhârî; kitabı'l-gusül, bab: iza ihtelemet el-meretü

3 Bakara Suresi /286

4 El-Buhârî; kitabı'n-nafakât, bab: nafakatu'l-musir

5 El-Fıkhu'l-İslam ve Edilletühü

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

FİİLÎ ve KAVLÎ DUÂ

“Duâ” denildiğinde, birçoğumuz bunu sadece “kavlî/sözlü duâ” olarak anlıyoruz. Oysa Allah-u Teala Kur’an-ı kerim’de:

“İnsan için ancak çalıştığının karşılığı vardır” (Necm: 39) buyurarak, “fiilî duâ”nın da önemine işaret etmiştir.

Nedir Fiilî Duâ?..

Kısaca, Allah-u Teala’nın koymuş olduğu maddî sebeplere müracaat etmektir. Kişinin, Allah-u Teala’dan istediği şeyin gerçekleşmesi için bunun zeminini hazırlaması ve maddî sebeplere sarılarak sünnetullahı uyması fiilî duâ’dır. Zira Allah-u Teala dünyada meydana gelen tüm olayları bir takım sebeplere bağlamıştır. Sebepler âleminde olduğumuz için “**es-bâba tevessül/sebeplere sarılmak**” şarttır.

Hiç çalışmadan, gerekli tedbirleri almadan sadece el açıp duâ ederek bir köşeye çekilmek, sonra da istediği şeyin gerçekleşeceğini beklemek ham hayâlden başka bir şey değildir. Nitekim Peygamber Efendimiz (Salallahü Aleyhi ve Sellem):

“Çalışmadan (sadece) duâ eden (ve sebeplere sarılmayan), silahsız savaşa giden gibidir.” Buyurmuştur.

Dolayısıyla “duâ” denilince sadece el açıp yalvarmak akla gelmemeli, istenilen şeye

ulaşmak için gerekli olan tüm maddî tedbirler alınmalı, bununla birlikte alınan tedbirleri etkili kılmasını da Allah-u Teala’dan istemelidir.

Meselâ; hasta olan bir kimse iyileşmek için doktora gidip tedavi olmalı ve doktorun verdiği ilaçları da kullanmalıdır. Bununla birlikte şifâ vermesi için Allah-u Teala’ya da duâ etmelidir.

İmtihanda başarılı olmak isteyen kimse gireceği imtihana çalışıp hazırlanmalı, topraktan ürün almak isteyen kimse tarlasını ekip dikmeli, çoluk-çocuk sahibi olmak isteyen ise evlenmelidir. İşte bunların hepsi fiilî duâ kapsamındadır.

Dolayısıyla sadece duâ ederek çalışmadan imtihan kazanmayı, ekip-dikmeden bol ürün almayı, evlenmeden çocuk sahibi olmayı istemek sünnetullahı da aykırı bir tutumdur. Nitekim büyükler ne güzel söylemişler:

Önce çalışmak sonra duâ dinin esası,

Kabul edilir ancak çalışanın duası...

Sadece Fiilî Duâ Yeterli Midir?

Bütün şartlar ve sebepler eksiksiz olarak yerine getirilse, o zaman kesin olarak netice elde edilebilir mi? Edilemeyebilir...

Sadece fiilî duâ (sebeplere yapışmak) kâfi değildir. Zira çiftçi tarlasını sürer, ekip diker ama belki bir sel gelir, don olur veya zararlı bir haşerat ekinlere musallat olur da tarladaki ürün ziyan olabilir. Onun için fiilî duâ ile birlikte kavli duâyı da ihmâl etmemek gerekir. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur.

“Ektiğiniz tohumu gördünüz mü? Onu siz mi bitiriyorsunuz yoksa bitiren Biz miyiz? Dileseydik onu kuru bir çöp yapardık da şaşar kalırdınız.” (Vâkıa: 63, 64, 65)

Veya bir kimse evlenir ama çok istemesine rağmen evlat sahibi olamayabilir. Çünkü sadece evlenmek bunun için kâfi bir şart değildir. Kavli olarak da el açıp duâ etmek lazımdır. Zira nice evliler vardır ki, çok istedikleri halde onlara evlat nasip olmamıştır. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

“...O, dilediğini yaratır. Dilediğine kız, dilediğine de erkek çocuklar bahşeder. Yahut onları, hem erkek hem de kız çocukları olmak üzere çift verir. Dilediğini de kısır yapar (hiç çocuk vermez). Şüphesiz O, her şeyi bilendir, her şeye gücü yetendir.” (Şûrâ: 49, 50)

Dolayısıyla, bir işin gerçekleşmesi için hiç bir şey yapmayıp sadece duâ eden kimsenin tavrı ne kadar yanlışsa, gerekli olan tüm tedbirleri alıp kavli/sözlü duâ etmeyen kimsenin tavrı da o derece yanlıştır.

Hulâsa-i kelâm; olması istenen bir şey için gereken tüm maddî sebeplere sarılmı, ancak bunları etkili kılacak olanın da Allah-u Teala olduğu unutulmamalı ve el açıp duâ etmelidir. Yani ne “fiilî duâ”, ne de “kavli duâ” kesinlikle ihmâl edilmemelidir.

Fiiilî Duâ'da Nebevî Metod

Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in yanına bir köylü geldi. Ona:

- **Deveni ne yaptın?** Diye sordu, o da:
- Allah'a tevekkül edip kendi haline bıraktım! Diye cevap verince, Peygamber

Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

- Önce deveni bağla, sonra tevekkül et!..

Peygamber Efendimiz; “önce deveni bağla” buyurmakla, o kişiye fiilî duâyı tavsiye etmiş, Kendisi de yaşantısıyla bu konuda bize örnek olmuştur. Zira duâsı kesin olarak kabul olduğu halde, sadece duâ ile yetinmemiş ve sebeplere yapışmaktan geri durmamıştır. Mesela, herhangi bir savaş durumu söz konusu olduğunda önce kurmaylarıyla istişare edip savaş stratejisini belirlemiş, gerekli tüm maddî tedbirleri aldıktan sonra, el açıp duâlar ederek zafer için Allah-u Tela'dan yardım istemiştir.

Bedir Savaşı

Peygamber Efendimiz Bedir'de müşrik ordusuna karşı galip gelmek için, öncelikle tüm maddî tedbirleri yerine getirdi ve gerekli olan tüm hazırlıkları yaptı.

Müşriklerden önce Bedir'e vardı. Ashabıyla yaptığı istişare neticesinde, askeri strateji gereğince Bedir'deki bütün su kuyularını kapatıp, suyu bol ve tatlı bir su kuyusu başında karargâh kurdu. Ve ordusunu harp nizamına sokarak düşman karışında saf bağladı.

Peygamber Efendimiz savaş başlamadan önce karşılarında duran müşrik ordusunun çokluğuna, Müslümanların da azlığına baktı. Müslümanlar üç yüz on üç kişi, müşrik ordusu ise üç kat daha fazlaydı. Çadırına girdi ve ellerini Yüce Dergâha açarak, adeta semâya gözyaşı döktürecek şu duâyı yaptı: **“Allah'ım! Bana yaptığın va'dini yerine getir! Bu müşrikler gürûhu karşısında Bizi hezimete uğratma! Eğer bu bir avuç Müslüman mücâhid helâk olursa, artık Sana yeryüzünde ibadet edecek kimse kalmaz!”**

Peygamber Efendimiz bu duâyı dilinden düşürmedi. Bir ara elleri semaya açılmış vaziyette duâ ederken dizlerinin üzerine doğrulunca, cübbesi omuzundan düştü. Duâsıyla adeta Arş titredi.

Ve.. Allah-u Tela melekler ordusuyla Müslümanlara yardım etti. Nitekim Kur'an-ı kerim'de şöyle buyrulmuştur: **“Andolsun ki siz az ve zayıf iken Allah-u Teala size Bedir'de yardım etti...”**

“O vakit Sen müminlere şöyle diyordun; ‘Rabbimizin indirmiş olduğu üç bin melek size yardım etmesi, size yetmez mi?’”

(Ali-İmran: 123, 124)

Ve.. Üç yüz on üç kişilik İslam Ordu’su, bin kişilik müşrik ordusuna galip geldi. Ta-biri câizse, Peygamber Efendimiz sabaha kadar zafer için duâ etti, akşama kadar da kılıç salladı. Yani hem “fiilî duâ”, hem de “kavlî duâ” yapıldı ve sonunda zafer nasip oldu.

Hendek Savaşı

Peygamber Efendimiz, Hendek Savaşı’nda da gerekli tüm maddî tedbirleri alıp sebeplere sarıldı, sonra da zafer için duâlar etti. Yani; “nasıl olsa Ben peygamberim, Müşrik ordusuna şöyle bir bedduâ edeyim de hepsi helâk olsun” demedi. Müşriklerin büyük bir ordu kurup Medine’ye doğru geldiklerini haberi alınca, kurmaylarını toplayıp istişare etti. İstişare neticesinde Medine’de kalıp müdafaa harbi yapılmasına ve şehrin etrafına hendekler kazılmasına karar verildi.

O günün şartlarında ne büyük zorluklar içinde, kazmayla-kürekle hendekler kazıldı. Ve orada bir ay müddetle müthiş bir muharebe yaşandı. Çarpışmaların şiddetinden birkaç vakit namaz kazaya bile kaldı. Ashabı kiram, kıtlık ve yokluk sebebiyle açlıktan karınlarına taş bağlamak zorunda kaldılar.

İşte tüm bu sıkıntılar, çekilen çileler ve alınan maddî tedbirlerin yanında, sabredip duâlar ettiler. Günümüzde “**Yedi Mescidler**” diye anılan bölgede Peygamber Efendimiz çadırını kurduğu tepede, galibiyet için üç gün art arda duâlar etti. İşte orada zafer müjdesi geldi ve onun için oraya “**Fetih Mescidi**” denildi. Allah-u Teala rüzgârla, görünmeyen ordularıyla yardım etti ve İslam Ordusu’na zafer nasip oldu. Kur’an-ı kerim’de şöyle buyrulmuştur: “**Ey iman edenler! Allah’ın size olan nime-tini hatırlayın. Hani size (Hendek Savaşın-da) ordular saldırmıştı da, Biz onların üzerine rüzgâr ve göremediğiniz ordular göndermiş (ve size yardım etmiş)tik...**” (Ahzâb: 9)

Görüldüğü gibi Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) gerekli olan tüm maddî

tedbirleri alır, sonra el açıp zafer için duâ ederdi. Yani önce devesini sağlam kazığa bağlar sonra duâ edip Allah-u Teala’ya tevekkül ederdi. Ne “fiilî duâ”yı, ne de “kavlî duâ”yı ihmal etmezdi.

Kavlî Duâ

Duâ; “seslenmek, talep etmek, yardıma çağırarak” manalarına gelir. Küçüğün büyükten, aciz olanın güçlü olandan hâcetini istemesidir. Duâ etmek, kulun Allah-u Teala’ya yalvarıp yakarmasıdır. İnsanın muhtaç olduğunu, kulluk makamında bulunduğunu bir nevi itiraf etmesidir. Zaten kula yakışan ve kuldun beklenen de budur. Allah-u Teala bir ayeti kerime’de şöyle buyurmuştur:

“De ki: Sizin duânız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin.” (Furkan: 77)

İnsanın ne eti yenir, ne sütü içilir ne de, derisi giyilir. Eğer kişni imânı ve ibâdeti yoksa, el açıp Rabbine duâ etmiyorsa; danslarda kıvrılan beli rükûlarda kıvrılmıyor, şarkı-türkü söyleyen dili Allah’ı zikretmiyorsa ne kıymeti olur ki?.. Aslında duâ etmek fitrî bir ihtiyaçtır. Özellikle darda kalan, sıkıntıya düşen herkes Allah-u Teala’ya duâ eder. Hatta Peygamberlerin dilinden bile duâ düşmemiştir. Nitekim Kur’an’da birçok Peygamberin duâsına yer verilmiştir. Ümmetlerinin hidâyeti, mağfireti veya helâki için; sıkıntılarının kalkması, düşmanlarına galip gelmek veya hayırlı evlat için hep duâ etmişlerdir.

Duâ, aynı zamanda belâların da mânevî paratoneridir. Çünkü duâ, Allah-u Teala’nın rahmetini celbetmeye vesile olduğu gibi, başa gelecek olan belâ ve musibeti de ortadan kaldırıp def eder. Nitekim Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “**Duâ, (gökten) inen ve inmeyen her şeye fayda verir.** (gelen belayı kaldırır, gelmemiş olanı da durdurur). **O halde ey Allah’ın kulları duâyaya yapışın!**”

Duanın Kabul Olma Şartları

Duanın kabul eserini bir an önce görebilmek için, duanın bir takım edep ve şartlarına da riayet etmek lazımdır. Bunun için öncelik-

le haram lokma yememeye özen göstermelidir. Zira haram lokma yemek, duâların kabûlüne manidir. Nitekim Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Bir kimse uzun bir yolculuğa çıkar. Saçları dağılmış, toza toprağa bulanmış bir halde ellerini semaya uzatarak; ‘Ya Rabbi! Ya Rabbi! Ya Rabbi!’ diye dua eder. Halbuki yediği haram, içtiği haram, giydiği haramdır. Hâsılı, kendisi haramla beslenmiş olan böyle bir kimsenin duâsı nasıl kabul edilir.”

Sad bin Ebi Vakkas (Radiyallahü anh) bir gün Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’e dedi ki:

- Ya Resûlellah! Duâ buyurun da, Allah-ü Teala beni duâsı makbul olan kullarından eylesin.

Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

- Ey Sa’d! Helâl ve temiz rızık kazan ki duan makbul olsun!

Haram lokma duâların kabûlüne mani, Allah-u Tela’ya yükselmesinde perdedir. Onun için büyükler şöyle demişlerdir:

“Duâ gök kapısının anahtarıdır, bu anahtarın dişleri ise helâl lokmadır.”

Duâ’da Acele Etmemek

Yapılan duâları kabul edeceğini Allah-u Tela Kur’an-ı kerim’de beyan buyurmuştur. Fakat, duâ ettikten sonra acele etmeyip sabretmek ve kabul eserini görmek için de vaktini beklemek lazımdır. Şayet kişi; **“ben duâ ettim, fakat kabul olmadı”** deyip duâ etmeyi bırakırsa, işte o zaman acele etmiş olur ve duânın kabul eserini göremez. Nitekim Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Herhangi bir kul, koltuğunun altı görülecek şekilde ellerini kaldırır ve Allah’tan bir istekte bulunursa, acele etmediği takdirde duâsına icabet edilir.

Sahabe-i kiram sordular:

- Acele etmek, nasıl olur ya Resûlellah?

Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

- Duâ ettim kabul olmadı der de, (duâ etmekten) vazgeçer.”

Bir kimse ellerini açmış duâ ediyordu. Ama duâyaya başlarken ne Allah-u Teala’ya hamd etti, ne de Peygamber Efendimize salavat getirdi. Onun bu şekilde duâ ettiğini duyan Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

- Bu kişi acele etti, buyurdu, sonra onu çağdırttı ve:

“Sizden biriniz duâ ettiği zaman, önce Allah’a hamd ve senâ ederek başlasın. Sonra Peygambere salat etsin. Sonra da dilediği duâyayı yapsın.” Buyurdu.

Gıyâben Yapılan Duâ

Bir Müslümanın, diğer bir Müslüman kardeşinin gıyabında yaptığı duâ mutlaka kabul edilir. Hatta bir kimse din kardeşinin gıyabında duâ ettiği zaman onun için ne istiyorsa, Allah-u Teala o şeyi önce duâ edene verir. Nitekim Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Bir Müslümanın din kardeşinin arkasından ettiği duâ kabul olunur. O hayır dua ettikçe görevli bir melek; ‘duan kabul olsun, kardeşin için istediğin şeyin aynısı sana da verilsin!’ der.” (Müslim, Zikir 87, 88; İbni Mâce, Menâsik 5)

Yine bu konuyla alakalı olarak, Hz. Ömer (Radiyallahu anh) şöyle anlatır:

“Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’den umre yapmak için izin istedim. İzin verdi ve:

- **Sevgili kardeşim Bizi de duâna ortak et!** (bir başka rivayette; “Bizi duâdan unutma!”) buyurdu.

O’nun bu sözüne karşılık bana dünyayı verseler, bu kadar sevinmezdim.” (Tirmizî, Davât 110; Ebû Dâvûd, Vitir 23; İbni Mâce, Menâsik 5)

O halde, hem birbirimizin gıyâbında gönülden duâlar edelim, hem de birbirimizden duâ isteyelim.

Duâlarda birbirimizi unutmamak temenni- siyle...

Fi emanillah!

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

HAZRETİ MEYMÛNE BİNTİ HARİS

(Radıyallâhü Anhâ)

- 1. Bölüm -

Meymûne (Radıyallahü anha), Rasûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in en son nikâhladığı hanımıdır. **Umretu'l-Kazâ** dönüşü kendi isteği üzerine Rasûlullah'ın hanımları arasına katılarak "**Mü'minlerin Annesi**" olma şerefine nail olmuştur. Aynı zamanda yine Resûlullah'ın hanımlarından olan **Zeynep binti Huzeyme** (Radıyallahü anha) ile de anne bir kardeştir. Fakat onun vefatı sebebiyle bu evlilik çok kısa sürmüştür.

Onun vefatından yaklaşık dört yıl kadar sonra Hicretin yedinci yılında da, Peygamber Efendimiz Hz. Meymûne ile evlenmiştir.

Hz. Meymûne, hem Peygamber Efendimizin amcası Abbâs (Radıyallahü anh)'ın eşi olan Ümmü'l-Fadl'ın, hem de Cafer İbni Ebi Talip (Radıyallahü anh)'ın hanımı Esmâ binti Umeys'in kız kardeşidir. Babası Haris b. el-Hazen b. el-Bedr, annesi ise Hind (Havle) binti Avf İbni Züheyr İbni Hâris'tir.

Annesi Hint binti Avf, halk arasında büyük itibara sahip olan bir kadındı. Ona;

"**ihtiyar kadınların en talihlisi**" denirdi. Çünkü kızlarının (aynı zamanda Hz. Meymune'nin kız kardeşlerinin) hepsi, zamanın itibarlı ve ileri gelen meşhur şahsiyetleriyle evlenmişlerdi.

Bunlardan Ümmü'l-Fadl, **Hz. Abbas** ile; Esmâ binti Umeys, **Cafer İbni Ebi Tâlib** ile; Selma binti Umeys, **Hz. Hamza** (Radıyallahü anhüm) ile, Zeynep binti Huzeyme (Radıyallahü anha) ise Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ile evliydi.

Peygamber Efendimiz, Hz. Meymûne annemizin üç kız kardeşine "**Mü'mine Kardeşler**" diye iltifat ederdi.

(Hz. Meymûne annemizin diğer kız kardeşleri; Halid bin Velid'in annesi Lübabetu's-Suğra, Velid İbni Muğire ile; Esmâ binti Hâris, Übey İbni Halef ile; Azze binti Hâris ise Ziyad İbni Abdullah ile evliydi. Bu kişiler de o günün toplumunda ileri gelen şahsiyetlerdi.)

Hız. Meymûne'nin asıl ismi "**Berre**" idi. Peygamber Efendimiz evlenirken onu "**Meymûne**" olarak değiştirdi.

Peygamber Efendimiz, kötü manalara gelen bazı isimleri değiştirdiği gibi, sahibini gurur ve kibre sokabilme ihtimali olan bazı güzel isimleri de değiştirmiştir. "İyi insan, kusursuz kimse, günah-tan beri" anlamına gelen "**Berre**" de bu isimlerden biri idi.

Peygamber Efendimiz aynı şekilde, **Zeyneb binti Cahş** (*Radiyallahü anha*)'nın da "**Berre**" olan ismini, evlendikten sonra değiştirip "**Zeyneb**" yapmıştı.

Hız. Meymûne'nin Evlenme İsteği

Meymune (*Radiyallahü anha*), cahiliye döneminde önce Mes'ûd b. Amr'us-Sekaff ile evliydi. Daha sonra ondan ayrılıp Ebû Rehm ile evlenmiş ve onun ölümüyle de dul kalmıştı. Hız. Meymune'nin en büyük istek ve arzusu Peygamber Efendimizin eşleri arasında bulunmak ve "Ümmehâtü'l-Müminîn"den olabilmek şerefine kavuşmaktı. Mekke'nin bu saygın hanımefendisinin gönlü böyle bir ateşle yanıyordu. Tabi bu derdini kime açacaktı?.. Ve bu arzusunu Hız. Abbas'ın eşi Ümmü'l-Fadl'a açtı. O da kız kardeşinin bu durumunu kocası Abbas (*Radiyallahü anha*)'a uygun bir lisan ile anlatıp bu konuda aracı olmasını istedi.

Abbas (*Radiyallahü anha*)'da bu izdivacı uygun görüp yeğeni Muhammed Mustafa (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)'e gelerek, hanımının kız kardeşi olan Hız. Meymune'yi güzel vasıflarla övdü ve onunla evlenmesini teklif etti.

Abbas (*Radiyallahü anha*)'ın bu izdivacı için aracı olması ve nikâhın gerçekleşmesi olayı, "Umretü'l-Kaza" sonrasında vukû buldu. Bu meseleyi daha iyi anlayabilmek açısından "Umretü'l-Kaza" konusunu kısaca hatırlayalım:

Umretü'l-Kaza

Peygamber Efendimiz ve ashabı, Medine'ye hicret edeli altı yıl kadar geçmişti. Bu süre zarfında bir kez olsun Mekke'ye gidememişlerdi. İşte o sıralar Peygamber Efendimiz bir gece müjdeli bir rüya gördü. Peygamber Efendimiz bu rüyasında, ashabıyla birlikte, onlardan kimileri saçlarını kısaltmış, kimisi kesmiş olarak emniyet içerisinde Harem'e girmişler ve Ka'be'yi ziyaret ediyorlardı. Ka'be'nin anahtarları da Peygamber Efendimiz'in eline verilmişti. Bu bir vahiydi, Allah-u Teala emniyet içerisinde Ka'be'yi tavaf edeceklerini bu rüya ile Peygamber Efendimiz ve ashabına müjdeliyordu.

Hicretin altıncı yılında Peygamber Efendimiz ve ashabı, bu müjde üzerine bir an önce yola çıkmak için Umre hazırlıklarına başladılar ve Zilkade Ayı'nın başında yola çıktılar.

Bunu haber alan müşrikler, Onları kesinlikle Mekke'ye sokmama kararı aldılar. Efendimiz ve ashab-ı kiram, harem hudutlarının sınırına kadar gelip **Hudeybiye**'de karargâhı kurdular. Arada birçok elçiler gidip geldi. Peygamber Efendimiz, maksatlarının kesinlikle savaş yapmak değil, sadece Ka'be'yi ziyaret etmek olduğunu elçiler yollayıp haber verdi. Ama müşrikler kesinlikle yumuşamadılar. Ka'be ile aralarına adeta bir duvar gibi dikilip, Efendimizi ve Ashabını Mekke'ye sokmamaya and içtiler.

Neticede o sene, Mekkelilerin bu katı tutumu sebebiyle Umre yapmak mümkün olmadı. Ve Müşriklerle **Hudeybiye Antlaşması** yapıldı. İşte bu anlaşma maddelerinden biri de şuydu:

“Bu sene Kâ’be ziyaret edilmeyecekti. Müslümanlar kurbanlarını buldukları yerde (Hudeybiye’de) kesip geri dönecekler, ancak bir sene sonra Kâ’be’ye ziyarete gelebileceklerdi. Geldiklerinde de, Mekke’de sadece üç gün kalmalarına müsaade edilecekti.”

Müslümanlar, müşriklerle yapılan bu anlaşmaya uyararak o sene umre yapmadan geri döndüler.

Yapılan anlaşma gereğince bir sene sonra, Hayber’in Fethi’nin ardından Peygamber Efendimiz ve ashabı, geçen sene yapamadıkları Umre’yi kaza etmek üzere yola çıktılar.

Kureyşliler yapılan anlaşma gereği Müslümanların Ka’be’yi ziyareti süresince Mekke’yi boşalttılar. Halk şehrin yamaçlarında çadır kurup Resûlullah’ın ve ashabının Mekke-i Mükerrerme’ye girişlerini, yaptıkları Umre’yi, oradaki ibadetleri meraklı gözlerle seyrettiler.

Hız. Abbas’ın Evlilik Konusunda Aracı Olması

Abbas (*Radiyallahü anh*)’ın, baldızı Hz. Meymûne’nin evliliği konusunda aracı olması da tam bu döneme rastladı. Peygamber Efendimiz bu sefer esnasında amcası Hz. Abbâs ile buluştu, görüşüp konuştular. Hz. Abbas, Hz. Meymune adına üstlendiği aracılık görevini yerine getirerek, onun şu anda dul olduğunu beyanla, ondan övgüyle söz etti. Ve onun hâlet-i rûhiyesin’den bahisle, Resûlullah’a karşı duyduğu sevgi ve muhabbeti anlattı. Yüksek ahlâk ve faziletlerinden söz ederek onu methetti. Ve baldızının evlilik teklifini, yeğeni Rasûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)’e iletip onunla evlenmesinden bir amca olarak çok memnun kalacağını ve nikâhlarını kıyabileceğini ifade etti.

Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*), hem amcasının hatırına hem de Hz. Meymûne’nin şeref ve asâletine hürmeten, bu teklifi olumlu karşıladı. Ayrıca, küfürde inat eden Kureyşlileri İslâm’a ısındırabilmek için de, bu izdivacı bir fırsat olarak düşündü. Ve bu maksadın gerçekleşmesine vesile olacağı ümidiyle amcasının bu teklifini kabul etti.

DEVAM EDECEK

محمد رسول الله

صلى الله
عليه وسلم

Hadis-i Şerîfler

Huzeyfe (Radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“Nefsimi kudret elinde tutan Zât’a kase m olsun ki, ya ma’rûfu emreder ve münkerden nehyedersiniz, yada Allah-u Teala’nın katından umûmî bir belâ göndermesi yakındır. O zaman yalvar yakar olursunuz da duanız kabul edilmez.” (Tirmizî, Fiten: 9, (2170)

Sevban (Radiyallahu anh)’dan rivayet edildiği üzere, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Ümmetimden bir tâife hak üzere galip olarak devam edecektir! Onlar hak üzerinde hep böyle sebat edip durdukları müddetçe, Allah’ın emri onlara gelinceye kadar muhâlif olanlar onlara zarar veremeyecektir.” (Ebu Dâvud, Fiten 1, 4252; Tirmizî, Fiten 51, 2230; İbn Mâce, Mukaddime 1, 10, Fiten 9, 3952; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/278, 279.)

Üsâme bin Zeyd (Radiyallahu anhümâ) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“Kim kendisine yapılan bir iyiliğe karşı, bunu yapan kişiye; ‘Cezâkellâhü hayran (Allah sana hayırlı mükâfat versin!)’ derse, teşekkürü kâmil bir şekilde yapmış olur.” (Tirmizî, Birr 86, (2036).

Ebu Said (Radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir defasında:

“Sûr’un sahibi (İsrafil aleyhisselam), “sûr” denen borusunu ağzına dayamış, yüzünü çevirmiş, kulağını dikmiş, üfleme emrini beklerken Ben nasıl tereffühle (dünya nimetlerinden) istifade edebilirim?” buyurmuşlardı.

Bu, sanki ashab-ı kiram’a çok ağır gelmişti: -Peki biz ne yapalım ey Allah’ın Resûlü? Diye sorduklarında:

-Hasbünallah ve ni’mel-vekil (Allah bize yeter, o ne güzel vekildir!),

Biz Allah’a tevekkül ettik, deyiniz! diye emir buyurdular.” (Tirmizî, Kıyamet 9, (2433)

Ebu Berze (Radiyallahu anh) şöyle anlatıyor:

“Ey Allah’ın Resûlü bana faydalı olacak bir şey öğret” dedim. Bana şu tavsiyede bulundu:

“Müslümanların yolundan rahatsızlık veren şeyleri kaldır!” (Müslim, Birr 131, (2618)

Hz. Ali (Radiyallahu anh)’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Üç grup insandan sorumluluk kaldırılmıştır: Uyanıncaya kadar uyuyandan, buluşa erinceye kadar çocuktan ve aklı başına gelinceye kadar deliren kimse den.” (Ebû Dâvud, Hudûd: 17; Tirmizî, Hudûd: 1)

Ebu Hüreyre (Radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“Mü’min bir kul abdest aldı mı yüzünü yıkayınca, gözüyle bakarak işlediği bütün günahlar su ile -veya suyun son damlasıyla- yüzünden dökülür. Ellerini yıkayınca elleriyle işlediği hatalar su ile birlikte -veya suyun son damlasıyla- ellerinden dökülür. Ayaklarını yıkayınca da ayaklarıyla giderek işlediği bütün günahları su ile -veya suyun son damlasıyla- dökülür gider. (Öyle ki abdest tamamlanınca günahlarından arınmış olarak tertemiz çıkar.» (Müslim, Tahâret 32, (244); Muvatta, Tahâret 31, (1, 32); Tirmizî, Tahâret 2).

ŞİRKET-İ MÜLK SİSTEMİ

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FİKİH KURULU

Şirket-i mülk sistemi; katılan iştirakçilerin birbirlerine karz (borç) verdiği ya da şartlı hibede bulunduğu bir sistem değildir. Aksine bu sistem; içerisinde olan katılımcıların, bir malda ortak bir paydaya sahip olduğu ve yapılan ödemelerin ortak bir mal alınması için kurulan bir sistemdir.

Diğer modellerden farkı;

- Karz olmadığı için “menfaat celb eden borç faizdir” ilkesini ihlal etmemektedir.
- Şartlı hibe olmadığı için sonu itibariyle vade faizine düşme ihtimali yoktur.
- Müşâreke-i mütenâkisa modeli olmadığı için ortaklık süresinde oluşabilecek masraflar, sadece kur‘ası çıkan kişiye ilzam edilmeyecek veya zımında bulunan mudârebe (emek-sermâye ortaklığı) anlayışındaki sorunlara (ve daha nice sıkıntılara) da böylelikle düşülmemiş olacaktır.
- Bu sistemde tıpkı ortak bir mal alma anlayışı ile hareket edilmekte ve toplanan paralar ile katılımcıların da hisse sahibi olduğu kolektif (ortaklaşa) bir mal alma mefkûresi söz konusu olmaktadır.

Nasıl ki 3-5 kişi bir araya gelip ödedikleri para ile ortak bir arsa alacak olsalar, bu işte bir sıkıntı olmadığı ve bir mülk ortaklığı söz konusu olduğu için burada da aynı mantıkla hareket edildiğinden dolayı bir sıkıntı söz konusu olmamaktadır. Sadece bu ortaklık yapılır yapılmaz ortaklar arasında mal taksimi yapılıp bir kişi tüm hisseleri satın alacaktır.

Bu sistemin caiz olabilmesi için uyulması gereken maddeler şu şekildedir:

1. Önce model olarak bu sisteme girildiği net olmalıdır.
2. Bu sisteme para almak için değil de, sadece mal alımı için girilmelidir.
3. Sisteme girdiğinizde ilgili organizatör firmaya, sizin adınıza mal alım-satımı için vekâlet verilmelidir.
4. Bu sistemde ödenen paraların kasası ayrı olmalı, caiz olmayan modeller ile bir olmamalıdır.
5. Kişi kur‘a kendisine çıkınca, ilgili organizatör firmaya mal alımı için vekâlet vermelidir.
6. Burada bazen mal alımı yapılmama durumu düşünülebilir. Bu kesinlikle caiz olmayacaktır. **Bu nedenle şirket-i mülkte mal alımı olmazsa olmazdır.**
7. Vekâleti alan kişi alacağı ev veya arabayı vekâlet verilen şahıslar adına almalıdır.
8. Malın, vekâleten alımı yapıldıktan sonra tekrar ilgili organizatör firmaya gelerek diğer iştirakçilerin hissesi (önceden onlardan vekâlet almış ve onlar adına söz sahibi olan) organizatör firmadan satın alınmalıdır.
9. Bu andan sonra ise alınan ürün artık tüm grubun değil bilakis sadece kur‘ası çıkan bu kişinin olacaktır.
10. Bu sistemlerde kasko ve benzeri sigortalar caiz değildir. Sadece dask gibi olmazsa olmaz olan sigortalar yaptırılabilir.

DR. İHSAN ŞENOCAK

Şİ'A GERÇEĞİ YA DA İRAN Şİ'A CUMHÛRİYETİ İLE İSLÂM BİRLİĞİ MÜMKÜN MÜ?! -2-

Not: Bu yazının ilk kısmı Nisan ayında yayımlanmıştı.

Şî'a, İslâm'ın Kurucu Nesli Sahâbeye Neden Saldırır?

Kur'ân-ı Kerim'in cem edilmesi ile alakalı Şî'a âlimlerinden Kummî, Kur'ân'ı, Hazreti Ali'nin (*Radıyallâhu Anh*) cem ettiğini iddia eder. Ona göre, Hazreti Ali, Hazreti Ebu Bekir'e gelir, o an Hazreti Ömer de oradadır, açar Kur'ân-ı Kerim'i okur. "Neden tarihi gerçeklere aykırı böyle bir iddiada bulunuyorlar?" diye aklınıza geliyordur. İfade edeyim...

Buradan şuraya gidecek Kummî... Güya Hazreti Ali'nin cem ettiği Kur'ân'ın baş tarafında Ensâra ve Muhâcire dair ağır tenkitler içeren âyetler vardı. Hazreti Ömer (*Radıyallâhu Anh*): "Olmaz" deyip itiraz etmiş ve Hazreti Ali'ye "Bu Kur'ân'ı ortadan kal-

dır, bir daha da kimseye gösterme" demiş.

Sonra Zeyd bin Sâbit'i davet etmişler. Zeyd bin Sâbit Kur'ân-ı Hakim'i cem etti. Ardından Hazreti Ebu Bekir ve Hazreti Ömer kendi aralarında: "Peki biz bu Kur'ân'ı cem ettik, yarın Ali'nin Kur'ân'ı ortaya çıkarsa ne yaparız?!" diye konuşur. Neticede Hazreti Ali'yi öldürmeye karar verirler. Hazreti Ebu Bekir'le Hazreti Ömer anlaşır. Peki bunu kime ihale edecekler, kim öldürecek Hazreti Ali'yi? Hâlid bin Velid'e "Sen öldür" derler.

Hazreti Ebû Bekir'in eşi olan Esmâ binti Umeyys bu konuşmayı duyar ve Hazreti Ali'ye haber verir, hâdisede bu şekilde engellenir. Bununla alakalı çok farklı rivayetler de var.

İşte böyle senedi olmayan, bütünüyle yalan rivayetlerle doludur Şî'a kitapları. Bunları uyduruyorlar ki, Hazreti Ebu Bekir'e, Ömer'e (*Radiyallâhu Anhümâ*) düşman bir nesil yetişsin.

İslam'ı bölmeye memur Yahudi İbn Sebe'yi hatırlayın. Ne yapmıştı? İlk o Farisileri fark etmişti. Farisiler ile İbn Sebe yöntemi aynıyet arz ediyor. İçeriye sızıp, tamir davası adı altında tahrip etmek.

Kummî'nin sahabe iftiralarını Zerdüş't bir Farisi söylese anında çöpe atılır. Fakat Kummî bunları Müslüman kimliğiyle söyleyince tahkik imkanı olmayan pek çok insan sahabe düşmanı oluyor.

Bizans ve Şî'a Kaynaklarında Sahabe

İranlıların bir kısmı iman etti. Bir kısmı da Hazreti Ali mağduriyetinin arkasına sığınarak sahabeye düşmanlığa devam etti. Hazreti Ali üzerinden Hazreti Ömer'le hesaplaştı. Uhuvveti hasımlığa çevirdi. Ümmet içine düşmanlık getirdi. Kerbelâ'yı her yıl abartılı bir şekilde anarak tabanına öfke aşıladı.

Bizans kaynaklarında sahabeyi arasanız ya da Kayser'in yakınlarına sorsanız “gece, namaz kılan, gündüz cihad eden, az yiyan, az uyuyan âhîret adamları” olarak anlatıldıklarını görürsünüz. Fakat Şî'a kaynakları “Sahabenin Allah Rasulü'ne ihanet ettiklerini söyler.”

Onlar sahabeyi kiramla alakalı o kadar ağır ifadeler kullanırlar ki tarihin hiçbir döneminde, hiçbir eserde, hiçbir şekilde bunların benzerlerini göremezsiniz. Bizans kaynakları onlardan “kahraman düşman” olarak, Şî'a kitapları ise “hain düşman” olarak bahseder. Toplanırlar, Hazreti Ebu Bekir'e, Ömer'e lanet eder. Rahmet dininin

en büyüklerine, en fedakarlarına, en zahidlerine lanet eden bir nesil yetiştirirler.

Hazreti Ebu Bekir'e Put Diyen Zihniyet

Şî'a'nın “Miftâhu'l-Cinân” adında bizdeki “Delâilu'l-Hayrât”a benzeyen bir kitapları var. Orada şöyle bir ibare mevcut:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَالْعَنِ صَنَمِي قُرَيْشٍ وَابْنَتَيْهِمَا.»

“Ey Allâhım! Muhammed ve âline salat et, Kureyş'in iki putuna (Ebu Bekir ve Ömer'e) ve onların kızlarına (Âişe ve Hafsa'ya) da lânet et.”¹⁴

Kime lânet ediyorlar? Allah Rasulü'ne en yakın iki isme, bu ümmetin Peygamber'den sonraki iki en büyüğüne... Sonra kime lânet ediyorlar? Bu iki büyük sahâbînin kızlarına.

Kur'an'ın ifadesiyle Ümmet'in annelerine: النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ¹⁵ Sabah kalkıyor ,ne diyorlar? اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَالْعَنِ صَنَمِي قُرَيْشٍ وَابْنَتَيْهِمَا “Kureyşin iki putuna ve onların kızlarına lanet et Allahım.”

İslam'a en hasım olanların eserlerinde bu kadar sefil ifadeler göremezsiniz. O halde bunlara Ehl-i Beyt bağlıları diyerek tezkiye edenler, kimin adamıdırılar? Hazreti Hafsa annemize, Âişe annemize lânet edenler İslam'la, imanla ne kadar alakalı olabilir?! Hazreti Ömer'i şehit eden Ebu Lü'lü'e gibi kafir bir katilin imanına dair Ebû'l-Hüseyin el-Hüeynî adında bir Şii “Faslu'l-Hıtab” başlıklı bir eser kaleme aldığından bahsetmiştim. el-Hüeynî, Hazreti Ömer'e olan adavetinden dolayı bir mecusiye büyük bir veli olarak anlatır.

Hazreti Ömer'in şehadet gününe de يَوْمُ الْبَرَكَاتِ bereket günü der. Hazreti Ebu Bekir'le ,Hazreti Ömer'e lanet edenler diğer sahabelerle alakalı ne diyorlar ?Benzer ifadeleri onlar için de kullanıyorlar .Kimi üç ,kimi on sahabe kabul ediyor .Bunlara göre sahabenin kâhîr ekseriyeti (Radiyallâhu Anhüm) Allâh Rasulü'ne ihanet edip hâşâ kâfir oldu.

Bir Tahrif Örneği

Kendisini, hayatını, ümmetin birliğine adayan bir davetçi olarak tanıtan Muhammed bin Muhammed Mehdi adında bir Şî'î, Hazreti Ebu Bekir ve Ömer'in hâşâ imansız oldu ğunu iddia ediyor.

Diyor ki Mehdi "Eğer bana لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ 16 ayetini okuyup Allah Tela'nın müminlerden razı olduğunu söylerseniz, ben de size derim ki, Allah Teala mü'minlerden razı olduğunu haber veriyor. "Peki Hudeybiye de Allah Rasulü'ne biat eden 1400 kişi içerisinde Ebu Bekir de vardı, Ömer de. Onlar da biat ettiler. Ama siz Ömer'e lanet ediyorsunuz. Ebu Bekir'e sövüyorsunuz. Allah Teala onlardan razı olduğunu söylüyor."

Bu defa Mehdî ayeti şöyle çarpıtıyor ve diyor ki: لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ buyurarak" Müminlerden razı olduğunu "haber veriyor". Peki Ömer mü'min miydi ki !Ebu Bekir Müslüman mıydı ki ,Allah onlardan da razı olsun. Eğer Allah Teala şöyle buyursaydı, لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ Sana Biat edenlerden Allah razı oldu ,o zaman Ebu Bekir de ,Ömer de bunun içine girerdi¹⁷."

Allah Teala

Kâfirden Razı Olur mu?

Eğer Allah'ın razı oldukları arasında Hazreti Ebu Bekir ve Ömer yoksa kim olabilir?!

Hâşâ Allah Rasulü'nün hiç mi feraseti yok ki yirmi üç yıl yanında olan Hazreti Ebu Bekir'i tanıyamasın. Bunlar bu ifadelerle Allah Rasulü ile de alay ediyorlar. Anlıyorsunuz değil mi? Kimlere sövüyorlar. Müslüman gençlere kimlerin posterlerini astırıyorlar. Humeynî hala büyük adam mı?!

Kur'an-ı Kerim'de Allah Teala وَالسَّابِقُونَ الْأُولُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ 18 وَرَضُوا عَنْهُ Allah onlardan razı oldu buyuruyor .Allah Teala'nın razı olduğu bir kul kafir olur mu?! Allah Teala kâfirden razı olur mu?!

Hazreti Ebu Bekir Efendimizle alakalı Kur'an-ı Hakim ثَانِيًا اِثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ 19 ,Hazreti Ebu Bekir'in Efendimiz'e olan yardımından ,Efendimiz'in yanında ikinci kişi oluşundan ,ölüm muhtemel olduğu yerde Allah Rasulü ile mağarada birlikte duruşundan ,konumundan bahsediyor .Ümmet ehramının zirvesi olan Allah Rasulü'nün sağ yanında duran Hazreti Ebu Bekir'e lanet okuyanlar İbn Sebe mezhebi değilse nedir?

Şî'a: Hakikati Hurafeye, Hurafeyi Hakikate Çevirmektir

Şî'a, "hurafe"yi "hakikat, "hakikat"i "hurafe" görür. Bunların الكافي (el-Kafi) adında 8 ciltlik bir kitabı var. Onlara göre bizdeki Buhari makamındadır. Müellifi Muhammed b. Yakub el-Küleynî (v.329)... Oradan size birkaç bab'ın başlığını arz edeyim:

İِنَّ الْأَئِمَّةَ يَعْلَمُونَ مَتَى 20 KÜLEYNİYE GÖRE İMAMLARI NE ZAMAN ÖLECEKLERİNİ BİLİR. وَانَّهُمْ لَا يَمُوتُونَ إِلَّا بِاخْتِيَارِهِمْ .Onlar ancak kendi ihtiyaçlarıyla ölürler .Allah Teala sorar onlara" Ölmek istiyor musunuz "Onlar" :Evet istiyoruz yâ Rabbi!"

deyince ölürler. “Yok istemiyoruz” derlerse o zaman diledikleri kadar yaşarlar dünyada. **إِنَّ الْأَئِمَّةَ يَعْلَمُونَ عِلْمَ مَا كَانَ وَمَا** ²¹ **يَكُونُ** Bizim imamlarımız olanı da ,olacak olanı da bilirler **لَا يَخْفَى عَلَيْهِمْ شَيْءٌ** .Şî’a’daki dilediği kadar yaşayan, dilediği zaman ölen, gaybı bilen imam anlayışı yarı ilah anlayışıdır. İslam’a göre gaybı sadece Allah Teala bilir. Peygamberlerse ancak O bildirirse bilebilirler. Onun dışında kimse gaybı bilemez. Fakat bunlara göre imamları her şeyi bilir.

Yine Küleynî **إِنَّهُ لَمْ يَجْمَعْ الْقُرْآنَ كُلَّهُ إِلَّا** ²² **الْأئِمَّةُ** Kur’anın tamamını imamlarının cem ettiğini iddia eder .Bu iddia ile elimizdeki Kur’an’ın eksik olduğunu dolayısıyla da tahrif edildiğini ima eder.

Şî’a’nın Topyekün Savaşı

Kendilerini Kur’an Müslümanı olarak tanımlayan, hakikatte ise bu tanımlamayla Sünnet-i Seniyye’ye hasım olduklarını gizleyen mealci akımın “Ehl-i Beyt” diyerek taltif ettiği anlayış Kur’an’a saldıır fakat onlar yine de Şî’a’yı tezkiye devam eder. Şî’a’ya göre Kur’an, Allah’ın Kitabı’nın üçte biri kadardır. Başka bir uydurma rivayete göre ise, asıl olan “Fâtıma Mushafı’dır”. Fatıma Mushafı’nın mevcut Mushaf’ın üç katı olduğunu ve onun hiçbir harfinin Kur’an’a benzemediğini iddia ederler. Peki böyle bir kitaba amel edilir mi? Elbette hayır. Yani Şî’a esasta İslam’ı var eden her şeyle savaşıyor. Topyekün bir savaş bu. Eğer bu hakikatler tersyüz edilirse “hainler” imam, “imamlar” da hain olur.

Siyonizm’in Alem-i İslam

Mümessili: İran

Humeynî’nin bütün bu hurafeleri İslam coğrafyasına “takiyye” ile pazarlamaya

memur olduğu anlaşılamazsa, onun eserlerini okuyup yalanlarına kananlar Hazreti Ebu Bekir’i dünyalığı için Allah Rasulü’nü satan adam, Hazreti Ömer’i de Kur’an’ı tahrif eden adam olarak tanır. Humeyni’yi tazim edenler, onun bozuk akidesini de tasvib etmiş oluyorlar. Bir müslüman Hazreti Ebû Bekir’e sövmeyi onaylayabilir mi?! Maalesef ki Siyonizm’in alem-i İslam mümessili olan bir devlet, Amerika’yla dost olduğu halde Amerika’ya kafa tutan olarak gösteriliyor. İran ve Batı dostluğunun nasıl bir zeminde kurgulandığına dair şunları söyleyebiliriz:

İran Muhâlifleri Niçin Amerikancı Olur?

Humeynî, Fransız havayollarına ait bir uçakla geliyor ve Batı’ya meydan okuyor. ABD, Afganistan’ı vuruyor, Libya’yı vuruyor, Irak’ı vuruyor fakat “en büyük düşmanım” dediği İran’a dair tek cümle sarf etmiyor. İran’a 35 yıldır tek bir kurşun atmadı ABD. O halde neden düşman görünüyor. Çünkü buradaki bir Müslüman’ı aldatması için şöyle bir manzaraya ihtiyacı var: Amerika’ya kim kafa tutuyor? Kudüs’ü kim müdafaa ediyor? Siyonizm’e kim meydan okuyor? İran... O halde İran’a düşman olan Amerika’nın dostudur. Bu filmi 35 yıldır oynadılar. İran’ın sapıklığından bahseden Müslümanlara Amerikancı iftirasında bulundular. Bir nesli inandırabilmek için 35 yıl böyle oyun kurdular. Eskiden önemli üç devlete 3 büyük şeytan derlerdi: İsrail, Rusya ve Amerika... Peki şimdi 3 değil, 4 büyük şeytan var. İran, İsrail, Rusya ve Amerika...

En Rahat Kim?!

“Orta doğunun”²³ en rahat ülkesi hangisi? Tabii ki İran... Suriye ortada, Irak ma-lum, Yemen’de İran destekli Husiler var... Mısır’da Müslümanlar zindanda... Türkiye’de eşkıya hâlâ bir oranda gücünü koruyor. Siyasi açıdan en rahat ülke? İran....

Amerika’nın 35 yıllık sözde düşmanı kim? O da İran... Oyunu nasıl oynuyorlar, anlıyorsunuz değil mi? Bunların hayatı da, dini de takiiye; مَنْ لَا تَقِيَّةَ لَهُ لَا دِينَ لَهُ Kimin takiiyesi yoksa ,dini de yoktur. Şî’a da asıl olan hayatı gizlilik ve hile üzere inşa etmektir. Yanınızda düşündükleri gibi konuşmaz, inandıkları gibi yaşamazlar. Bu şekilde insanları kendi yalanlarına, hurafelerine çekmeye çalışırlar.

Şî’a, İmamlarını Allah Rasulün’den Üstün Görür

Kur’ân-ı Kerim bütünüyle gayba aittir. Allah Rasulü’ne Cibril’in geldiğini biz görmedik fakat inandık. O gayba dair ne buyurduysa inanırız. Zaten İslam gayba inanmaktır. Ne var ki Şî’a burada da ümmetten ayrılır ve hiçbir imamının kendine isnat edemeyeceği bir hususu, onlar imamlarına isnat eder. Allah Rasulü’nün gaybtan haber vermesine şüpheyle bakar, imamlarının bu noktadaki ifadelerini kesin doğru kabul ederler.

Dâru’t-Takrîb’in yayın organı olan “Risâlet’ul-İslam”da çıkan “Min İctihâdâtı’ş-Şî’ati’l-İmâmiyye” başlıklı makalede, Allah Rasulü’nün abdesti bozan şeyler, hayız, nifas gibi şer’î ahkam bağlamında söyledikleri tasdik edilir, onlarla amel edilir, bu gereklidir fakat yer ve göklerin yaratılması ya da Hurîler, Cennet sarayları gibi gaybî hususlardaki ifadelerin kesinlikle Ondan geldiği bilinse de bunlara inanma mecburiyeti yoktur denir.²⁴

İmamlarının gaybı bildiklerine dair bir yalan uydurdular. Sonra da bu yalana istinaden tamamı yalancı ravilerden oluşan bir rivayet zinciriyle bir gaybi mesele nakleder, ona inanırlar fakat ayet ya da mütevatir bir hadisle sabit gaybi bir hakikatte imanı gerekli görmezler. İslam’ı hayız ve nifastan ibaret gören, onun esaslarıyla savaştan bir zihniyetle karşı karşıyayız. Bu zihniyet bu ifadeyle açıkça imamların hâşâ Allah Rasulü’nden üstün olduğunu ilan ediyor.

Hazreti Ali’ye

Bühtan Yolu Olarak İmâmet

Şî’îler, gasb edildiğinden dolayı imâmetin bugün istedikleri gibi olmadığını, rec’at hâdisesiyle kendilerine avdet edeceğine inanıyorlar. Hazreti Ebu Bekir’e halife diyorlar fakat “imam” demiyorlar. İmam kimdir onlara göre? Hazreti Ali’dir (*Radıyallâhu Anh*). Aslında bu akideleriyle Hazreti Ali’yi hâşâ münafık yerine koyuyorlar. Kim yapıyor bunu? Şî’a...

İfade edeyim: Hazreti Ali (*Radıyallâhu Anh*), Hazreti Ebu Bekir’e de, Hazreti Ömer’e de biat etti. Eğer kendinin ilk halife olacağına dair bir ayet ya da ayetler olsa o da bunu bildiği halde gidip Hazreti Ebu Bekir’e biat etse bu durumda Hazreti Ali’nin imanı kalır mıydı?! Şî’a, Hazreti Ali’ye bühtan yoludur.

Yine diyorlar ki “Kur’an tahrif edilmiştir. Fâtıma Mushafı vardır.” Peki Hazreti Ali devlet başkanlığı yaptı, halife oldu. En azından hilafet yıllarında o mushafı ortaya çıkarıp onunla amel etmesi gerekmez miydi?! Kur’ân-ı Kerim: وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ ” 25 İmkanı olduğu halde Allah’ın hükmü ile hükmetmeyenler kafirlerin ta kendileridir” buyurmaktadır.

Mâdem böyle bir mushaf vardı, neden Hazreti Ali o mushafı ortaya çıkarıp da onunla devleti yönetmedi, insanları onunla amel etmeye çağırmadı?! Neden, bütün mushafları ortadan kaldırıp gerçek Mushaf budur demedi?

Eğer böyle bir Kur'an var da, Hazreti Ali bunu ortaya çıkarmadıysa o zaman hâşâ onda îmânî bir sorun vardır. Eğer kendisinin birinci halife olacağına dair ayet var, o da ikrah hali olmadan gidip Hazreti Ebu Bekir'e (*Radıyallâhu Anh*) biat ettiyse (Şî'a'da bu biatı kabul ediyor) o zaman bu ayetleri inkar etmiştir. Ayeti inkar edenin hükmü de malumdur. Bugün önümüzde yalan ve hurafeyle intişar eden bir hareket var. Bütün bunlardan daha tehlikelisi, bu hareketin Humeynî ile İttihadı İslam sureti ile Müslüman gençliğe poz vermesidir.

Humeynî ve Hazreti Ebu Bekir

Yarın Allah Teala'nın huzuruna çıkıldığında Hazreti Ebu Bekir, Humeynî'ye 'Büyük Mücahid' diyenlerden müşteki olmayacak mı? "İslam'ın müdafaasında ben mi önemliydim yoksa o mu? Bana söven adamın suratını duvarlara asarken utanmadınız mı? Haya etmediniz mi? Ben çökersem, sahabe çökerse Kur'an-ı Kerim de sarsılır. Çünkü Kur'an-ı Kerim'i biz cem ettik, size, biz rivayet etik." demez mi?! Eğer Şî'a'nın iddia ettiği gibi sahabe hâşâ irtidat etmiş olsaydı, mürtedlerin cem ettiği bir Kur'an-ı Kerim'le amel edilir mi?

Fârisî Devleti mi, "İslam Cumhuriyeti" mi?!

Bu iddiaların sahibi bir Şî'a'nın İttihad-ı İslam diye bir davası olabilir mi?! Şimdiye kadar böyle bir davanın olmadığını,

olamayacağını anlatamazdınız. Fakat Suriye'deki katliamdan, Irak'taki vahşetten, Yemen'de yapılanlardan sonra kolay bir şekilde -anlamak isteyene- İran'ın bir Fârisi Devleti olduğunu ve asla bir "İslam Devleti" olamayacağını anlatabilirsiniz.

Küresel Güçlerin İslam Dünyasındaki Jandarması: İran

İran ne ABD de, ne de İsrail'in hasmıdır. Kimilerinin anlamakta zorlanacağı bu hadiseyi şöyle tasavvur ediniz. Siz buradan Suriye'ye birkaç tır malzemeyi gönderebilirsiniz, birileri, birileri adına devletin turlarına engel olur. Fakat İran, tanklarını Yemen'e, Irak'a gönderir. Suriye'de ordusu ile savaşır. Lübnan'da Hizbullah'la vardır. Buna ne dünya, ne de BM müdahale eder! Aynı hamleleri Türkiye de yapabilir mi? Batıya rağmen 3-4 ülkede askeriyeye savaşabilir mi? Peki bu durumda kim Amerika'nın müttefiki, söyler misiniz?! Kim Amerika'nın yanında duruyor?

Ne var ki İran'ın yanlısını söylemek, İran'ın cinayetlerine karşı çıkmak Türkiye'deki İran lobisine göre, İslam'a karşı çıkmak gibidir. Bir ibare, yine o ibareden hareketle anlaşılır. Dolayısıyla burada hangi cümleyi kuruyorsak, evvela onu idrak etmek lazım. Ortada bir vakıa var. Küresel güçlerin İslam dünyasındaki jandarması olan İran vakası... Onlar adına bu topraklarda Müslüman katleden bir İran var. İran, tarihte de böyle miydi? Bu ayrışma Ehl-i Sünnet'in bir hatası mı yoksa, İran'dan mı kaynaklanıyor? Bu soruya cevap arayalım.

Şî'a Tarihi, İhanet Tarihidir

Şî'a, kuvveti üstün tutar ve Hakk'a ihanet eder. Bu yüzden Şî'a tarihi, Ümmet'e ihanet tarihidir. Bu noktada iki isim öne çıkar. Birincisi İbn-u Ebil Hadîd...

Aslında Mutezilidir. Fakat bir Şii'den daha fazla Şii'dir. Nehcü'l-Belağa üzerine hacimli bir şerhi var. Bu şerhi para karşılığı yazdığı da söylenir. Dünya malını verince her tarafa meyledenler güruhundan biridir İbn-u Ebil Hadîd. Bu meşhur Mutezilî yazar, Ab-

basi Halifesi Musta'sım'ın Şî'î veziri İbn-u'l-Alkamî diye meşhur olan Muhammed b. Ahmed el-Alkamî'nin yaveri. İbn-u'l-Alkamî'nin Şî'a adına, Ümmet'e ihaneti maruf olsaydı, İran'a karşı temkin elden bırakılmazdı. Yalanlar "hakikat" kabul edilmezdi.

Ümmet'i Moğol Ateşine Atan Bir Şî'î Siyasetçi: İbn-u'l-Alkamî

Moğollar, önlerine çıkan İslam şehirlerini yaka yaka, katliam yapa yapa Hilafet'in merkezi Bağdat'a doğru ilerlerken, İbn-u'l-Alkamî sahne alır. Önce orduyu zayıflatır. Halife'ye, "Bu ordu bu şekliyle Abbasi devletine yüküdür", o yükü hafifletelim der. Halife, her sözüne o olduğu gibi bu teklifine de itibar eder. Ordunun gelir kaynaklarını da kısar. Askerin sayısını azaltır. Asker o kadar zor durumda kalır ki, hela kuyularını boşaltmak için dışarıda amelelik yapar. Abbasi devleti ordusuna mensup askerler ekmek parası için en bayağı işle uğraşır. Açlık ve sefalet hem orduda, hem halkta yayılır.

Hülagu, Moğol ordusu ile birlikte Abbasi devletinin merkezine yaklaşıncaya, İbn-u'l-Alkamî tekrar devreye girer ve Halife'den Hülagu ile görüşmek için izin ister, gider, görüşür. Hülagu da ona kendisi ile birlikte hareket etmesi karşılığında siyasi istikbal vaat eder. İbn-u'l-Alkamî geri döner ve Halife'ye der ki, "Efendim bu Hülagu'nun bir kızı var onu sizin oğlunuza vermek ister. Bu şekilde hem sizinle hısımlık olmak ister, hem de sizi Bağdat'ta bırakır. Gidelim, görüşelim Hülaguyla." Halife kabul eder görüşmeyi. Fakat bu görüşmenin silahsız olması gerektiğini söyler İbn-u'l-Alkamî. Âlimler, komutanlar hepsi Hülagu'nun karargahına gider. Bütün âlimler, fakihler, devlet adamları İbn-u'l-Alkamî'nin sözüne kanıp silahsız bir halde barış görüşmesine gider fakat bir daha geri gelemez, hepsi katledilir. Abbasi devleti böyle tarih olur.

Sebeplerinde kim var? Fanatik bir Şî'î, İbn-u'l-Alkamî. Hülagu yüzbinlerce Müslümanı katleder, ancak yerin altındaki dehlizlere girebilenler kurtulur. Ne kadın, ne çocuk, ne yaşlı bırakır. Tahtını kestiği başlar üzerine kurar. Dicle nehri kenarında kitapçılar şehri diyebileceğimiz çapta bir kitap çarşısı vardı. Oralarda kitaplar yazılır, oralarda satılırdı. Çarşı da, kitaplar da yok oldu.

İbn-u'l-Nedim'in (v.380) el-Fihrist'inde bahsettiği kitapların pek çoğu bugün yok artık. Moğollar Ümmet'in yedi asırlık birikimini imha etti. Dicle uzun zaman kan ve mürekkep renginde aktı. Şî'a tarihi serâbâ ihanetle doludur. Bugünkü İran da, tarihteki İran'dır. İslam'ı daha fazla istismar etmesi cihetiyle daha da hilekârdır. Eğer İran, İbn-u'l-Alkamî'nin yolundan gitmeyip Osmanlı'yı rahat bıraksaydı, bugün Londra İslam merkezlerinden biri olacaktı. Osmanlı Batı'ya doğru futuhâta giderken arkadaki İran probleminden dolayı temkinli hareket etmek zorunda kaldı.

Niçin İran'la İttihad-ı İslam Olamaz?!

İran, Hakk'ın değil, İslam'ın intişarına engel olmanın, ümmete ihanet etmenin adıdır. Tarih boyu hep öyle olmuştur. Bugün Suriye'deki mücadelede Osmanlının temsil ettiği Ehl-i Sünnet'le, Safavi devletinin temsil etmiş olduğu Şî'a arasındadır. Dün Fransızlar Suriye'yi işgal ettiğinde onlarla berâber olan Nusayriler, bugün de Ruslar ve Amerikalılar ile birlikte Müslüman katlediyor.

ABD ile İran aynı safta... Böyle bir İran, İttihad-ı İslam'dan bahsedebilir mi? Böyle bir zihniyetle İttihad-ı İslam olur mu?! Oldu mu?! Ömer bin Abdülaziz'den sonra gelen devlet adamları içerisinde bir tane Kur'an'a ve Sünnet'e sadakati olan devlet başkanı yok muydu ki, hiçbiri bu Şî'a ile İttihad-ı İslam'ı kuramadı.

Selahaddini Eyyübiler, Fatihler, Yavuzlar bunların hiçbirisinin Kur'an'a, Sünnet'e sadakati yok muydu ki, bunlarla İslam birliğini kurmada muvaffak olmadılar. Bilakis her biri şeriata bağlıydı. Fakat olmadı, olmazdı, Hazreti Ebu Bekir'e, Ömer'e sövenle aynı yerde duramaz, küfürlerine tahammül edemezdi Müslümanlar. Onun için Yavuz Sultan Selim büyük Müslümandır.

Eğer Allah ona iktidarı nasib etmeseydi Anadolu da, İran Şî'a'sının bir parçası olacaktı. Fakat Allah Teala'nın inayeti ve 400 alimin fetvasıyla Çaldıran'a yürüdü Yavuz Sultan. Şah İsmail'e dedi ki: "Bir er kişi, bir er kişinin yurduna girdiğinde kadınlar kaçır. Evine girdim senin namusun yok mu, neredesin, gelsene!" dedi.

Yavuz İran'ı devirerek İttihad-ı İslam'ın yolunu açmıştır. Bu yüzden İttihad-ı İslam'ın

yeniden tesisi İran'ın devrilmesine bağlıdır. İttihad-ı İslam'ı tesis etmesi cihetiyle ayrı bir yere sahiptir Yavuz. İran'ın yayılmasını durdurmuş, onu evine hapsedmiştir. Onun için İstanbul'da Eba Eyyub el-Ensari Hazretleri'nden sonra ilk ziyaret edilmesi gereken -çok adama gideceksiniz yerin altı dolu orada- Yavuz Sultan Selim olmalı.

Bu topraklarda Sünnet ve Cemaat akidesi hakimse bunda en büyük pay Allah Teala'nın lütfuyla Yavuz Sultan'a aittir. Bugün de İran'a, "Çekil! Suriye'yi, Irak'ı, Yemeni, Lübnan'ı bırak ve dön evine. Müslüman, Müslümanı öldürmez." diyecek Yavuz Sultan Selim'i bu ümmet yeniden çıkaracaktır.

Dipnotlar:

14 Abbas el-Gummi, Miftahul Cinan, s.114; Muhibbuddîn el-Hatîb, el-Hutûtu'l-Ariza, s.21

15 Ahzab: 6

16 Fetih: 18

17 Muhammed Bin Muhammed Mehdi el-Halisi, Ehyau's Şeri'ati fi Mezhebi's Şî'ati, s.63-64

18 Tevbe: 100

19 Tevbe: 40

20 El-Kuleyni, El-Kafi, s.153

21 El-Kuleyni, a.g.e., s.155

22 El-Kuleyni, a.g.e., s.155

23 Bilâd-ı Şam, Irak, Ceziretu'l-Arab, Anadolu gibi bölgeleri içine alan Ortadoğu, ilk olarak 19. yüzyılda kendilerini dünyanın merkezi kabul eden İngilizler tarafından kullanılmıştır. Yakın doğu, Uzakdoğu ifadeleri de onlara aittir. Dünyayı kendilerine göre tasnif ettiler. Bu, insanlığı köle, kendilerini de efendi kabul eden bir zihniyetin ürünüdür. Kullanırken tasrih etmek gerekir.

24 Min İctihadâtı's-Şîati'l-İmamiyye, Risâlet'ul-İslam, y.4, sy.4, s.338; el-Hatîb, a.g.e., s.30-1

25 Maide: 44

Hikmetli Söyler

“Hayır işlerinde acele edin, çünkü arkanızdan acele gelen eceliniz var.”

Hz. Ebubekir (Radıyallahü anh)

*“Manevi lezzeti üç şeyde arayınız. Namaz, Zikir ve Kur’an okumakta...
Bulursanız ne âlâ, şayet bulamazsanız kalbiniz hasta demektir.”*

Hasan-ı Basrî (Rahmetullahi aleyh)

*“Ademoğlunun başına gelen her türlü bela,
Rabbinden şikayet etmesi yüzündendir.”*

Abdülkadir Geylânî (Kuddise sirruhu)

*Allah’a karşı mâsiyet ve kötülüklerin sürüp giderken,
O’nun sana olan ihsânının devam etmesinden çekin ve kork!
Çünkü bu durum istidrac (derece derece azâba yaklaştırılma) olabilir.*

İbn Atâullah el- İskenderî

“Kibirli bir insanla karşılaştığınız zaman ona Firavun’un halini anlatın.”

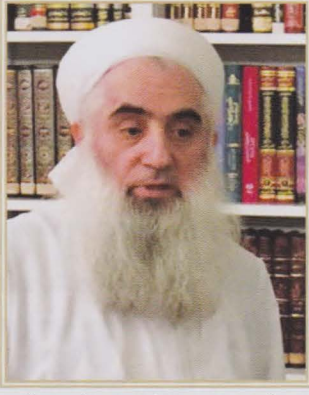
Mahmud Efendi hazretleri (Kuddise Sirruhu)

*“Zamanımız insanların dostluğu çarşı yemeği gibi...
Rengi ve görünüşü güzel, fakat tadında iş yok”*

Mâlik b. Dînâr (Rahmetullahi aleyh)

*Müslüman temiz toprağa benzer. Ona her şey atılır, ezilip, hakaret görür.
Lakin ondan hep güzel, temiz ve faydalı şeyler çıkar.”*

Cüneyd-i Bağdâdî (Kuddise Sirruhu)

HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

MOLLA ALİYYÜ'L-KÂRÎ'NİN SARIK RİSÂLESİ -1-

Bu yazı; Molla Aliyyü'l-Kârî'nin **el-Makâletü'l-'Azbe fi'l-'Îmâmeti ve'l-'Azebe**¹ isimli risâlesi tahkik ve tahrir çalışmalarından evvel Hüseyin AVNİ Hoca Efendi'nin kendi tâbiriyle "Basit bir şekilde istifâdeye sunulması"ndan ibâret olan yazıdır.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Rabbim, ey Kerîm olan Allah'ım ilmimi artır.

Bütün hamdler hâssaten ve 'âmmeten mahlûkâtı yaratan ve onları tam bir hüccet ile geniş (Şerîat) caddesine hidâyet eden Allah celle celâlühû'ya mahsûstur.

Salât ve selâm da bulutlar ile gölgelenen ve O'na yardım etmek için sarıklar ile alâmetlendirilmiş melekler indirilen Resûlüne ve O'nun izzet ve kerâmet sâhibi âline ve arkadaşlarına olsun.

Bundan sonra...

Bârî olan Rabbinin affına sığınan Ali İbni Sultân Muhammed el-Kârî -Allah onun günahlarını affetsin, ayıplarını örtsün- der ki: Bu risâle, **sarik ve 'azebe'nin/sarkıtılan ucunun ne kadar ve nasıl olduğu** hakkında yazılan bir risaledir.

Evvelâ, şunu bil ki, Allah teâlâ, Sevgili'sinin mertebesinin kemâlini göstermek için şöyle buyurdu:

"De ki (Ey Resûlüm!), siz, Allah'ı seviyorsanız, bana tâbi' olunuz ki, Allah da sizi sevsin."²

Böylece O'na uymayı, kulun Allah celle celâlühû'yu sevmesinin sahîh olmasının şartı, Allah teâlâ'nın da kulu sevmesinin sebebi yaptı.

Allah teâlâ şöyle buyurdu:

"Şübhesiz ki sizin için, Allah'ı ve âhîret gününü umanlar için Resûlüllah'da güzel bir nümüne vardır."³

Sonra... Bil ki, Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in kendi isteyerek yaptığı ve uyulmaya elverişli olan işleri dört çeşittir: Mübah, müstehâb, vâcib ve farz.

Usûl âlimlerimizin açıkça ifâde ettiğine göre, biz Hanefîler topluluğunca sahîh olan, Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in (Farz, Vâcib, Sünnet ve Mübâh'dan) belli bir şekilde yapılmış olan fiillerine, -onları o şekilde yerine getirmek husûsunda, kendine hâs olduklarına dâir delîl bulunmadığı müddetçe- uyarız. Zikri geçen dört şekilden hangi şekil üzere olduğunu bilmediğimiz işlerini, onların en aşağı mertebesi olan **mübahlık** üzere yaptığını söyleriz.

Bu makamda kısaca şöyle deriz: Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in işi, ikinci namazının iki rekatında selâm vermek gibi sehven olduğu, yemek, içmek, ayağa kalkmak ve bunlardan başka tabî'at îcâbı, yâhud teheccüd, kuşluk, nikahta dörtten fazla kadın almak ve başkaları gibi kendine hâs olduğu bilirse, bize, O'na ittibâ' lâzım gelmez.⁴ Bunların dışındaki işler olursa, denilmiştir ki, Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'e bunları, mübahlık, mendûbluk ve vâciblik şekillerinden hangi şekil üzere işlediği ortaya çıkana kadar beklemek gerekir. Çünkü uymak, fiilin sıfatının bilinmesinden önce gerçekleşmez.

Denilmiştir ki; yasaklık delîli bulunmadıkça ona uymak vâcibtir. Çünkü Allah teâlâ, **Allah'a ve Resûlüne itaat ediniz**,⁵ buyurdu. **İ'timâd edilen görüş, vâcibliği,** veya **mendûbluğu** gösteren delil bulunmadıkça, O'nun hakkında kesinleşmesi sebebiyle **mübahlığa** i'tikâd etmektir. Allah celle celâlühû en iyisini bilir.

Sonra... Bil ki; haberlerde ve eserlerde Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in sarık sardığı, neredeyse ma'nen mütevâtir olacak şekilde sâbit olmuştur. Kezâ, Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in sarık sarmaya teşvik ettiği de birçok hadîsle sâbit olmuştur. Bunlar,

zayıf yollarla gelmiş olsalar da, tamamından, onları hasenlik hatta sahîhlik mertebesine ulaştırarak ve sarığın müstehâblığını ifâde edecek bir kuvvet hâsıl olacaktır.

Sarığı Teşvîk Eden Hadîslerden Bâzıları

Bir: اعتموا تزددادوا حلما (رواه الطبرانی والحاكم عن ابن عباس رضی الله عنه مرفوعا)

Sarik sarınız ki hilminiz artsın.⁶

İki: اعتموا خالفوا الامم قبلکم (رواه البيهقي ن خالد ابن معدان مرسلًا)

Sarik sarınız, sizden önceki ümmetlere muhâlefet ediniz.⁷

Üç: اعتموا تزددادوا حلما والعمائم تيجان العرب (رواه ابن عدی والبيهقي عن اسامة ابن عمير رضی اللع عنه)

Sarik sarınız ki, hilminiz artsın. Sarıklar, Arabların tâclarıdır.⁸

Dört: ان الله تعالى اكرم هذه الامة بالعمائم واللالية. (رواه ابن وضاح عن خالد بن معدان مرسلًا)

Şübhe yok ki, Allah teâlâ bu ümmete sarıklar ve sancaklarla ikrâmında bulundu.⁹

Beş: لا تزال امتي عتي الفطرة ما لبسوا العمائم على القلنسوة. (واه الديلمی عن ركانة)

Ümmetim takkeler üzerinde sarıklarını giydiği müddetçe fitrat (İslâm) üzere olmaya devam edeceklerdir.¹⁰

Altı: فرق ما بيننا وبين المشركين العمائم عتي القلانس. (رواه ابو داود و الترمذی عن ركانة)

Bizimle müşrikler arasındaki fark, takkeler üzerindeki sarıklardır.¹¹

Yedi: العمامة على القلنسوة فصل بيننا و بين المشركين يعطى المؤمن يوم القيامة بكل كرة يدورها على رأسه نورا. (رواه الباوردى عن ركاة)

Takke üzerindeki sarık bizimle müşrikler arasındaki ayırcıdır. Mü'minlere, başlarına sardıkları her bir sarık dolamadan dolayı kıyâmet gününde bir nûr verilecektir.¹²

Başka bir rivâyette, ومن اعتم فله بكل كورة حسنة فاذا حط فله بكل حطة حط خطيئة.

Kim sarık sararsa her sardığı sarım için ona bir sevâb verilir. Onu çözerken de onun için her bir çözüşte bir günâhın silinmesi vardır.

Bu hadîsin **şiddetli zayıflığı** olmasaydı sarıkların büyütülmesi için bir hüccet olacaktı.

Sekiz: ركعتان بعمامة خير من سبعين ركعة بلا عمامة. (روا الديلمى فى مسند الفردوس عن جابر رضى الله عنه)

Sarıkla kılınan iki rek'at, sarıksız kılınan yetmiş rek'attan daha hayırlıdır.¹³

Dokuz: صلوة تطوع او فريضة بعمامة تعدل خمسا و عشرين صلوة بلا عمامة و جمعة بعمامة تعدل سبعين جمعة بلا عمامة. (رواه ابن عساكر رضى الله عنهما)

Sarıkla kılınan bir nâfile yâhud farz namaz, sarıksız kılınan yirmibeş namaza denktir. Sarıkla kılınan bir Cum'a namazı, sarıksız kılınan yetmiş cumaya muâdildir/denkendir.¹⁴

On: ان الله ومليئكته يستغفر للابس العمام

يوم الجمعة. (كذا رواه بعضهم)

Hiç şüphesiz ki Allah ve melekleri Cum'a günü sarık takanlar için istiğfar eder.¹⁵

On bir: ان الله تعالى و مليئكته يصلون على اصحاب العمام يوم الجمعة. (كذا رواه بعضهم)

Hiç şüphesiz ki, Allah ve melekleri Cum'a günü sarıklı olanlara salât ederler.¹⁶

On iki: العمام وقار المؤمن وعز للعرب فاذا وضعت العرب عمامهم وضعت عزها. (ديلمى عمران ابن الحصين رضى الله عنه)

Sarıklar mü'minin vekârı, 'Arab'ın 'izzetidir. 'Arablar sarıklarını çıkarınca 'izzetlerini atmış olurlar.¹⁷

Onüç: العمام تيجان العرب... (رواه القضاعى والديلمى عن عتى المرتضى رضى الله عنه)

Sarıklar Arabların tâclarıdır....¹⁸

Ondört: العمام تيجان المسلمين (رواه ابن عدى عن عتى رضى الله عنه)

Sarıklar Müslümanların tâclarıdır.¹⁹

On Beş: (Nebîmiz Efendimiz) sallallâhu aleyhi ve sellem, harbte beyaza mâil kulaklı yemâni takkeler giyerdi. Bazen takkesini çıkarır ve önünde sütre yapardı.²⁰

“Yehûdîlere muhalefet ediniz, bu yüzden sarık sarmayınız, zîrâ sarıkların muhkem bağlanması Ehl-i Kitâb'ın kıyâfetindedir” ve “Sağır olan sarıktan Allah'a sığınırım” sözlerine gelince... Hafız Süyûtî bu iki rivâyetin aslının olmadığını söylemiştir.

Sarığın Uzunluğu Ne Kadardır?

Hâfızlardan bir topluluk şöyle demişlerdir:

Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in sarığının uzunluğu ve genişliği hakkında elimizde bir bilgi yoktur. İşte bundan dolayı bu husûs **Hâfız Abdülğani'**ye sorulunca, bu hususta bir şey göstermemiştir.

Hâfız Abdülğani, şöyle demiştir:

Sonradan gelen hadîs hâfızlarından birisi şöyle demiştir: Hazreti '**Âişe** radiyallâhu anhâ'ya şu sözü nisbet edeni gördüm: Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in sarığı yolculukta beyaz, yolcu değilken kara ve yünden, genişliği yedi zirâ'/arşın, ucu yolculukta sarıktan ayrı, yolcu değilken de sarıktan bir parça idi. '**Âişe anamızın sözü bitti**. Bu bilmediğimiz bir şeydir. (**Hâfız 'Abdülğani'nin sözü son buldu**).

Sarığın Rengi Nasıldır?

Bu nakledilen ibâreden ortaya çıkmıştır ki; -her ne kadar **Medhal** sâhibi onu ('**Âişe** radiyallâhu anhâ'dan şu naklî yapımı) taklîd ettiyse de- Hazreti '**Âişe** radiyallâhu anhâ'dan yapılan rivayetin aslı yoktur. Zîrâ, seferde beyaz, hazerde de siyah (sarık giyilmesi) mevzû'un ters yüz edilmesi, tabiat îcâbı olanın aksi ve Şerîat'ta bilinenin zıddıdır.

Zîrâ, haberde gelmiştir ki; Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem Mekke'nin fethi senesinde Mekke'ye başında kara sarık olduğu halde girmiştir. Denilmiştir ki, bu hakîkati üzeredir. Ve yine denilmiştir ki, bununla anlatılmak istenen, miğferden karardığıdır. Çünkü, bir rivâyete göre sarık miğferin üzerindeydi. Yine bir başka rivayet sebebiyle denilmiştir ki; bu karalık kirden, tozlardan yâhud saçların yağlarından dolayı idi.²¹

Âlimlerimizden olan **Zeylât**'nin Kenz Şerhi'nde, hakkında hadîs bulunduğundan dolayı kara giyilmesi(nin câizliği) vardır.

Ondan başka âlimler de, -beyaz giymek efdal olsa da- bu hadîsle kara giymenin câizliğine delîl getirmişlerdir. Çünkü, sahîh hadîste sâbit olmuştur ki, elbiselerimizin en hayırlısı beyazdır.

Demişlerdir ki; Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem karayı, câizliğini göstermek için giymiştir. Nitekim bunu **İmâm Nevevî**, Müslim Şerhi'nde zikretmiştir. Nevevî, Er-Ravda isimli kitabda, Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in Mekke'nin fethi gününden başka bir günde kara giymediğini zikretmiştir.

Sarığın Uzunluğu ve Genişliği Ne Kadardır?

Muhaddis Seyyîd Cemâleddîn'in Ravdatü'l-Ahbâb isimli kitabında açıkça ifâde ettiğine göre ne hadîslerden, ne de siyerden bu hususta bir şey bilinmemektedir. Lâkin, **bazı Hanefî âlimleri** daima giyilen sarığın yedi, cum'a ve bayram günleri giyilecek sarığın da on iki zirâ' olduğunu söylemişlerdir.

İmâm Cezerî'nin el-Mesâbih tashîhinde zikretmiş olduğu şu söz de bunu te'yîd etmektedir: Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in sarığının ne kadar olduğuna vâkıf olmak için kitâbları tetebbu' ettim/okudum, siyer ve târîh kitâblarını araştırdım; hiçbir şeye vâkıf olamadım. Nihâyet kendisine güveneceğim birisi Şeyh Muhyiddîn en-Nevevî'nin kelâmında bir şeye vâkıf olduğunu haber verdi. Onda Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in, bir kısa, bir de uzun sarığının olduğunu, kisanın yedi zirâ', uzunun da on iki zirâ' olduğunu anlattı. Allah celle celâlühû en iyisini bilir.

Böylece kesinlikle bilinmiş oldu ki, sarığın uzunluğu ve genişliği hakkında i'timâd edilebilecek bir şey gelmemiştir.

Bu yüzden, insan bulunmuş olduğu yerde sakin olan emsallerinin çoğunluğunun âdetlerini gözeterek kendine lâıyk olacak olan ile yetinsin. Kısaca, ortaya çıkmıştır ki; Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in sarıği arkadaşlarımızın hâlinde görüldüğü gibi taşınması eziyet verecek, kişiyi zayıf bırakacak ve onu afetlere hedef yapacak şekilde büyük ve başı sıcaaktan ve soğuktan koruyamayacak kadar da küçük olmayıp ikisinin arasında idi.

Sarık Sarmanın Fazîletinin Delîli Nedir, Sarıksız Olmaz mı?

Sonra... **Sarık giyinmek hakkında gelen fazîletler**, Allah Teâlâ'nın, **her secde anında zînetlerinizi takınınız**²² âyeti celîlesinden alınmadır. Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in bazı zamanlar takke ile yetindiğine dâir gelen rivâyete gelince bu, harâret ve benzeri zarûretlere ve evindeki istirahatata, yâhud ashâbı arasında bunun câizliğini açıklamak için oturmasına, yâhud namazın dışındaki hale, yâhud da nafîle namazdaki hale yorulur. Bu İmâm Gazâlî'nin, **namazdan önce sıcağıktan dolayı sarığın çıkarılmasında bir beis yoktur** şeklindeki sözünün kısa ifâdesidir.

Zamanımızın fakihlerinin tutundukları mescide büyük sarıkla gelip, sonra da onu küçük bir bezin içerisine koymaları ve sarıksız kılmalarına gelince... Bu son derece mekrûh bir şeydir. Keşke onlar boyun bağlarıyla sarık sarsalardı. Zîrâ, -her ne kadar **Örf-i 'Amm'** da mu'teber değilse de- zâhir olan odur ki; bununla (da) lugatın gerektirdiğine ve Şerîatın zâhirine göre sarık sarmanın aslının sevabı, hâsıl olur. Sonra... İmâmın **Şerhu Şir'ati'l-İslâm**'da, **cemaat namazının sarıkla kılınması bugün müstehâbtır** şeklindeki sözünü gördüm.

Vâsile İbn-i Eska' Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: "Şübhe yok ki melekler Cum'a gününde sarıklılara salât ederler."

Hadîs-i şerifte şöyle gelmiştir:

"Sarıkla kılınan bir Cum'a sarıksız kılınan yetmiş namazdan daha efdaldir."

Eğer, sıcağık kişiyi daralttıysa, namazdan önce ve sonra onun çıkarmasında beis yoktur. Fakat, ne evinden Cum'a'ya giden kadar yürümek, ne de namaz vaktinde, ne imâm minbere çıkarken ve ne de hutbe halinde çıkarmaz.

İmâm Tirmizî, Ebû Kebşe el-Enmârî'den şöyle rivâyet etmiştir:

كانت كمام اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم بطحاء (رواه الترمذی عن ابي كبشة الانمارى)

Nebîmiz Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in Ashâbının takkeleri (sivri olmayıp başlarına yapışık ve aşırı olmayan bir geniş(likte) idi.²³

Başka bir rivayette,

Yani onlar, takkeler dikili ve sivri değil, genişliğine yayılıydı.

Hazreti 'Âişe radiyallâhu teâlâ anhâ'dan şöyle rivâyet edilmiştir:

كانت له كمة بيضاء. (رواه الدارقطني)

O'nun beyaz bir takkesi vardı.²⁴

Bazısının vehmettiği gibi **kümâm**, **Ekumm**'un cem'i değildir. Bu sebeble kimi Yemen âlimlerinin uzun külahları seçmesi ve çok kere onlarla iktifâ etmesi yerleşik Sünnet'e ve devamlı olan yola terstir. Bazılarının bunu Ka'be örtüsünden yapması da ne şaşkırtıcı bir çirkinliktir. Zîrâ bu, ipekten olduğundan söz birliğiyle haramdır. Bununla berâber mülk edinilmesinde (âlimlerce) anlaşmazlık vardır.

Devam edecek inşaallâh

Dipnotlar:

1 Aliyyü'l-Kârî'nin yazma olarak bulduğumuz **El-Makâletü'l-'Azbe Fi'l-'İmâmeti ve'l-'Azebe** isimli risâlesi, esâsen iyi bir ilmî tahkîk'a muhtâcdır. Bulunacak değişik nüshaların karşılaştırılması, nakillerin sahiblerine nisbet edilip eserlerinden yerlerinin gösterilmesi ve hadîslerinin esaslı bir tahrîci ile hayli bir hizmet beklemektedir. Bizim burada yaptığımız onu basît bir şekilde istifâdeye arz etmekle sarık hakkında ileri geri konuşanların şu sözlerinin kıymeti harbiyelerinin ilmî olarak açıklık kazanmasını kısmen de olsa temin etmektir. Şunu da ilâve edelim ki, basit bir bakışla on civârında rivâyetin nerede olduğunu görüp gösteremeyişimiz, onların sâbit olmamaları ma'nâsına gelmez. Geniş bir tahkîk ile, inanıyorum ki, onların yerleri de inşâallah bulunacaktır.

Sarık mes'elesi, yine Hâfız Sâlihî'nin (Ö:942) Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Reşâd isimli tahkîk edilerek neşredilmiş olan büyük ve kıymetli eserinin uzunca bir kısmında (7/428-446) güzel bir şekilde işlenmiştir. Lâkin iki sebeble Şâfiî bir âlim olan Hâfız Sâlihî'nin eserini değil de bir Hanefî bir âlim olan Aliyyü'l-Kârî'nin eserini tercüme edip neşretmeyi dahâ münâsib gördük. **Birincisi**, elbise giymekle alâkalı ilâve bir takım ma'lûmât dahî vermiş olması, **ikincisi** böylece okuyucularımızın çoğuna hitâb etmiş olacaktık. Bununla berâber Sâlihî'ninkini de inşâellâh küçük haziflerle neşretmeyi düşünüyoruz.

Aliyyü'l-Kârî, husûsan sarığın fazîletlerine ve 'azebe'ye dâir getirdiği rivâyetlerin hemen hemen tamâmını, muhtemelen Süyûtî'nin Câmi'-i Kebîr'inin tertîbi olan Kenzü'l-'Ummâl'den veya el-Hâvîsî'nin şu mevzûyla alâkalı kısmından (1/468) almış ve sıhhat derecelerinin ayrı ayrı olarak **zayıf** olduğunu, ancak toplamları bakımından **kuvvet** kazandıklarını ifâde etmiştir. Fazîletler noktasında şunların tamâmı cumhûr nezdinde münâkaşasız bir kifâyet mertebesindedirler. O bakımdan her biri üzerinde ayrı ayrı durmadık; şu gözettiğimizi söylediğimiz hedefimiz noktasında şimdilik sıhhat derecelerini göstermeye lüzûm görmedik. Üstelik bir asır evveline kadar Ümmet'in âlimi ve avâmı ile tamâmının şu hadîsleri telakkî bî'l-kabûlleri de hadîslerin sübûtuna güç katan ayrı bir husûstur. Günümüz ayarı bozuklarına bakılarak yapılacak ayarlamalar ise sapıtmaktan ve saptırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. (Mütercim)

2 Âl-i 'İmrân:31

3 Mümtehîne:6

4 Hatta nikah gibi bazılarında câiz bile olmaz.

5 Âl-i 'İmrân:32, 132

6 Taberânî Hâkim, İbn- 'Abbâs radiyallâhu anhümâ'dan, Hâkim, **sahîhdîr** dedi, Zehebî ise bu hükmü reddetti., Münâvî, et-Teysîr:1/168

7 Beyhekî Halid İbnü Ma'dan radiyallâhu anhu'dan mürsel olarak., Kenzü'l-'ummâl:15/306

8 İbn-i Adıyy ve Beyhekî (Şa'ab'da), Usame İbnü Umeyr radiyallâhu anhu'dan. İbn-i Hacer, zayıf; lâkin zayıf bir şâhidi var, yani onunla kuvvetlenir, dedi, Münâvî, et-Teysîr:1/168

9 Bunu İbn-i Vaddâh Halid İbn-i Ma'dan'dan mürsel olarak, Kenzü'l-'ummâl:15/30

10 Deylemî Rükâne radiyallâhu anhu'dan, Kenzü'l-'ummâl:15/306

11 Ebû Davud ve Tirmizî Rükane radiyallâhu anhu'dan., Tirmizî ve Ebû Dâvudun İsnâdı bir çokları tarafından zayıf bulunduysa da İbn-i Teymiyye'nin de dediği gibi "Ebû Dâvuda göre en az Hasen mertebesindedir." (İbn-i Teymiyye. İktizâu's-Sırâtı'l-Müstakîm:86)

12 El-Bâverdî Rükane radiyallâhu anhu'dan, Kenzü'l-'Ummâl:15/305

13 Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs Câbir radiyallâhu anhu'dan, Kenzü'l-'Ummâl:15/305:15/306

14 Bunu İbn-i Asâkir, İbn-i Ömer radiyallâhu anhümâ'dan rivâyet etmiştir., Kenzü'l-'Ummâl:15/306

15 Bazıları bunu bu şekilde rivâyet ettiler., Bulunamadı.

16 Bazıları bunu bu şekilde rivâyet ettiler., Bulunamadı.

17 Deylemî 'İmran İbn-i Husayn radiyallâhu anhu'dan, Kenzü'l-'Ummâl:15/308

18 Huzâî ve Deylemî Aliyyü'l-Murtezâ radiyallâhu anhu'dan, Kenzü'l-'Ummâl:15/305

19 İbn-i Adıyy Ali radiyallâhu anhu'dan, Kenzü'l-'Ummâl:15/307

20 Bu lafızla bulunamadı. Benzeri, Ebû's-Şeyh'in İbn-i 'Abbâs radiyallâhu anhümâ'dan rivâyet ettiği hadîsde var. Sâlihî: Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Reşâd:7/448

21 Burada okunamayan ve anlaşılamayan bir kelime ve muhtemel bir eksiklik vardır.

22 A'râf:31

23 Tirmizî Ebû Kebşe el-Enmârî'den. Tirmizî, bu, münker bir hadîsdir, dedi. Bir çokları O'nu zayıf, İbn-i Hibbân, sağlam buldular., Tühfetü'l-Ahvezî:5/391-392

24 Dârekutnî, Bulunamadı

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZÎLETLİ AMELLER

ŞEVVÂL AYININ FAZÎLETLİ AMELLERİ

ŞEVVÂL AYINDA (24 Mayıs Pazar - 21 Hazîran Pazar arasında) KILINACAK ÇOK MÜHİM BİR NAMAZ OLAN UTEKÂ (ÂZATLILAR) NAMAZI

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh ﷺ şöyle buyurmuştur:

“Her kim Şevvâl ayı içerisinde gece veya gündüz sekiz rekât kılar, her rekâtında Fâtiha Sûresi’nden sonra on beş kere İhlâs Sûresi okur, namazını bitirince yetmiş kere ‘Sübânellâh.’ der, sonra yetmiş kere de Nebî ﷺ (bana) salevât okursa, beni hak (dîn) ile peygamber olarak gönderen Allâh-u Te‘âlâ adına yemin ederim ki Allâh-u Te‘âlâ o kişi için kalbine hikmet pınarları akıtır ve dilini hikmetle konuşturur, ayrıca Allâh-u Te‘âlâ ona dünyânın derdini ve devâsını (başına gelen şeylerden nasıl kurtulacağını) gösterir.

Yine beni hak ile peygamber olarak gönderen Allâh-u Te‘âlâ’ya yemin ederim ki, her kim bu namazı târif edildiği üzere kılsa namazın son secdesinden başını kaldırmadan Allâh-u Te‘âlâ onun günahlarını bağışlar, öldüğünde ise affedilmiş bir şehid olarak vefât eder.

Hangi bir kul bu namazı seferdeyken kılsa Allâh-u Te‘âlâ mutlakâ ona istediği yere gidip gelmeyi kolay eder. Bu kulun borcu varsa Allâh-u Te‘âlâ borcunu ödettirir ve Allâh-u Te‘âlâ’dan bir isteği varsa onu yerine getirir.

Beni hak ile peygamber olarak gönderen Allâh-u Te‘âlâ’ya yemin ederim ki, hangi bir kul bu namazı kılsa okuduğu her âyet-i kerîmeye ve her harfine mukâbil olarak Allâh-u Te‘âlâ kendisine cennette bir mahrefe verir.”

Bunun üzerine: “Yâ Rasûlellâh! Mahrefe de nedir?” diye suâl edilince: “Cennetteki bahçelerdir ki, ağaçlarından bir ağacın altında atlı süvârî yüz yıl dolaşır da o ağacı(n kapladığı alanı gezmeyi) bitiremez.” buyurdu. (‘Abdülkâdir el-Cîlânî, el-Ğunye, 2/249; el-Üchûrî, Şerhu’l-Üchûrî ‘alâ Nazmihî fi’l-‘akâid, sh:321)

Şevvâl Ayı -Altı Günler- (24 Mayıs Pazar - 21 Hazîran Pazar) Orucu

Ramazan ayından sonra gelen ay Şevvâl ayıdır. Bu ayda ayrı ayrı günlerde, haftada iki gün olmak üzere altı gün oruç müstehaptır. Bununla berâber arka arkaya altı gün oruç tutulmasında da, tercih edilen görüşe göre bir sakınca yoktur.

Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmak her dâim sünnet olduğundan, Şevvâl ayında tutulacak olan nâfile oruçları bugünlerde tutmak daha evlâdır.

Bâzı âlimler ise Şevvâl ayındaki altı gün orucun, bayramdan sonra vakit geçirmeden hemen tutulmasının iyi olacağını bildirmişler ama “Bu oruçları aralıklı tutmak da câizdir.” demişlerdir.

Şevvâl orucunun fazîleti hakkında Ebû Eyyûb el-Ensârî (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ، كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ.»

“Her kim Ramazan orucunu tutar sonra da ona Şevvâl’den altı (gün oruç tutma)yı eklerse, bu (o kişi için) bütün seneyi oruç tutmak gibi olur.” (Müslim, es-Sahîh, es-Sıyâm:39, no:2815, 3/169; et-Tirmizî, es-Sünen, es-Savm:53, no:759, 3/132)

Şevvâl Ayının Son On Gününde (12 Hazîrân Cuma - 21 Hazîrân Pazar günü arası) 50 Fâtiha Okumak

Ulemânın beyânı vechile; Şevvâl ayının son on gününde her gün 50 kere Fâtiha Sûresi okuyana Kur’ân-ı Kerîm hatmi sevâbı verilir, onun için şehitlerin mükâfâtı hâsıl olur ve o sene kendisi hakkında hiçbir günah ve mâsiyet yazılmaz. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:62)

HARAM AYLARDA GÜNAHLARIN KATLANACAĞI

(Bu sene haram aylar 22 Hazîrân (1 Zülka’de) Pazartesi günü başlayıp 17 Eylül (29 Muharrem) Perşembe günü bitmektedir.)

Kurtubî (Rahimehullâh)ın beyânına göre; **Allâh-u Te’âlâ** bir şeye bir yönden değer verirse, onun bir tâne hürmeti olur. İki veyâ daha fazla yönden tâzim ettiği şeyinse, hürmet ve büyüklüğü birkaç yönden artar.

Bu nedenle, o şeyle alâkalı olarak yapılan iyi bir amelin sevâbı katlanacağı gibi, kötü amelin azâbı da kat kat olur.

Nitekim (Receb gibi) haram ayda, (Mekke gibi) haram bir beldede **Allâh-u Te’âlâ**’ya itâat edenin sevâbı, (Rebî’ülevvel) gibi helâl bir ayda, haram bir şehirde ibâdet edeninkiyle denk olmayacağı gibi, helâl ayda haram bir karyede itâat edenin mükâfâtı da, helâl ayda, (İstanbul gibi) helâl bir beldede ibâdet edenle eşit olmaz. Hattâ bu konular şahıslara göre bile değişebilir. Nitekim:

﴿ يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ﴾

“Ey peygamber hanımları! Sizden çirkin bir iş yapana, azap iki kat katlanır.” (el-Ahzâb Sûresi:30’dan) âyet-i kerîmesi bunun açık bir delîlidir. (el-Kurtubî, el-Câmi’, 8/13; İbnü Receb, Letâifü’l-me’ârif, sh:224-225; el-Beyhâkî, Fedâilü’l-evkât, sh:86; el-Âlûsî, Rûhu’l-me’ânî, 6/133)

Ulemânın beyânı vechile; günah işlemek, her zaman yasaksa da, özellikle hürmetli ve yasaklı olan bu aylarda işlenen mâsiyet, aynen ihramlı iken ve Ka’be haremindedir işlenmiş gibi kat kat fazla yazılır. Nitekim zinâ, her zaman ve mekânda haramsa da Ka’be’de ve Kadir Gecesi’nde kat kat haramdır.

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ) bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “**Allâh** katında ayların sayısı on ikidir, sonra bunlar arasından dört tâneyi seçerek bunları haram kılmıştır, bunların hürmetlerini (saygınlıklarını) büyük tutmuştur, bunlarda işlenen günahları diğerlerine nispetle çok büyük saymıştır, bunlarda işlenen sâlih ameli de diğerlerine nazaran daha büyük sevapları mûcip kılmıştır.” (İbnü Ebî Hâtîm, et-Tefsîr, rakam:93, 6/1791; el-Beyhâkî, Şu‘a-bü’l-îmân, rakam:3806; İbnü Kesîr, et-Tefsîr, 7/198; es-Süyûtî, ed-Dürru’l-mensûr, 7/345-346)

Katâde (Radiyallâhu Anh)ın, bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde yapmış olduğu: “Zulüm ve günah her hâlükârda büyük bir cürümse de, **Allâh-u Te’âlâ**, dilediği günahı diğerlerinden büyük sayabilir. Bu yüzden ‘Emirleri kırma ve yasakları irtikâb etme’ anlamındaki zulüm, haram aylarda işlenirse, hiç şüphesiz ki diğer aylarda yapılan zulümlere göre daha ağır vebâl taşır.

O hâlde siz **Allâh-u Te’âlâ**’nın büyük tuttuklarını önemseyin. Zîrâ akıl ve anlayış erbâbı nezdinde işlerin büyüklüğü, **Allâh-u Te’âlâ** indindeki önemine göre tespit edilir.’ şeklindeki beyânı bu görüşü teyid etmektedir.

Ahmed ibni Hicâzî (*Kuddise Sirruhû*)nun beyânına göre; câhiliyet ehli bile, Receb ayında kılıçlarını kınına sokup savaşı bırakırken, Müslümanlar nasıl olur da o(nun gibi haram olan bir) ayda, gıybet, dedikodu ve iftirâ yaparak, insanların ırz ve haysiyetlerini rencide etmekten dillerini korumazlar.

Hâlbuki bâzı yerde dil, süngüden daha zararlıdır. Nitekim **Süfyân-ı Sevrî** (*Radyallâhu Anh*) şöyle demiştir. “Bir insana ok atmak, laf atmaktan daha hafiftir. Zîrâ bâzen süngü şaşar da dil şaşmaz.” (*Ahmed ibnü Hicâzî, Tuhfetü’l-ihvân, sh:60*)

HARAM AY ORUCU

(Bu sene haram aylar 22 Hazîran (1 Zülka‘de) Pazartesi günü başlayıp 17 Eylül (29 Muharrem) Perşembe günü bitmektedir.)

Sene içerisinde haram ay dört tânedir. Bunlar da Zülka‘de, Zülhicce, Muharrem ve Receb-i Şerîf’tir. Üçü peş peşe, Receb-i Şerîf ise tektir. Bu sene Zülka‘de, Zülhicce ve Muharrem ayları 22 Hazîran Pazartesi günü başlayıp 17 Eylül Perşembe günü bitecektir.

Haram ayların en üstünü, bir rivâyet Muharrem-i Şerîf ayı, diğer bir rivâyette ise Receb-i Şerîf’tir. Bu mübârek ayların oruçlarının fazîleti hakkında birçok hadîs-i şerîf ve rivâyet mevcuttur.

Nitekim **Ebû Mucîbe el-Bâhilî**’nin, babasından (*Radyallâhu Anhümâ*) rivâyet ettiğine göre hangi ayları oruçlu geçirmesini tavsiye buyurduğunu sorması üzerine **Rasûlüllâh** ﷺ ona:

عَنْ أَبِي مُجِيبَةَ الْبَاهِلِيِّ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «...وَوَضِمَ أَشْهُرَ الْحُرْمِ.»

“Haram ayları oruçlu geçir.” buyurmuştur. (*İbnü Mâce, es-Sünen, es-Siyâm:43, rakam:1741, 1/554*)

İbni **Abbâs** (*Radyallâhu Anhümâ*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** ﷺ: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ شَهْرِ حَرَامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ شَهْرًا.»

“Haram aydan bir gün oruç tutana, Allâh-u Te‘âlâ her gününe karşılık bir ay (oruç tutmuş sevâbı) yazar.” buyurmuştur.

Rasûlüllâh ﷺ den gelen diğer bir rivâyette: “Haram aydan bir günün orucu, diğerlerinin otuzundan efdaldır.” buyrulmuştur. (*el-Ğazâlî, el-İhyâ, Kitâbu esrâri’s-savm, Fasıl:3, 1/281; Ebû Muhammed el-Hallâl, Fedâilü şehri receb, rakam:5, 15, sh.52, 73*)

Enes ibni Mâlik (*Radyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ حَرَامٍ؛ الْحَمِيْسَ وَالْجُمُعَةَ وَالسَّبْتَ كُتِبَ لَهُ عِبَادَةٌ سِتِّينَ»، وَفِي رِوَايَةٍ: «سَبْعَ مِائَةِ سَنَةٍ»، وَفِي رِوَايَةٍ: «تِسْعِمِائَةِ سَنَةٍ.»

“Her kim, herhangi bir haram aydan perşembe, cuma ve cumartesi olmak üzere üç günü oruçlu geçirirse, kendisine (tuttuğu her güne karşılık) iki sene, (başka bir rivâyette) yedi yüz sene, (diğer bir rivâyette ise) dokuz yüz sene ibâdet (sevâbı) yazılır.” (*et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-ev-*

sat, rakam:1810, 2/468; Ebû Muhammed el-Hallâl, Fedâilü şehri receb, rakam:14, sh:71; İbnü 'Asâkir, Tarîhu Me-dîneti Dimeşk, 19/116; ed-Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, rakam:5696, 4/66; 'Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/325; el-Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, 3/19; es-Süyûtî, ed-Dürü'l-mensûr, 4/185; el-Ğazâlî, el-İhyâ, Kitâbu esrâri's-savm, Fasil:3, 1/281; ez-Zebîdî, el-İthâf, 4/256; 'Alî el-Müttakî, Kenzü'l-'ummâl, rakam:24173, 8/561)

Enes (Radiyallâhu Anh)ın bu hadîs-i şerîf hakkında: “Ben bunu **Rasûlüllâh** ﷺ den işitmemişsem, kulaklarım sağır olsun.” dediği rivâyet edilmiştir. (el-Beyhakî, Fezâilü'l-evkât, rakam:308, 1/537; el-Kâzerûnî, el-Müselâ, sh:247-250; et-Temmâm, el-Fevâid, rakam:589-590; Ahmed ibnü Hicâzî, Tuhfetü'l-ihvân, sh:10)

İnsanlar içinde bu faziletleri en iyi bilenler, hiç şüphesiz ki sahabe-i kirâm ve tâbi'în-i izâm oldukları için **İbni Ömer, Üsâme ibni Zeyd, Hasen-i Basrî, Ebû İshâk es-Seb'î** (Radiyallâhu Anhüm) gibi zatlar, haram ayların tümünü oruçlu geçirirlerdi.

Süfyân-ı Sevrî (Radiyallâhu Anh): “Oruç tutmak için bana en sevgili vakit, haram aylardır.” derdi. (İbnü Receb el-Hanbelî, Letâifü'l-me'ârif, sh:229)

ZÜLKA'DE AYININ NAMAZLARI

İlk Gece (21 Hazîran Pazar'ı 22 Hazîran Pazartesi'ye bağlayan gece) **Namazı**: Bu mübârek haram ayın ilk gecesinde otuz rekât kılınır, her rekâtında Zilzâl (İzâ Zülzile) Sûresi okunur, namaz bitince Amme Sûre-i Celîle'si kırâat olunur.

Dokuzuncu Gece (29 Hazîran Pazartesi'yi 30 Hazîran Salı'ya bağlayan gece) **Namazı**: İki rekât kılınıp, her rekâtta Fâtîha'dan sonra Müzzemmil Sûresi okunur, selamdan sonra 3 kere Yâsîn-i Şerîf okunur. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:62)

Mühim Bir Not: Târif edilen herhangi bir namazda okunması îcâb eden sûreyi ezbere bilmeyen kişi bilen bir kişinin arkasında o namazı cemâatle edâ edebilir. Buna da imkân bula-mayan kişi o sûrenin yerine aynı sayıda İhlâs Sûresi okur ki, bu hüküm umûmîdir. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:7)

MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ'DEN FAYDALI İLİMLER

1) Pire (Gibi Zararlı Haşere)yi Uzaklaştırmak İçin Yapılacaklar

a) Pireyi uzaklaştırmak ve öldürmek için akgünlük sakızı tütsü olarak yakılır. Böyle yapıldığında **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle pireler ölür.

b) Aynı şekilde akgünlük sakızı suya konulup çözüldükten sonra bu sudan eve serpiştirilirse pireler ölür.

c) Turp (doğrandıktan sonra) suya konulur ve bu sudan eve serpiştirilirse **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle pireler ölür.

Nitekim **Ebû Hureyre** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** ﷺ'in şöyle buyurduğu mervîdir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا أَذَتْكَ الْبَرَاغِيثُ فَخُذْ قَدَحَ مَاءٍ وَاقْرَأْ عَلَيْهِ هَذِهِ الْآيَةَ ثَمَّانَ مَرَّاتٍ، وَهِيَ: ﴿وَمَا لَنَا إِلَّا تَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ﴾ الْآيَةَ، ثُمَّ تَقُولُ: «إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ فَكُفُّوا عَنَّا أَدَاكُمُ وَشَرَّكُمْ»، ثُمَّ تَرُسُّ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ حَوْلَ فِرَاشِكَ، فَإِنَّكَ تَبِيْتُ أَمِنًا مِنْ شَرِّهِمْ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى.»

“Pireler sana zarar verdiği zaman bir bardak su al ve üzerine sekiz kere:

‘Bize ne oldu ki Allâh’a tevekkül etmeyelim?! Oysa gerçekten O bizi(m her birimizi, din husûsunda uymamız gereken dosdoğru) yollarımıza hidâyet etmiştir. Andolsun ki bize yaptığınız eziyetlere karşı elbette sabr(a devâm) edeceğiz. (İmanları gereği) tevekkül edenler de ancak Allâh’a tevekkül(de sebât) etsin.’ (İbrâhîm Sûresi:12) âyet-i kerîmesini oku, sonra:

‘Eğer (sizi yaratanın Allâh olduğuna) inanıyorsanız eziyetinizi ve şerrinizi bizden çekin.’ dersin, sonra bu sudan yatağının etrâfına serpiştirirsin. Böyle yapınca şüphesiz ki Allâh-u Te‘âlâ’nın izniyle onların şerrinden (sana zarar vermesinden) emîn olarak gecelersin.” (es-Senûsî, el-Mücerrebât, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişi-, sh:53)

Suyun Üzerine Okunacak Âyet-i Kerîme ve Duâ

﴿وَمَا لَنَا إِلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَيْنَا سُبُلَنَا وَلَنْصَبِرَنَّ عَلَىٰ مَا آذَيْتُمُونَا﴾

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾ (8 kere)

﴿إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ فَكُفُّوا عَنَّا أَدَاكُم وَشَرَّكُمْ﴾

d) Her kim kükürt çiçeği ve öd (ud) ağacının yaprağı ya da tânesiyle evi buhurlarsa Allâh-u Te‘âlâ’nın izniyle pireler oradan uzaklaşır ya da ölürlür.

2) Erkek Çocuk Sâhibi Olmak İçin Yapılacak Duâ

Her kim zevcesinin erkek çocuk doğurmasını ister de eşinin hamileliğinin başlangıcında veyâ üçüncü ayının başında eşi uyurken sağ elini eşinin göbeğinin üstüne koyup orayı meshederek (sıvazlayarak) şu duâyı üç kere okur(sa Allâh-u Te‘âlâ’nın izniyle eşi erkek çocuk doğurur):

﴿اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ خَلَقْتَ خَلْقًا فِي بَطْنِ زَوْجَتِي هَذِهِ فَكَوْنُهُ ذَكَرًا وَأَسْمِيهِ مُحَمَّدًا بِحَقِّ صَاحِبِ هَذَا الْأِسْمِ الشَّرِيفِ الْمُكْرَمِ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾ ﴿فَبَشِّرْنَا هَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ﴾ ﴿وَبَشِّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ﴾

“Ey Allâh! Eğer Sen, benim eşimin karnında bir bebek yarattıysan onu erkek olarak yarat. Ben onu ‘Muhammed’ diye isimlendireceğim. Çok şerefli olan Efendimiz ve Sâhibimiz Muhammed ﷺ’in ism-i şerîfinin hakkı için (duâmı kabûl eyle).”

“Ey Rabbim! (Ardımdan yoluma sâhip olacak bir çocuk vermeksizin) beni tek biri olarak bırakma. (Ama sen böyle takdîr buyurduysan, buna da râzıyım. Zîrâ) vârislerin en iyisi ancak Sensin.” (el-Enbiyâ Sûresi:89’dan)

“Biz onu (İbrâhîm (Aleyhisselâm)ın eşi Sâre Hâtun’u, bir sürûra mazhar etmek için, onca yaşına rağmen kendisine ihsân edilecek) İshâk (isimli mübârek bir çocuk) ile, İshâk’ın ardından da Ya‘kûb (nâmında bir torun) ile müjdeledik.” (Hûd Sûresi:71’dan)

“(Melekler) onu (İbrâhîm (Aleyhisselâm)ın eşi Sâre Hâtun’u, İshâk adında) pek bilgili (olacak) bir oğulla müjdelediler.” (ez-Zâriyât Sûresi:28’dan)

(es-Senûsî, el-Mücerrebât, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişi-, sh:52-55)

BİR KERE OKUMAK YÜZ BİN SALÂTA DENK GELEN BİR SALEVÂT-I ŞERÎFE

Abdullâh el-Hârûşî (*Rahimehullâh*) bu salevât-ı şerîfe hakkında şöyle demiştir: “Kendisine güvendiğim bir zât, şeyhimiz **Ayyâşî** (*Rahimehullâh*)ın: ‘**Allâh-u Te‘âlâ**’nın bu salevât-ı şerîfeyi okumayı kendilerine nasîb ettiği kişiler için büyük bir sır ve azîm (çok büyük) bir ecir vardır. Bunun bir keresi yüz bin salâta denktir.’ dediğini nakletmiştir.”

Salevât-ı Şerîfenin Okunuşu ve Mânâsı:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ صَلَاةً تَزُنُّ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَاوَاتِ وَعَدَدَ مَا فِي عِلْمِكَ وَعَدَدَ جَوَاهِرِ أَفْرَادِ كُرَّةِ الْعَالَمِ وَأَضْعَافِ ذَلِكَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.»

“Ey Allâh! Yerleri ve gökleri tartacak (ve onların ağırlığına denk gelecek kadar büyük) bir salât ile ve Senin (sonsuz) ilminde olanlar adedince, ayrıca küre-i âlem(ler)deki fertlerin cevherleri (en küçük yapı taşları olan atomları) sayısınca ve bunun katlarınca Efendimiz Muhammed’e ve Ehl-i Beyti’ne salât(-ü selâm) eyle. Şüphesiz Sen Hamîd’sin (tüm nîmetlerine karşı hamde müstehak olansın), Mecîd’sin (ihsânı pek açık ve çok büyük olansın).”

(‘Abdullâh el-Hârûşî, *Künûzu’l-esrâr fi’s-salâti ve’s-selâmi ‘ale’n-Nebiyi’l-Muhtâr*, sh:77; Aynı mlf., *el-Fet-hu’l-mübîn ve’d-dürru’s-semîn fi fazli’s-salâti ve’s-selâm ‘alâ Seyyidi’l-mürselîn*, sh:251)

MEŞHUR HADÎS-İ ŞERÎFTE BİLDİRİLEN 99 İSM-İ ŞERÎF DIŞINDA, KUR’ÂN-I KERÎM’DE VE HADÎS-İ ŞERÎFLERDE ZİKREDİLEN 100 İSM-İ ŞERÎFTEN ON BİRİNCİSİ «الْجَوَادُ» İSM-İ ŞERÎFİ

Ulemânın beyânı vechile; bu ism-i şerîf “Cömert, bahşişleri ve ihsânı bol, hak edene de etmeyene de, Kendisinden isteyene de istemeyene de ikrâm eden” mânâlarına gelir. Mutlak olarak **Allâh-u Te‘âlâ**’dan başka hiçbir kimsenin hakîkî mânâda cömert olmadığını bilmek her mükellef üzerine farz kılınmıştır. Bununla berâber mümin kişinin **Cevâd** olan **Allâh-u Te‘âlâ**’nın ahlâkı ile ahlâklanması ve yaptığı infaklarda riyâyı nefyedip iyiliklerini kimsenin başına kakmaması gerekir.

Bu ism-i şerîf **Allâh-u Te‘âlâ**’nın ismi olarak Kur’ân-ı Kerîm’de zikredilmemiştir ama hadîs-i şerîflerde mezkûrdur.

Nitekim **Sa‘îd ibni’l-Müseyyeb** (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasû-lüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ يُحِبُّ الطَّيِّبَ، نَظِيفٌ يُحِبُّ النَّظَافَةَ، كَرِيمٌ يُحِبُّ الْكِرَامَ، جَوَادٌ يُحِبُّ الْجُودَ، نَظْفُوا أَفْنِيَّتَكُمْ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ.»

“Şüphesiz ki **Allâh Tayyib** (noksanlıklardan münezze olup ayıplardan mukaddes)dir, temizleri sever. **Nazîf** (Kendisine yakışmayan noksan sıfatlardan münezze)dir, **nezâfeti** (kullarının dışlarının ve içlerinin yakışıksız şeylerden arınmış olmasını) sever.

Kerîm’dir (iyilik sâhibidir), **keremi** (kullarının birbirlerine iyi davranmalarını) sever. **Cevâd’dır** (çok cömerttir), cömertliği sever. O hâlde siz sofalarınızı temiz tutun da (pislikleri ev içinde toplayan ve çok cimri olan) **Yahûdîlere benzemeyin.**” (*et-Tirmizî, es-Sünen, el-Edeb:41, rakam:2799, 4/495; el-Bezzâr, el-Müsned, rakam:1114, 1/199; Ebû Ya‘lâ, el-Müsned, rakam:791, 2/122*)

Ebû Zerr (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي ذَرِّرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «يَا عِبَادِي! كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ، فَسَلُونِي الْهُدَى أَهْدِيكُمْ، وَكُلُّكُمْ فَقِيرٌ إِلَّا مَنْ أَغْنَيْتُ، فَسَلُونِي أَرْزُقْكُمْ، وَكُلُّكُمْ مُذْنِبٌ إِلَّا مَنْ عَافَيْتُ، فَمَنْ عَلِمَ مِنْكُمْ أَنِّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى الْمَغْفِرَةِ فَاسْتَغْفِرْنِي عَفَرْتُ لَهُ وَلَا أَبَالِي، وَلَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَحَيَّكُمْ وَمَيِّتَكُمْ وَرَطَّبَكُمْ وَيَابَسَكُمْ اجْتَمَعُوا عَلَى اتَّقَى قَلْبِ عَبْدٍ مِنْ عِبَادِي مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي جَنَاحَ بَعُوضَةٍ، وَلَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَحَيَّكُمْ وَمَيِّتَكُمْ وَرَطَّبَكُمْ وَيَابَسَكُمْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَشَقَى قَلْبِ عَبْدٍ مِنْ عِبَادِي مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي جَنَاحَ بَعُوضَةٍ، وَلَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَحَيَّكُمْ وَمَيِّتَكُمْ وَرَطَّبَكُمْ وَيَابَسَكُمْ اجْتَمَعُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلَ كُلُّ إِنْسَانٍ مِنْكُمْ مَا بَلَغَتْ أُمَّتِيَّتُهُ فَأَعْطَيْتُ كُلَّ سَائِلٍ مِنْكُمْ مَا سَأَلَ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي إِلَّا كَمَا لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ مَرَّ بِالْبَحْرِ فَعَمَسَ فِيهِ إِبْرَةً ثُمَّ رَفَعَهَا إِلَيْهِ، ذَلِكَ بِأَنِّي **جَوَادٌ** مَا جِدْتُ مَا أُرِيدُ، عَطَائِي كَلَامٌ وَعَذَابِي كَلَامٌ إِنَّمَا أَمْرِي لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْتُهُ أَنْ أَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ.»

“Allâh-u Te‘âlâ: ‘Ey Benim kullarım! Benim kendisini hidâyet ettiğim kişiler hâriç hepiniz dalâlettesiniz. O hâlde Benden hidâyet isteyin ki sizi doğru yola ulaştırayım. Benim zengin ettiğim kimseler müstesnâ hepiniz fakirsiniz. Benden (rızk) isteyin ki sizi rızıklandırayım. Benim âfiyet (günahlardan kurtuluş) ihsân ettiğim kişiler hâriç hepiniz günahkârsınız.

Bu durumda sizden her kim Benim hiç şüphesiz bağışlamaya kudretli bir Zât olduğumu bilir de Benden af dilerse hiçbir şeye aldırış etmeden onu bağışlarım.

Şâyet sizin evveliniz ve âhiriniz (öncekileriniz sonrakileriniz), diriniz ve ölünüz, yaşınız ve kurunuz (genciniz yaşlınız) kullarımdan en takvâ sâhibi (haramlardan en çok sakınan) bir kulun kalbi üzere birleşseler (hepsi onun gibi takvâ sâhibi olsalar), bu hâl Benim mülkümde bir sivrisineğin kanadı kadar bir şey (bile) ziyâde etmez.

Eğer sizin evveliniz ve âhiriniz (öncekileriniz sonrakileriniz), diriniz ve ölünüz, yaşınız ve kurunuz (genciniz yaşlınız) kullarımdan en bedbaht bir kulun kalbi üzere birleşseler (hepsi onun gibi günahkâr olsalar), bu durum Benim mülkümde bir sivrisineğin kanadı kadar (ufak) bir şey (dahî) eksiltmez.

Şâyet sizin evveliniz ve âhiriniz (öncekileriniz sonrakileriniz), diriniz ve ölünüz, yaşınız ve kurunuz (genciniz yaşlınız) bir tepede toplansalar ve sizden her bir insan dileğinin ulaştığı (aklına gelen herhangi bir) şeyi (Benden) istese de Ben sizden her isteyene istediğini versem, bu hâl Benim mülkümde ancak sizden birinizin denize uğrayıp ona bir iğne daldırması, sonra o iğneyi kendisine kaldırması (durumunda denizden eksilteceği) kadar bir şey eksiltebilir (yâni hiçbir şey eksiltemez).

İşte bunun sebebi şudur ki; şüphesiz ki Ben **Cevâd’ım** (cömertlik sâhibiyim) ve Mâcid’im (şan ve şeref sâhibiyim), dilediğimi yaparım. (Hiçbir şey Bana zor gelmez, zîrâ) Benim bahşışım de kelâmdır, azâbım da kelâmdır (bir söze bakar). Hiç şüphesiz Ben bir şeyi dilediğim zaman Benim işim ona sâdece ‘Vâr ol.’ demektir ki o da hemen oluverir.’ buyurdu.”

(et-Tirmizî, es-Sünen, Sıfatü’l-kıyâme:48, rakam:2495, 4/656; İbnü Mâce, es-Sünen, ez-Zühd:30, rakam:4257, 2/1422; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:21367, 35/294-295)

(‘Alî Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsna, sh:281-283)

«الْجَوَادُ» İSM-İ ŞERİFİNİN HAVÂSSI

1) Her kim bu ism-i şerîfi her gün 14 kere zikretmeye devâm ederse, **Allâh-u Te‘âlâ** o kişiyi bolca rızıklandırır ve aslâ ona darlık yüzü göstermez. (*‘Alî Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fî şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:283, 539*)

2) Bu ism-i şerîfin de içerisinde zikredildiği mühim bir duâ vardır ki bu muazzam duâ **İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe** (*Rahimehullâh*)a âittir.

Bu duâ evvelce (Temmuz 2018) dergimizde yayımlanmıştır. **Hafs ibni Ğıyâs** (*Rahimehullâh*) ın beyânı vechile; kendisi **İmâm-ı Âzam Efendimiz**’e 40 sene yatsının abdesti ile sabah namazını kılabilmesi için gerekli kuvveti nasıl elde ettiğini sorunca, **İmâm-ı Âzam Efendimiz** ona elif-bânın bütün harflerini içeren Kur’ân-ı Kerîm’deki iki âyet-i kerîme olan Fetih Sûresi’nin 29. âyet-i kerîmesi ile Âl-i İmrân Sûresi’nin 154. âyet-i kerîmesinin harfleri ile başlayan ism-i şerîflerle duâ ettiğini söylemiştir.

Feth Sûresi’nin son âyet-i kerîmesinin ilk harfi “Mîm”dir, burada geçen 29 harften sonuncusu ise “Sâd” harfidir. Duâyı da bu harflerin tertibine göre yapmıştır. Duânın okunuşunda 29 duânın her biri “Allahümme ente!” ile başlayıp peşinde zikredilen bütün ism-i şerîfler, zımında bulunduğu harfle başlamaktadır.

Bu duânın cim harfi ile başlayan kısmında **el-Cevâd** ism-i şerîfi de mezkûrdur ki duâ şöyledir:

«اللَّهُمَّ أَنْتَ جَبَّارٌ جَمِيلٌ جَوَادٌ فَجُدْ عَلَيْنَا بِرِضَاكَ عَنَّا، أَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَالْجَنَّةَ.»

“Ey Allâh! Sen Cebbâr’sın (zorla da olsa dilediği mahlûku irâdesi yönünde mecbur bırakabilensin), Cemîl’sin (çok güzelsin), **Cevâd’sın (pek cömertsin)**, bize rızânı cömertçe bahşeyle. Rızânı ve cennetini Senden istiyorum.” (*Muharrem ibnü Muhammed ez-Zilî el-Kastamûnî, Menâkıbü Ebî Hanîfe, sh:50-54*)

3) **Abdülkâdir el-Geylânî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin “**el-Ğunye**” isimli eserindeki nakline göre; nişandan sonra okunması müstehab olan bir duâ vardır. Bu duânın tamâmı “**Nişan ve Nikâh Ahkâmı**” adlı eserimde (sh:56-59’da) mevcuttur.

Burada sâdece **Cevâd** ism-i şerîfinin zikredildiği yeri sizlere arz ediyorum:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمُتَفَرِّدِ بِالْأَيْهِ، الْجَوَادِ بِإِعْطَائِهِ، الَّذِي تَجَلَّى فِي سَمَائِهِ، الْمَتَوَحِّدِ بِكِبْرِيَاءِهِ لَا يَصِفُهُ الْوَاصِفُونَ حَقَّ صِفَتِهِ وَلَا يَنْعَتُهُ النَّاعِتُونَ حَقَّ نَعْتِهِ، لِأَنَّهُ اللَّهُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الْمَعْبُودُ، لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.»

“Bütün hamdler, tüm nîmetler sâdece Kendisine mahsus olan ve onları vermekle **cömertliğini ortaya koyan** Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur. O Allâh ki yüksek âlemlere tecellî buyurmuş ve büyüklüğüyle tek olmuştur.

Vasfedenler O’nu hakkıyla tavsîf edemez, niteleyenler O’nu gerçek mânâda târif edemez. Çünkü O, tek olan, kimseye muhtaç olmayan ve ibâdete lâayık olan bir Allâh’tır. O’nun benzeri hiçbir şey yoktur! Hakkıyla işiten ve gören ancak O’dur.” (*‘Abdülkâdir el-Ğeylânî, el-Ğunye, 1/109*)

4) **İbni Ferhûn** ve **Kastallânî** (*Rahimehumellâh*)a âit Kur’ân-ı Kerîm duâlarının hatim duâsı olarak rivâyet edilen mühim bir duâ vardır ki bu duâ “**Kur’ân-ı Kerîm’deki Tüm Duâlar**” adlı eserimin birinci cildinin sağ tarafındaki Arapça kısmında (sh:13-16’da) mevcuttur.

Burada sâdece **Cevâd** ism-i şerîfinin zikredildiği yeri sizlere arz ediyorum:

«اللَّهُمَّ يَا عَالِمَ الْخَفِيَّاتِ، يَا سَامِعَ الْأَصْوَاتِ، يَا بَاعِثَ الْأَمْوَاتِ، يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ،
يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ، يَا خَالِقَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتِ! أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
الْجَوَادُ الَّذِي لَا يَبْخُلُ، وَالْحَلِيمُ الَّذِي لَا يَعْجَلُ.»

“Ey Allâh! Ey tüm gizlileri bilen! Ey tüm sesleri işiten! Ey ölüleri dirilten! Ey duâları kabûl eden! Ey istekleri gerçekleştiren! Ey yeri ve gökleri (yoktan) yaratan! Sen Kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan Allâh’sın, cimrilik yapmayan **Cevâd’sın** (yegâne cömertsin) ve (günahkârlara peşin cezâ vermeyip tevbe fırsatı tanıyarak) acele etmeyen **Halîm’sin.**” (İbni Ferhûn, İrşâdü’s-sâlik ilâ ef’âli’l-menâsik, 1/273; el-Kastallânî, Levâmî‘u’l-envâr, sh:300)

5) İbni Ebî Cemre Hazretleri, “Buhârî Muhtasarı”nın şerhi olan “**Behcetü’n-nüfûs**” isimli eserinde birkaç yerde mânâ âleminde **Rasûlüllâh** ﷺ den öğrendiği bâzı duâları zikretmiştir ki bunlardan birinde de Cevâd ism-i şerîfi zikredilmektedir. Bu duânın tamâmı “**İbni Ebî Cemre Hazretleri’nin Hayâtı, Eserleri Ve Müjdecî Rüyâları**” adlı eserimde (sh:317-319’da) mevcuttur.

Burada sâdece **Cevâd** ism-i şerîfinin zikredildiği yeri sizlere arz ediyorum:

«وَأَمْنَعْنَا بِعِزِّكَ مَنْ أَنْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا أَوْ نَجْهَلَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ، وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ
رَحْمَتُهُ فِي الدَّارَيْنِ بِلَا مِخْنَةٍ، إِنَّكَ الْمِفْضَالُ الْجَوَادُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا.»

“Sen izzetinle (şerefın bahşısı için) **bizi şahsımıza câhillik** (bilgisizlik, kabalık ve kötülük) yapılmasından veyâ **mahlûkâtından** (yarattıklarından) **herhangi birine câhillik yapmamızdan men eyle.**

Sen bizi iki cihanda da mihnetsiz (sıkıntısız) bir şekilde kendilerine acıdığın kullarından eyle. Şüphesiz Mifdâl (kullarına son derece lütufkâr) ve **Cevâd** (cömert olan) ancak Sensin.

Allâh-u Te‘âlâ Efendimiz Muhammed’e ve Ehl-i Beyti’ne salât-ü selâm eylesin.” (İbnü Ebî Cemre el-Ezdî el-Endelüsî, Behcetü’n-nüfûs, 3/74)

6) İmâm Habîb Hasen Haddâd (Kuddise Sirruhû) **Hazretleri’ne** âit olan ve Berâat Gece-si’nde okunan mübârek bir duâ vardır ki bu duâ fakire âit “**Şa‘bân-ı Şerîf Risâlesi**” adlı eserde (yeni baskıda sh:203-212’de) mevcuttur.

Burada sâdece **Cevâd** ism-i şerîfinin zikredildiği yeri sizlere arz ediyorum:

«فَهَبْ لِي اللَّهُمَّ مِنْ لُطْفِكَ الْخَفِيِّ نَسْمَةً تَشْفِي مَرَضَ غَفْلَتِي وَأَنْفَحْنِي مِنْ عَطْفِكَ
الْوَفِيِّ نَفْحَةً طَيِّبَةً تُطَلِّقُ بِهَا أَسْرِي مِنْ وَثَاقِ شَهْوَتِي وَالْحَظْنِي وَاحْفَظْنِي بِعَيْنِ عِنَايَتِكَ
مُلَاحِظَةً تُنْقِذُنِي بِهَا وَتُنَجِّنِي بِهَا مِنْ بَحْرِ الضَّلَالَةِ وَأْتِنِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً فِي الدُّنْيَا

وَالْآخِرَةَ تُبَدِّلُنِي بِهَا سَعَادَةً مِنْ شَقَاوَةٍ وَأَسْمَعَ دُعَائِي وَعَجَّلَ إِجَابَتِي وَأَقْضِ حَاجَتِي
وَعَافِنِي وَهَبْ لِي مِنْ كَرَمِكَ وَجُودِكَ الْوَاسِعِ مَا تَرزُفُنِي بِهِ الْإِنَابَةَ إِلَيْكَ مَعَ صِدْقِ اللَّجَاءِ
وَقَبُولِ الدُّعَاءِ وَأَهْلِنِي لِقَرَعِ بَابِكَ لِلدُّعَاءِ يَا **جَوَادُ** حَتَّى يَتَّصِلَ قَلْبِي بِمَا عِنْدَكَ وَتُبَلِّغُنِي
بِهَا إِلَى قَصْدِكَ يَا خَيْرَ مَقْصُودٍ وَأَكْرَمَ مَعْبُودٍ أَبْتَهَلُ وَأَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ فِي طَلَبِ مَعُونَتِكَ.»

“Ey Allâh! Bana gizli lütfundan, gaflet hastalığıma şifâ verecek bir hoş rüzgâr estir. Geniş alâkandan ve lütfundan benim üzerime şehvet bağlarımdan esâretimi çözeceğin hoş bir esinti gönder. İnâyet nazarıyla bana bak ve beni sapıklık denizinden kurtar.

Dünyâda ve âhirette tarafından bana öyle bir rahmet bahşet ki, sâyesinde bedbahtlığımı saâdet ve bahtiyarlığa çeviresin.

Duâmı kabûl et, kabûlünde acele et, hâcetlerimi yerine getir ve bana âfiyet ver. Geniş cömertlik ve iyiliğinden, Sana karşı samîmî ve tam bir dönüş ve yöneliş bana nasîb eyle.

Yâ **Cevâd** (ey cömert olan)! Duâ için kapını çalmaya beni ehil eyle ki, kalbim Senin nezdindekilere eklensin de beni Senin kasıt ve murâdına ulaştırsın! Ey kastedilenlerin en hayırlısı! Ey tapılanların en keremlisi! Yardımını talep husûsunda Sana yalvarıp yakarıyorum.” (Muhammed ‘Alevî el-Mâlikî, Mâ zâ fî şa‘bân, sh:112-115)

7) Demirleri eritecek, suları donduracak, dağları yumuşatacak, delileri akıllandıracak, kırk cumâ gecesi okuyanın bütün günahlarını bağışlatacak ve dünyânın bütün dertlerini açacak eşsiz bir duâ vardır ki ben bunu Lâlegül Dergisi’nin Mayıs 2015 sayısında zikretmişim.

Üveys el-Karanî (Radiyallâhu Anh)ın, Ömer ibni Hattâb ve Ali ibni Ebî Tâlib (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte Rasûlüllâh ﷺ bu duânın fazîletlerini sıralamıştır.

Burada sâdece **Cevâd** ism-i şerîfinin zikredildiği yeri sizlere arz ediyorum:

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ وَخَالِقٌ لَا تُغْلَبُ وَغَالِبٌ لَا تُغْلَبُ وَبَصِيرٌ لَا تَرْتَابُ وَسَمِيعٌ لَا تَشْكُ وَقَهَّارٌ لَا تُقَهَّرُ وَأَبْدِيٌّ لَا تَنفَدُ وَقَرِيبٌ لَا تَبْعُدُ وَشَاهِدٌ لَا يَغِيبُ وَإِلَهٌ لَا تُضَادُّ وَقَاهِرٌ لَا تُظَلَّمُ وَصَمَدٌ لَا تُطْعَمُ وَقَيُّومٌ لَا تَنَامُ وَمُخْتَجِبٌ لَا تُرَى وَجَبَّارٌ لَا تُضَامُ وَعَظِيمٌ لَا تُرَامُ وَعَالِمٌ لَا تُعْلَمُ وَقَوِيٌّ لَا تُضْعَفُ وَجَبَّارٌ لَا تُوصَفُ وَوَفِيٌّ لَا تُخْلَفُ وَعَدْلٌ لَا تُحِيفُ وَغَنِيٌّ لَا تُفْتَقِرُ وَكَنَزٌ لَا تَنفَدُ وَحَكَمٌ لَا تَجُورُ وَمَنِيْعٌ لَا تُقَهَّرُ وَمَعْرُوفٌ لَا تُنْكِرُ وَوَكِيلٌ لَا تُحْقَرُ وَوِثْرٌ لَا تُسْتَشَارُ وَفَرْدٌ لَا تُسْتَشِيرُ وَوَهَّابٌ لَا تَمَلُّ وَلَا تَرُدُّ وَسَرِيعٌ لَا تَذْهَلُ وَجَوَادٌ لَا تَبْخُلُ وَعَزِيزٌ لَا تَذُلُّ وَعَلِيمٌ لَا تَجْهَلُ وَحَافِظٌ لَا تَغْفُلُ وَقَيُّومٌ لَا تَنَامُ.»

“Ey Allâh! Şüphesiz Sen hiç ölmeyecek Hayy’sın (dirisin). Âciz bırakılamayacak bir Hâlık’sın (yaratıcısın). Mağlup edilemeyen bir Gâlib’sin.

(Neyin ne olduğunda) hiç şüphelenmeyen bir Basîr’sin (görücüsün). (Duyduklarında) hiç şüphe etmeyen bir Semî’sin (işiticisin).

Asla ezilemeyen bir Kahrâr'sın (ezicisin). **Hiç tükenmeyecek bir Ebedî'sin** (sonsuzsun). **Uzak olmayan bir Karîb'sin** (yakınsın). **Kaybolmayan bir Şâhid'sin** (her şeyin ta nığısın).

Zıttına gidilemeyen bir İlâh'sın (Kendisine tapılmayı hak edensin). **Zulme uğratılmayacak bir Kâhir** (ezici güç sahibi)sin. **Yedirilemeyen bir Samed'sin** (ihtiyaçsızsın). **Hiç uyumayan bir Kayyûm'sun** (her şeyi ayakta tutansın).

Görülemeyen bir Muhtecib'sin (nûrânî hicaplarla örtülüsün). **Haksızlığa uğratılmayan bir Cebbâr'sın** (istediğini istediğine zorla yaptıransın). (Hakaret etmek isteyenler tarafından) **kastedilemeyecek derecede Azîm'sin** (büyüksün).

Öğretilmeyen bir Âlim'sin. **Zayıflamayan bir Kaviy'sin** (güçlüsün). **Vasfedilemeyen** (nitelenemeyen) **bir Cebbâr'sın** (tarif etmeye çalışanları âcizliğe mecbur edensin). **Söz bozmayan bir Vefiy'sin** (vefâkârsın). **Zulmetmeyen bir Adl'sin** (adâletin ta kendisisin).

Fakir olmayan bir Ğaniy'sin (zenginsin). **Tükenmeyen bir Kenz'sin** (aranacak bir hazînesin). **Zulmetmeyen bir Hakem'sin** (doğru hüküm verensin). **Kahredilemeyen bir Menî'sin** (ulaşılmaz bir Zât'sın).

İnkâr edilemeyen bir Ma'rûf'sun (sıfatlarıyla bilinensin). **Hakir görülemeyen bir Vekîl'sin** (küçümsenemeyecek şekilde kullarının işlerini yönetensin). **İstişâre edilemeyen bir Vitr'sin** (kimsenin Kendisine ulaşıp istişâre edemeyeceği kadar teksin). **İstişâre etmeyen bir Ferd'sin** (kimseye danışma ihtiyacı duymayan tek varlıksın).

Bıkmayan ve geri çevirmeyen bir Vehhâb'sın (vermekten usanmayıp bolca nimet verensin). **Gaflet etmeyen bir Serî'sin** (istediğin işi çarçabuk görensın).

Cimrilik etmeyen bir Cevâd'sın (cömertsin), **cehâlet etmeyen bir Âlim'sin** (ziyade bilensin). **Zelîl olmayan bir Azîz'sin** (hiçbir hükmüne îtirâz edilemeyecek kadar güçlüsün).

Gâfil olmayan bir Hâfız'sın (korumak istediklerini boş bırakmayan bir koruyucusun). **Hiç uyumayan bir Kayyûm'sun** (her şeyi ayakta tutansın).” (Ebû Nu‘aym, Hilyetü'l-Evliyâ, 8/55-56; Necmüddîn ‘Ömer en-Nesefî, el-Kand fî zikri ‘ulemâi Semerkand, rakam:911, sh:490-491)

8) Tîcânî meşâyihından Seyyid Muhammed Ekensûs Hazretleri bir mektûbunda ihvânına şöyle bir vasiyette bulunmuştur:

“Sabah namazının sünneti ile farzı arasında bir kere Fâtiha-ı Şerîfe okuyup sevâbını **Rasûlüllâh** ﷺ'e hediye ettikten sonra şu sekiz ism-i şerîfi zikrederseniz, şüphesiz **Allâh-u Te‘âlâ** fazl-u keremiyle rızık derdine karşı size kifâyet eder, geçim endişesini kalbinizden giderir ve fazl-u keremiyle size rızıkı bolca akıtır. O sekiz ism-i şerîf de şunlardır:

«يَا اللَّهُ! يَا حَيُّ! يَا قَيُّوْمُ! يَا وَاحِدُ! يَا أَحَدُ! يَا وَاجِدُ! يَا جَوَادُ! يَا كَرِيمُ!

إِنْفَحْنِي مِنْكَ بِنَفْحَةِ خَيْرِ إِنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

‘Ey Allâh! Ey gerçek hayat sâhibi! Ey her şeyi yöneten! Ey bir! Ey tek! Ey zengin! Ey **Cevâd** (cömert)! Ey kerem sâhibi! Tarafından bana hayırlı bir rüzgâr estir. Şüphesiz sen her şeye hakkıyla gücü yetensin.” (Muhammed er-Râzî el-İdrîsî el-Hasenî, Tercemetü ma‘lemeti me‘âlimi Sûs, 1/314)